

توراه اور • پاراشاها מקץ • مامار 12

ביאור על הנ"ל

شرح مطالب پیش گفته

دو چراغ وجود دارد: نفس و میتزوا (מצוה, mitzvah). در هر یک، فتیله‌ای محدود روغنی را به بالا می‌کشد که ریشه در تهو (תהו, Tohu؛ مرتبه‌ای با نور فراوان و ظرف‌های ناپایدار) دارد؛ یعنی عقل انسانی و امور مادی این جهان. سوختن آن روغن به عشقی و عروجی فراتر از هر اندازه بدل می‌شود؛ این عروج از پایین، «توراه نور است» را فرود می‌آورد: نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) از فراسوی انقباض (צמצום, tzimtzum) که در این جهان آشکار می‌شود.

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی ییتسחק

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/mikeitz/12

مقصود اصلی

دو چراغ وجود دارد: نفس و میتزوا (מצוה, mitzvah). در هر یک، فتیله‌ای محدود روغنی را به بالا می‌کشد که ریشه در تهو (תהו, Tohu؛ مرتبه‌ای با نور فراوان و ظرف‌های ناپایدار) دارد؛ یعنی عقلِ انسانی و امورِ مادیِ این جهان. سوختنِ آن روغن به عشقی و عروجی فراتر از هر اندازه بدل می‌شود؛ این عروج از پایین، «توراه نور است» را فرود می‌آورد: نورِ بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) از فراسوی انقباض (צמצום, tzimtzum) که در این جهان آشکار می‌شود.

در هر بخش: متن عبری، سپس ترجمه، و پس از آن توضیحی کوتاه زیر خطی طلایی. شماره‌های کوچک در متن عبری، یادداشت‌های پایان متن هستند.

خلاصه مامار

این بیور، مامارِ پیشین دربارهٔ «آن‌که خود را برمی‌افرازد تا بنشیند، آن‌که خود را فرو می‌آورد تا بنگرد» را توضیح می‌دهد. دو مقدمه بیان می‌کند. روغن، که می‌توان آن را از هر چیزی استخراج کرد، نمایندهٔ حکمت (חכמה, Chochmah) پنهان در همه‌چیز است؛ و روغن معمولی، عقلِ انسانیِ **נוגה** (nogah؛ قلمرو «فروغ‌مند») است. انقباض (צמצום, tzimtzum) نورِ بی‌پایان را پنهان کرد تا خدمتِ انسان، به‌ویژه مطالعهٔ توراه با خودنهی‌گری (ביטול, bittul)، آن نور را در پایین همان‌گونه که پیش از آفرینش بود آشکار سازد؛ همان‌گونه که راو یهودا (**רב יהודה**) می‌کوشید حتی در نزیکین (**נזיקין**, Nezikin؛ بخشِ قوانین خسارت) چنین کند. سپس مامار دو چراغ را شرح می‌دهد. در چراغِ نفس، نفسِ الهی (**נפש האלקית**, Nefesh Elohis) فتیله است، خطی اندازه‌پذیر؛ و عقلِ پالوده، روغن است. روغن که ریشه در تهو دارد، به عشقِ «با تمامِ من» (**בכל מאדך**, b'chol me'odecha) بدل می‌شود؛ عشقی که تنها نفسی در بدن می‌تواند به آن برسد. این عشق، مانند آتش، بی‌حدومرز خود را به دیگری انتقال می‌دهد و از این‌رو نور نامیده می‌شود. در چراغِ میتسوا، میتسوا فتیله است و نوری فراگیر که نفس و اشیای مادی میتزوت را برمی‌افرازد. یودِ اضافی **המגביה** (HaMagbihi) همان یودی است که میتسوا به درون فرمانروایی (**מלכות**, Malchus) می‌کشد و آن را به سرچشمه‌اش برمی‌افرازد؛ **הماشפילי** (**לראות**, HaMashpili lir'os) آشکارگیِ توراه است، به روشنی دیدن.

طرح کلی

- 1 روغن، حکمت است**
مقدمهٔ نخست: می‌توان روغن را از هر چیزی استخراج کرد، زیرا حکمت در همه‌چیز پوشیده است؛ روغنِ مقدس از حکمتِ برین است و همهٔ روغن‌های دیگر از **נוגה** و عقلِ انسانی‌اند.
3-11
- 2 «توراه نور است»**
مقدمهٔ دوم: انقباض در فرمانروایی بی‌نهایت مطلق (**אין סוף**, Ein Sof) وجود دارد تا توراها که با خودنهی‌گری مطالعه می‌شود، نور پیش از انقباض را در پایین آشکار کند؛ حتی در نزیکین، چنان‌که راو یهودا چنین کرد.
10-41
- 3 چراغ به‌طور کلی**
فتیله، خطِ اندازه‌گیری است که پس از انقباض کشیده شد؛ نور بر آن، نورِ توراه است که فراتر از اندازه است و از راه سوختنِ روغن تحقق می‌یابد.
12-111

نفیس الهی فتیله است و نفیس عقلانی **נוגה** روغن؛ روغن که ریشه در تهو دارد به آتش بدل می‌شود، و تیکون (**תקון**, Tikkun؛ سامان‌یافتگی) از خود تهو ساخته می‌شود.

عشقی فراتر از ظرف‌های نفس، «با تمام مئود تو»، که تنها از راه بدن به آن می‌رسند، مانند آتش بی‌حدومرز خود را انتقال می‌دهد؛ این **אור חוזה** (Or Chozer؛ نور بازگشت‌کننده) است که «توراه نور است» را فرود می‌آورد.

نفس و میتسوا به یکدیگر نیاز دارند؛ میتسوا فتیله و نوری فراگیر است که نفیس عقلانی و اشیای مادی میتزوت را به سوی نور بی‌پایان برمی‌افرازد.

یود اضافی، یودی است که میتسوا به درون فرمانروایی می‌کشد و دالت را به هی بدل می‌کند و آن را برمی‌افرازد؛ یهی زوهار و پسود آبا این یود فروتر را توضیح می‌دهند.

این عروج، فرمانروایی را در حالت نشستن قرار می‌دهد؛ حالت پادشاهان: بدن فرود آمده است و پاها بالاتر از زمین قرار دارند.

نیمه دوم آیه «توراه نور است» است: نور بی‌پایان در توراه مکتوب و توراه شفاهی چنان آشکار می‌شود که گویی آن را می‌بینیم؛ این آشکاری فراتر از عشقی است که از شنیدن پدید می‌آید.

انقباض (צמצום, tzimtzum) צמצום

پنهان‌شدن نور بی‌پایان در فرمانروایی بی‌نهایت مطلق (**אין סוף**, Ein Sof) که فضایی تهی برای عوالم باقی می‌گذارد. این انقباض تنها در نور است و فقط از دیدگاه عوالم چنین است؛ مقصود آن است که خدمت انسان، نور را در پایین چنان‌که پیش از انقباض بود آشکار سازد.

خودنهی‌گری (ביטול, bittul) ביטול

در برابر **ה'** در حالت نفی خود بودن. خودنهی‌گری آشکار همان چیزی است که مامر آن را «نور» می‌نامد: نور بی‌پایان که در پایین همان‌گونه حاضر است که در بالاست.

خط اندازه‌گیری (קו המדה, kav hamiddah) קו המדה

خط باریک نوری که پس از انقباض کشیده می‌شود و نور را به‌اندازه می‌بخشد. این خط، فتیله چراغ و عشق اندازه‌پذیر نفیس الهی است؛ زوهار آن را بوتزینا دکاردینوسا (**בוזינא דקרדינוסא**, botzina dekardinusa)، چراغ تاریکی، می‌نامد.

پوسته نوگه (קליפת נוגה, kelipas nogah) קליפת נוגה

قلمرو «فروغ‌مند» که نه سراسر مقدس است و نه سراسر شر؛ عقل انسانی و اشیای مادی از آن می‌آیند. این قلمرو روغن چراغ است و ریشه‌اش در تهو قرار دارد.

تهو و تیکون (תהו ותקון, Tohu and Tikkun) תהו ותקון

در تهو، نور فراوان در ظرف‌هایی بود که هر یک جداگانه و یکی زیر دیگری قرار داشتند و شکسته شدند؛ در تیکون، نور به‌اندازه و در امتداد خطوط، همراه با درآمیختگی متقابل، کشیده می‌شود. خود تهو بنیان تیکون است.

«با تمام مئود تو» (בכל מאדך) בכל מאדך

عشق و هیبتی فراتر از ظرف‌های نفس؛ نسبت به شخص، نامحدود است، هرچند در خود محدود است. این عشق از راه بازگشت در این جهان حاصل می‌شود و نور بی‌پایان واقعاً نامحدود را فرود می‌آورد.

نور بازگشت‌کننده (אור חוזה, Or Chozer) אור חוזה

نوری که از پایین، از پالوده‌شدن پوسته نوگه برمی‌خیزد؛ عشق عظیم مئود که به‌نوبه خود نور بی‌پایان را فرود می‌آورد.

نور فراگیر (אור מקיף, Or Makif) אור מקיף

نوری که برای جای‌گرفتن در درون بسیار عظیم است و آنچه را برمی‌افرازد دربرمی‌گیرد. میتزوت آن را همچون جامه‌هایی پیرامون نفس فرود می‌آورند.

یود درون هی (י"ד שבתוך הה"א) י"ד שבתוך הה"א

فرمانروایی به‌تنهایی دالت است، یعنی «چیزی از خود ندارد»؛ میتسوا یودی را به درون آن می‌کشد، آن را هی می‌سازد و به فرمانروایی بی‌نهایت مطلق برمی‌افرازد. این همان یود اضافی هماگیهی است.

بخش 1. 11-3

רוغن، حکمت است

1 ביאור על הנ"ל¹

شرحي بر مطالب پيش گفته

این عنوان نشان می‌دهد که آنچه در پی می‌آید بیوری (ביאור, biur)، یعنی شرحی است که به مامار (מאמר, maamar) پیشین در تורה اور (תורה אור) بازمی‌گردد؛ ماماری که آیه «آن‌که خویشتن را برمی‌افرازد تا بنشیند» را تفسیر می‌کرد. این بیور، موضوعات آن مامار را ژرف‌تر می‌کاود؛ بنا بر نسخه‌های خطی، هر دو در شباتِ חנוכה سال ۵۵۶۷ (۱۸۰۶) گفته شدند.

2 להבין ביאור הדברים ע"פ המגביהי לשבת² כו'. הנה צריך להקדים שני הקדמות. הא' מ"ש בפרדס³

הטעם שמכל הדברים נוכל להוציא שמן.

برای فهم شرح مطالب بر پایه [آیه] «آن‌که خود را برای نشستن بلند می‌سازد» و غیره: نخست باید دو مقدمه پیش بگذاریم. مقدمه نخست، آن چیزی است که در پردس (פרדס) نوشته شده است: علت اینکه می‌توان از همه چیزها روغن استخراج کرد،

این شرح می‌خواهد گفتار پیشین درباره آیه «آن‌که خود را برای نشستن بلند می‌سازد» (تهیلیم (תהלים) 113:5) را توضیح دهد و با دو مقدمه آغاز می‌شود. مقدمه نخست از پردس ریمونیم (פרדס رمונים)، اثر کلاسیک قبلا از ربی موشه کوردوویرو (משה קורדובירו)، گرفته شده است؛ این اثر می‌پرسد چرا می‌توان از هر ماده‌ای روغن استخراج کرد. در لیکوتی تורה (לקוטי תורה)، بخش שלאخ (שלאخ)، آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) همین تعلیم را می‌آورد: از هر چیز، حتی از سنگ‌ها، می‌توان روغن بیرون کشید، زیرا «همه را با حکمت (חכמה, Chochmah) آفریدی».

כמו שעושין בתקון הרפואות. הוא לפי שכולם בחכמה עשית⁴ ונמצא בכל הדברים מלובש בחינת

חכמה זהו בחינת השמן שהוא בחי' חכמה

همان‌گونه که در آماده‌سازی داروها انجام می‌شود. علت آن این است که «همه را با حکمت آفریدی»، پس مرتبه حכמה در همه چیزها پوشیده است؛ و این همان مرتبه روغن است، که مرتبه حכמה است،

می‌توان از هر چیزی روغن گرفت، چنان‌که در تهیه داروها چنین می‌کنند، زیرا در تهیلیم (תהלים) آمده است که ה' همه چیزها را «با حکمت» آفرید. پس حכמה در هر آفریده‌ای پوشیده است؛ و روغن، غنای نهفته‌ای که می‌توان از ماده‌ای بیرون کشید، نماد همین حכמה است. افزوده‌ای که در تורה اور (תורה אור) (110d) چاپ شده، می‌افزاید که در شکستنِ ظرف‌ها تنها حכמה شکست؛ از این‌رو نور آن در هر چیز جزئی باقی می‌ماند و آن را زنده نگه می‌دارد.

כמ"ש בזוהר דיין הוא בינה ושמך חכמה. ולכן כתיב אשה חכמה מתקוע⁵ כי תקוע אלפא לשמן.^{6,7}

چنانکه در زوهار (זהר) نوشته شده است، شراب فهم (بیנה، Binah) است و روغن حכמה. ازاینرو نوشته شده است: «زنی خردمند از تقوع (تقوع)»، زیرا «تقوع در روغن پیشتاز است».

زوهار شراب را با بیנה و روغن را با حכמה جفت می‌کند. ازاینرو «آن زن خردمند» که یوآ (یואب) برای آوردنش فرستاد، از تقوع بود؛ شهری که می‌شنا (משנה) آن را در زمینه روغن پیشتاز می‌داند. حکمت و روغن با هم پیوند دارند.

3 והנה שמך הטוב ושמך המשחה^{8,9} הוא בחכמה דקדושה שבע"ס [שבעשר ספירות] עליונות. וע"ז נאמר

כשמך הטוב¹⁰ כו' זקן אהרן כו'

اکنون، روغن نیکو و روغن مسح در حکمت قدسی (חכמה، Chochmah) قرار دارند که در ده مرتبه تجلی برین (سפירות، Sefiros) است. درباره این روغن گفته شده است: «مانند روغن نیکو، ... ریش هارون (אהרן)، ...»

برترین روغن‌ها، یعنی «روغن نیکو» و روغن مسح حرم، از حکمت قدسی در ده مرتبه تجلی برین سرچشمه می‌گیرند. تهیلیم (תהילים) از «روغن نیکو» می‌گوید که بر «ریش هارون» فرو می‌ریزد؛ تصویری از جاری شدن حکمت قدسی به سوی پایین.

וכמ"ש בזוהר ויקרא ופ' אמור.¹¹ אבל שאר כל השמנים הם מנוגה ובנוגה הוא בחי' חכמה שבשכל

אנושי.¹²

چنانکه در زوهار (זהر)، [پاراشای] وایکرا و پاراشای إمور آمده است. اما همه روغن‌های دیگر از ناحیه تابناک میانه (נוגה، nogah) [که نه کاملاً مقدس است و نه کاملاً شر] هستند، و در ناحیه نוגه مرتبه‌ای از حכמה هست که در عقل انسانی قرار دارد.

برای این مطلب به زوهار درباره وایکرا و إمور استناد شده است. همه روغن‌های دیگر از ناحیه نוגه می‌آیند؛ قلمرویی «تابناک» که نه سراسر مقدس است و نه سراسر شر، و حکمت نוגه همان عقل معمولی انسانی است. دست‌نویس‌های این شرح می‌افزایند که حتی روغن زیتون نیز از نוגه است و تنها روغن مسح از حکمت قدسی می‌آید.

«توراه نور است»

4 והקדמה השנית הוא פי' מ"ש ותורה אור.¹³ כי הנה פי' אוא"ס [אור אין סוף] הוא מל' דא"ס שבה כל הצמצום הנז' [הנזכר] בתחלת ספר עה"ח [עץ החיים].¹⁴ שנעשה בחי' צמצום בהאור להיות נעשה מקום פנוי וחלל שהכל הוא באוא"ס [באור אין סוף] בהאור דוקא.

مقدمه دوم، معنای این عبارت است که «و تورات نور است». زیرا مقصود از نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof)، فرمانروایی (ملכות, Malchus) بی‌نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof) است؛ و تمام انقباض (צמצום, tzimtzum) یادشده در آغاز کتاب **עץ حיים** (עץ حיים) در آن قرار دارد: در نور انقباضی پدید آمد تا فضایی خالی و تهی به وجود آید. زیرا همه این امر در نور بی‌پایان است، و به‌طور مشخص در نور،

مقدمه دوم عبارت «و تورات نور است» (Mishlei 6:23) را توضیح می‌دهد. در اینجا «نور بی‌پایان» به فرمانروایی بی‌نهایت مطلق اشاره دارد؛ مرتبه‌ای که انقباض توصیف‌شده در آغاز **عץ حיים** (تعالیم آریزال (האר"י)، به نگارش ربی حییم ویتال (רבי חיים וیتال)) در آن رخ داد: نور عقب‌نشینی کرد تا «فضایی خالی» پدید آید که عوالم محدود بتوانند در آن وجود داشته باشند. آلتیر ربه تأکید می‌کند که تمام انقباض تنها در نور رخ داد؛ افزوده‌های **לקוטי תורה** (לקוטי תורה) بر **ויקרא** (51b) به همین عبارت‌های آغازین **עץ حיים** می‌پردازند و می‌پرسند اساساً چگونه عقب‌نشینی می‌تواند بر نور بی‌پایان اطلاق شود، حال آنکه «من، ה'، تغییر نکرده‌ام.»

5 ולא במהו"ע [במהותו ועצמותו] ממש ח"ו [חס ושלום]. והכוונה בצמצום זה הוא כדי שאח"כ ע"י עבודת האדם בעוה"ז שיתהווה ע"י צמצום זה יומשך להיות גלוי מל' דא"ס כמו קודם שנברא.

[و] نه در ذات و هستی خود ه'، حاشا. مقصود از این انقباض (צמצום, tzimtzum) آن است که پس از آن، به واسطه خدمت انسان در این جهان – که به واسطه همین **צמצום** پدید می‌آید – [نور] به پایین کشانده شود، تا فرمانروایی (ملכות, Malchus) بی‌نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof) آشکار گردد؛ همان‌گونه که پیش از آن‌که [جهان] آفریده شود.

انقباض فقط در نور است و هرگز در ذات و هستی خود ه' نیست. مقصود از آن این است که انسان، با خدمت به ه' در جهانی که **צמצום** پدیدآمدنش را ممکن ساخته است، فرمانروایی بی‌نهایت مطلق را دوباره به ظهور آورد؛ همان‌گونه که پیش از آفرینش بود.

פי' כמו שהאור הוא קודם הצמצום כך יהיה ממש הגלוי למטה שלא יסתיר הצמצום כלל.

یعنی: همان‌گونه که نور پیش از **צמצום** است، ظهور نیز در پایین دقیقاً همان‌گونه خواهد بود؛ به‌طوری‌که **צמצום** اصلاً چیزی را پنهان نکند.

مقصود آن است که ظهور در پایین دقیقاً مانند نوری باشد که پیش از **צמצום** بود. آن‌گاه انقباض دیگر هیچ‌چیز را پنهان نخواهد کرد.

6 וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון¹⁵ ומבלעדי וגו'. פי' אני ראשון כמו שהיה קודם הצמצום ואני אחרון היינו כמ"ש ונשגב ה' לבדו כו'.

چنانکه نوشته شده است: «من نخستینم و من آخرینم، و جز من...» و الی آخر. یعنی: «من نخستینم»، همانگونه که [او] پیش از انقباض (צמצום, tzimtzum) بود؛ و «من آخرینم» یعنی همانگونه که نوشته شده است: «و تنها ה' سربلند خواهد شد»، و الی آخر.

آیه ישعيا «من نخستینم و من آخرینم» به عنوان مراحل از تجلی تفسیر می شود. «نخستین» به ה' آن گونه که پیش از انقباض بود اشاره دارد، و «آخرین» به آینده، هنگامی که «تنها ה' سربلند خواهد شد».

ومבלעדי היינו באמצעות שנעשה בחי' הצמצום וההסתר יהיה ג"כ אין לנו מלך אלא אתה שיהיה גלוי הבטול שלא יהיה הסתר והעלם. והמשכה זו היא ע"י התורה.

و «جز من» به مرحله میانی اشاره دارد؛ هنگامی که مرتبه انقباض و پوشیدگی پدید آمده است: در آنجا نیز [چنین] خواهد بود که «ما پادشاهی جز تو نداریم»، تا خودنفی گری (ביטול, bittul) آشکار شود و هیچ پوشیدگی و نهانی ای نباشد. و این فرودآوردن از طریق تورات است.

در آیه، عبارت «ومבלעדי» به معنای «و جز من [هیچ ه' دیگری نیست]» است؛ آلتِ ربه آن را مرحله میان «نخستین» و «آخرین» می خواند: جهان کنونی انقباض و پوشیدگی. حتی در اینجا نیز هدف آن است که «ما پادشاهی جز تو نداریم» - سخنی از دعای «پدر ما، پادشاه ما» (Avinu Malkeinu) - به خودنفی گری آشکار بینجامد، بی آنکه چیزی ه' را بپوشاند؛ و تورات است که این را محقق می کند.

וזהו ותורה אור שממשיך בחי' גילוי אוא"ס [אור אין סוף] כמו קודם הצמצום גם לאחר הצמצום. (וזהו מתניתין מלכתא המשכת גלוי מלכות דא"ס האור שלמעלה מהצמצום).

و این معنای «و تورات نور است» است: تورات مرتبه تجلی نور بی پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) را، همانگونه که پیش از انقباض بود، پس از انقباض نیز فرود می آورد. (و این معنای «میشنا (Mishnah) ملکه است» است: فرودآوردن تجلی فرمانروایی (מלכות, Malchus) بی نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof)، یعنی نوری که بالاتر از انقباض است.)

معنای «تورات نور است» این است که تورات تجلی نور بی پایان را، آن گونه که پیش از انقباض بود، به جهان پس از انقباض می آورد. عبارت داخل پرانتز می افزاید که به همین دلیل میشنا «ملکه» (malkesa) نامیده می شود: میشنا فرمانروایی بی نهایت مطلق، یعنی نور بالاتر از انقباض، را فرود می آورد.

וזהו ענין רב יהודא כולי תנויי' בנזיקין¹⁶ הוה והי' [היה] פטור מן התפלה כו' לפי שהשתלשלות הם בחי' העלם והסתר

و این معنای ماجرای راو یهودا (רב יהודא, Rav Yehudah) است: «تمام آموختن در نזیکین (نזיקין, Nezikin [خسارتها]) بود» و او از دعا معاف بود و غیره؛ زیرا زنجیره نزول عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) [ماهیتی از] پوشیدگی و نهانی است،

تلمود نقل می‌کند که در زمان راو یهودا، همه درس و بحث در نזیکین، بخش میشنا درباره خسارتها، بود؛ و در جای دیگری می‌گوید که او فقط یکبار در سی روز دعا می‌کرد (ראש השנה 35a)، که این گفتار (מאמר) آن را معاف بودن از دعا می‌خواند. توضیح از این اصل آغاز می‌شود که زنجیره عوالم، به خودی خود، پوشیدگی است.

כמ"ש ישת חשך סתרו¹⁷ דזה קאי על התהוות בחי' הכתר כי החכמה [החכמה] נק' אור שהוא בחי' גלוי

چنان‌که نوشته شده است: «تاریکی را پوشش نهانی خویش قرار داد.» این به پدید آمدن مرتبه تاج (כתר, Keser) اشاره دارد؛ زیرا حکمت (חכמה, Chochmah) نور نامیده می‌شود، چراکه مرتبه تجلی است،

در تهیلیم آمده است که ה' «تاریکی را پوشش نهانی خویش قرار داد»، و آلتِر ربه این را بر پدید آمدن تاج، مرتبه‌ای فراتر از عقل، تطبیق می‌کند. در لیکوتی تורה (לקוטי תורה, Likkutei Torah)، پاراشات צו، توضیح می‌دهد که این تاریکی بالاتر از زنجیره عوالم است و تنها از پایین تاریکی نامیده می‌شود، زیرا هیچ اندیشه‌ای آن را در نمی‌یابد. در مقابل، حکمت نور نامیده می‌شود، چون نخستین تجلی است.

כמ"ש ראשית חכמ' [חכמה]¹⁸ ראשית הגלוי והכתר שלמעלה מן החכמה ואינו מאיר ומתגלה נק' אצלנו בשם חשך לפי שאינו מושג.

چنان‌که نوشته شده است: «آغاز حکمت»؛ یعنی آغاز تجلی. و تاج، که بالاتر از حکمت است و نمی‌تابد و آشکار نمی‌شود، از دیدگاه ما «تاریکی» نامیده می‌شود، زیرا درک‌پذیر نیست.

در آیه آمده است: «آغاز حکمت، هیبت ה' است»؛ در اینجا «آغاز حکمت» به معنای «آغاز تجلی» گرفته می‌شود. تاج بالاتر از حکمت است و آشکارا نمی‌تابد؛ از این رو، از دیدگاه ما تاریکی نامیده می‌شود، صرفاً به این دلیل که آن را در نمی‌یابیم.

וכמ"ש בזהר פ' בראשית (דל"ב ע"א)¹⁹ (ועמ"ש ע"פ שחורה אני^{20,21} כו' בענין שהתורה ניתנה אש שחורה ע"ג [על גבי] אש לבנה).

چنان‌که در زوهار (זהר, the Zohar)، پاراشات بראשית (page 32a) آمده است. (و نیز آنچه درباره [آیه] «من سیاه‌ام» و غیره، درباره این موضوع که تورات همچون آتش سیاه بر روی آتش سفید داده شد، نوشته شده است، بنگرید.)

برای این مطلب به زوهار درباره بראשית استناد شده است. همچنین خواننده به گفتار (מאמר) درباره «من سیاه‌ام» در لیکوتی تורה، Shir HaShirim، ارجاع داده می‌شود؛ درباره توراتی که همچون آتش سیاه بر آتش سفید داده شد. در آنجا آلتِر ربه توضیح می‌دهد که حتی تاج نیز نسبت به بی‌نهایت مطلق بالاتر از آن، تاریکی و «آتش سیاه» نامیده می‌شود؛ و آنچه بالاتر از آن است «آتش سفید» است.

וגם לכן נק' הכתר חשך שהוא העלם לאוא"ס [לאור אין סוף]²² והחכמה היא העלם הכתר שאינו מאיר כ"א ע"י החכמה נמצא החכמה מעלים ומסתיר על הכתר.

و نیز به همین دلیل تاج تاریکی نامیده می‌شود: پوشیدگی‌ای برای نور بی‌پایان است. و حکمت پوشیدگی تاج است، که جز از طریق حکمت نمی‌تابد؛ پس حکمت تاج را می‌پوشاند و نهان می‌کند.

تاج به دلیل دیگری نیز تاریکی نامیده می‌شود: نور بی‌پایان را می‌پوشاند. به همین ترتیب، حکمت تاج را می‌پوشاند؛ تاج تنها از طریق حکمت می‌تابد، و بنابراین حکمت آن را می‌پوشاند و نهان می‌کند.

ולכן נק' קו המדה בוצינא דקרדוניתא^{23, 24, 25} מלשון חטי קרדנייתא²⁶ שהוא ענין קדרות ושחרות לפי שצ"ל מדה וגבול עד כאן בחי' חכמה.²⁷

ازاین‌رو، خط اندازه‌گیری (کو המדה, kav hamiddah) را بוצינא דקרדוניתא (botzina dekardinusa) می‌نامند؛ این نام از تعبیر «گندم קרדنییتا» (חטי קרדנייתא, chitei kardenaisa) گرفته شده است، که بر تیرگی و سیاهی دلالت دارد؛ زیرا باید اندازه و حدی باشد: «تا اینجا مرتبه حکمت (חכמה, Chochmah) است»،

خط اندازه‌گیری، یعنی خطی که حد می‌گذارد، در زوهر (זהר, the Zohar) بוצינא דקרדוניתא (botzina dekardinusa) نامیده می‌شود. آلتربه (ادم"ר הזקן) این نام را از تعبیر تلمودی «گندم קרדنییتא» (חטי קרדנייתא, chitei kardenaisa) می‌گیرد؛ او می‌گوید این تعبیر به معنای تیرگی و سیاهی است: خود اندازه‌گذاری، یعنی گفتن «حکمت فقط تا اینجا می‌رسد»، نوعی تاریکی است. افزوده‌ای که در تורה اور (تורה اور, 107d) چاپ شده، توضیح می‌دهد که این خط اندازه‌گیری از صفات قید و سخت‌گیری (גבורות, Gevuros) کهن ایام (עתیک יומין, Atik Yomin) سرچشمه می‌گیرد؛ او سرچشمه هر اندازه و انقباض است.

7 וע"כ בחי' בינה כו'. שכ"ז [שכל זה] הוא חשך ולא אור. אבל אור הוא גלוי הבטול להיות אוא"ס [אור אין סוף] למטה כמו למעלה מהצמצום כו'.

[و] «تا اینجا مرتبه فهم (בינה, Binah) است»، و غیره. همه اینها تاریکی است و نه نور. اما نور، آشکارشدن خودنهی‌گری (ביטול, bittul) است؛ یعنی نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) در پایین همان‌گونه باشد که [هست] در بالای انقباض (צמצום, tzimtzum)، و غیره.

مباحث به‌صورت مرتبه‌به‌مرتبه پیش می‌رود: «تا اینجا مرتبه فهم است»؛ و همه این مرتبه‌های اندازه‌گیری‌شده تاریکی‌اند، نه نور. نور، در معنای این maamar، خودنهی‌گری آشکاری است که در آن نور بی‌پایان در پایین، دقیقاً همان‌گونه حضور دارد که در بالای انقباض.

וכמו שהוא קמיה ית' שהצמצום אינו אלא לגבי העולמות כנודע. והיינו דוקא ע"י התורה מגלה עמקות מני חשך²⁸ ממעמקים קראתיך הוי"ה²⁹

המאנונה که در پیشگاه او، تعالی، هست؛ زیرا انقباض تنها در نسبت با عوالم است، چنانکه دانسته است. و این به‌طور خاص به‌واسطهٔ تורה است: «او ژرفاها را از دل تاریکی آشکار می‌کند»؛ «از ژرفاها تو را خواندم، ה'».

در پیشگاه خود ה'، انقباض چیزی را پنهان نمی‌کند؛ این انقباض تنها از دیدگاه عوالم وجود دارد. این حقیقتِ نهان به‌طور خاص به‌واسطهٔ تורה آشکار می‌شود، چنانکه آیات می‌گویند: «او ژرفاها را از دل تاریکی آشکار می‌کند» و «از ژرفاها تو را خواندم، ה'». زوهار (זהר) (בראשית 32a) آیهٔ ایوب (איוב, Iyov) را چنین تفسیر می‌کند که مراتبِ نهانِ فوقانی تنها از دل تاریکی آشکار می‌شوند.

כי התורה היא בחי' חכמה שנמשכה ממלכות דא"ס (שהיא בחי' מו"ס [מוחא סתימאה] דעתיקא שבחי' כתר ועתיק נק' מל' דא"ס. וכנודע שמבחי' מל' דא"ק [דאדם קדמון] נעשה כתר לאצ"י)

زیرا تורה مرتبهٔ حکمت (חכמה, Chochmah) است که از فرمانروایی (מלכות, Malchus) بی‌نهایتِ مطلق (אין סוף, Ein Sof) امتداد یافته است (و آن، مرتبهٔ مغزِ نهان (מוחא סתימאה, mocha stima'ah) عتیق (עתיק, Atik) است؛ زیرا مرتبهٔ تاج (כתר, Keser) و عتیق، فرمانروایی بی‌نهایتِ مطلق نامیده می‌شود؛ و چنانکه دانسته است، از مرتبهٔ فرمانروایی آدم آغازین (آدم کدمון, Adam Kadmon) تاج [عالمِ صدور (آצیلوت, Atzilus)] پدید آمد،

تורה حکمتی است که از فرمانروایی بی‌نهایتِ مطلق امتداد می‌یابد. پراتنز، سرچشمهٔ آن را در مغزِ نهانِ عتیق قرار می‌دهد؛ یعنی حکمتِ نهانِ عتیق، مرتبهٔ درونیِ تاج: تاج و عتیق خود فرمانروایی بی‌نهایتِ مطلق نامیده می‌شوند. همچنین یادآوری می‌کند که فرمانروایی آدم آغازین، مرتبهٔ آغازینِ فراتر از همهٔ عوالم، به تاجِ عالمِ صدور بدل می‌شود.

ושם שורה אור א"ס ב"ה בבחי' לא שנית³⁰ ממש שאין שם העלם והסתר כלל. וכמ"ש יהי אור זו חכמה³¹ והכתר נק' אויר.

و در آنجا **اور אין סוף**، که او متبارک باد، دقیقاً به‌صورتِ «من تغییر نکرده‌ام» قرار دارد؛ زیرا در آنجا هیچ پوشیدگی و پنهانی‌ای نیست. و چنانکه نوشته شده است: «نور (אור, or) باشد»؛ این همان حکمت است؛ و تاج، هوا (אוויר, avir) نامیده می‌شود.

در آنجا نور بی‌پایان بدون تغییر قرار دارد، چنانکه در عبارتِ «من، ה'، تغییر نکرده‌ام» آمده است؛ و هیچ پوشیدگی‌ای در کار نیست. عبارتِ تורה، «نور باشد»، به حکمت اشاره دارد، درحالی‌که تاج، که آشکارا نمی‌تابد، «هوا» نامیده می‌شود؛ این دو واژه تنها در یک حرف، یود (י, yud)، تفاوت دارند. در **לקוטי תורה (לקוטי تורה)**، בְּהִלּוּתָא (בהעלותך)، آلتِر رِبی (آدمو"ר הזקן) توضیح می‌دهد که تורה نور است، زیرا از حکمت سرچشمه می‌گیرد؛ حکمت لذتِ آشکار را دربردارد و از این‌رو لذتِ برینِ نهفته در فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) را آشکار می‌کند.

ורב יהודה שהיה אדם גדול מאד³² היה יכול להמשיך בטול עליון ע"י שהיה בטל בעצמו בק"ש [בקריאת שמע] כי מן הק"ש [הקריאת שמע] לא היה פטור רק מן התפלה.³³

و راو یهودا (יהודה, Yehudah)، که مردی بسیار بزرگ بود، می‌توانست خودنهی‌گری برین را به پایین جاری سازد، زیرا خود در هنگام قرائت شِماع (קריאת שמע, Krias Shema) در حالت خودنهی‌گری (بטל, batel) بود؛ چون او از قرائت شِماع معاف نبود، بلکه فقط از نماز معاف بود.

راو یهودا، که مردی بسیار بزرگ بود، می‌توانست خودنهی‌گری برین را به پایین جاری سازد، زیرا هنگام خواندن קריאת שמע خود نیز در حالت خودنهی‌گری بود. maamar یادآور می‌شود که او از نماز معاف بود، اما از قرائت شِماع معاف نبود.

8 ורצה להמשיך גם בנזיקין מקום הקליפות שהם ארבעה אבות נזיקין³⁴ שיהיה בלע המות לנצח³⁵ וכמו שיהי' [שיהיה] לע"ל [לעתיד לבוא] בעת תח"ה [תחיית המתים] שיחיו העצמות ויקרם עליהם עור³⁶ ובשר כמ"ש גבי עצמות דיחזקאל³⁷

و او می‌خواست [آن را] به قوانین خسارات (נזיקין, Nezikin) نیز فرود آورد، به جایگاه پوسته‌ها (קליפות, kelipos)، که چهار دسته اصلی خسارت‌اند؛ تا «مرگ را تا ابد فروخواهد بلعید» تحقق یابد، چنان‌که در آینده، هنگام رستاخیز مردگان، خواهد بود؛ آن‌گاه استخوان‌ها زنده خواهند شد و پوست و گوشت بر رویشان «شکل خواهد گرفت»، چنان‌که درباره استخوان‌های حزقیال (یחזקאל) گفته شده است.

راو یهودا (רב יהודה) می‌خواست این خودنهی‌گری (ביטול, bittul) را حتی به قوانین خسارات نیز وارد کند؛ قوانینی که «چهار دسته اصلی خسارت» آن نماد قلمرو پوسته‌ها هستند. هدف، آینده‌ای است که در آن «مرگ را تا ابد فروخواهد بلعید»؛ یعنی هنگام رستاخیز، استخوان‌ها بار دیگر زنده و با پوست و گوشت پوشیده خواهند شد، همان‌گونه که در رؤیای حزقیال درباره استخوان‌های خشک آمده است.

שיהיה גשמיות ממש ואעפ"כ [ואף על פי כן] יהיו נהנין מזיו השכינה בלי אכילה ושתייה³⁸ לפי שימושך בטול עליון גם בגשמיות ממש וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] עתידים צדיקים³⁹ שיאמרו לפנים קדוש שיהא קודש שורה למטה.

[یعنی،] جسمانیّت واقعی وجود خواهد داشت و بااین‌حال، بی‌آنکه بخورند و بنوشند، از فروغ حضور الهی (שכינה, Shechinah) لذت خواهند برد؛ زیرا خودنهی‌گری برتر نیز به جسمانیّت واقعی فرود آورده خواهد شد. و چنان‌که حکیمان ما، که یادشان گرامی باد، گفته‌اند: «در آینده، پیش روی صالحان گفته خواهد شد: «مقدس»»؛ یعنی قداست در پایین جای خواهد گرفت.

کسانی که در رستاخیز زنده می‌شوند، کاملاً جسمانی خواهند بود؛ بااین‌حال، بی‌آنکه بخورند یا بنوشند، از فروغ שכינה لذت خواهند برد، زیرا خودنهی‌گری برتر به خود جسمانیّت نیز خواهد رسید. از همین روست که حکیمان می‌گویند پیش روی صالحان «مقدس» گفته خواهد شد: قداست در پایین جای خواهد گرفت. تورا اور (تורה اور)، در بخش تولدوت، همین گفته را توضیح می‌دهد: فرشتگان پیش روی صالحان «مقدس» خواهند گفت، زیرا برخی تجلیات فقط در پایین، برای ارواح این جهان، فرود آورده می‌شوند.

9 ועל דרך זה היתה תורתו של רב יהודה ושל רבי שמעון בן יוחאי שהיתה תורתם אומנתם⁴⁰ שהיתה

תורתם בבחינת בטול ממש לאור אין סוף ולא הם המדברים ד"ת [דברי תורה] אלא דבר ה' בפיהם כו'.

תורת ראובן יהודה (רב יהודה) ורבי שמעון בן יוחאי (רבי שמעון בן יוחאי) نیز به همین نحو بود؛ آنان که تورات پیشه‌شان بود: توراتشان در مرتبه خودنهی‌گری حقیقی (بیטול, bittul) در برابر نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) قرار داشت، و این آنان نبودند که سخنان تورات را بر زبان می‌آوردند؛ بلکه کلام ه' در دهانشان بود و الی آخر.

راو יהודה و רבי שמעון בן יוחאי مردانی توصیف می‌شوند که «تورات پیشه‌شان بود»: مطالعه توراتشان خودنهی‌گری کامل (بیטול) در برابر אור אין סוף بود. این آنان نبودند که سخنان تورات را بر زبان می‌آوردند؛ کلام خود ه' از زبانشان جاری می‌شد.

10 וזהו ענין מתניתין מלכתא כמלך שמצוה כו'. שיש בחי' עבד שלומד כדי שידע רצון וגזירת המלך. ויש

בחינת מלך שהוא הגוזר עצמו כו'.

و این است معنای «میشنا (משנה, Mishnah) ملکه است»، همچون پادشاهی که فرمان می‌دهد و غیره. زیرا مرتبه / جنبه (בחינה, bechinah) بنده‌ای هست که می‌آموزد تا خواست و فرمان پادشاه را بشناسد؛ و نیز בחינה پادشاهی هست که خود فرمان را صادر می‌کند و غیره.

میشنا را ملکه می‌خوانند، زیرا دو شیوه برای آموختن وجود دارد: همچون بنده‌ای آموختن، که می‌خواند تا بداند پادشاه چه می‌خواهد و چه فرمانی داده است؛ یا همچون پادشاهی آموختن، که خود فرمان را صادر می‌کند.

ولכן במרע"ה [במשה רבינו עליו השלום] נאמר ויהי בישרון מלך⁴¹ כו'. נמצא היוצא מהקדמה זו השניה דפי'

ותורה אור הוא שע"י עסק התורה בבטול ממשיכים בחינת אוא"ס [אור אין סוף] ממש שלמעלה מהצמצום

שיה"י [שיהיה] מתגלה למטי' [למטה] בעשי' [בעשה]

ازاین‌رو، درباره موسی رבינו (משה, Moshe)، علیه‌السلام، گفته شده است: «و او در یشورون پادشاه بود» و غیره. پس نتیجه‌ای که از این مقدمه دوم به دست می‌آید، درباره معنای «و تورات نور است»، این است که از راه اشتغال به تورات همراه با خودنهی‌گری (بیטול, bittul)، مرتبه خود نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) را که فراتر از انقباض (צמצום, tzimtzum) است، به پایین می‌کشند تا در پایین، در [عالم] عمل (עשיה, Asiyah)، آشکار شود.

به همین دلیل، تورات می‌گوید: «و او در یشورون پادشاه بود»؛ عبارتی که این מאמר (maamar) آن را درباره موسی می‌خواند (هرچند در آیه ممکن است مقصود ه' نیز باشد؛ او هنگامی پادشاه شد که اسرائیل در سینا گرد آمد). نتیجه مقدمه دوم این است که توراتی که با بیטול آموخته شود، אור אין סוף را از فراز צמצום به پایین می‌کشانند تا حتی در עשיה، پایین‌ترین عالم، آشکار شود.

כמו שהיה רב יהודה תנא' בניזקין להפך חשוכא דוקא לנהור' [לנהורא] [ועמ"ש בפ' בראשית ע"פ צאנה וראנה. 42]

چنان که راو יהודה (יהודה, Yehudah) در نزیکین (נזיקין, Nezikin) به آموختن مشغول بود تا خود تاریکی را به نور بدل کند. و نیز بنگرید به آنچه در پاراشات برשית (פרשת בראשית, Parshas Bereishis) درباره [آیه] «بیرون آیید و بنگرید» نوشته شده است.

مطالعه راو יהודה در نزیکین برای آن بود که خود تاریکی را به نور بدل کند. در اینجا، متن عبری گروهی را می‌گشاید که در پایان بند ۱۲ بسته می‌شود؛ بخش میان گروه‌ها با ارجاع دادن خواننده به **מאמר** پاراشات برשית درباره «بیرون آیید و بنگرید» آغاز می‌شود.

بخش 3 • 111-12

چراغ به طور کلی

11 ועפ"ז [ועל פי זה] יובן ענין הנר והאור דרך כלל. כי הגה הפתילה זהו חוט ועליו נמשך האור ובחי' החוט רומז לבחי' צמצום האור שע"י הצמצום נמשך רק קו וחוט לבד

بر این اساس، معنای چراغ و نور به طور کلی روشن می‌شود. زیرا فتילה (פתילה, pesilah) رشته‌ای است و نور بر آن جاری می‌شود؛ و رشته به انقباض (צמצום, tzimtzum) نور اشاره دارد، زیرا در پی انقباض، تنها خط نور (קו, kav) و رشته‌ای کشیده شد.

اکنون، با قرار گرفتن آن دو مقدمه، می‌توان تصویر چراغ را توضیح داد. فتيله رشته‌ای است که نور بر آن قرار می‌گیرد، و رشته به انقباض اشاره می‌کند؛ انقباضی که از رهگذر آن، تنها خطی باریک، یعنی קו، به فضای خالی کشیده شد.

ואח"כ נמשך קו זה להאיר במדה ומשקל ונק' קו המדה ויש בזה כמה בחי' בענין הקו המדה ונק' ג"כ פתיל (וכמ"ש בזוהר פקודי דף רל"ג ע"א) ע"פ ופתיל פשתים בידו וקנה המדה 43 כו'.

پس از آن، این خط امتداد یافت تا با اندازه و وزن نور بتاباند، و آن را خط سنجش (קו המדה, kav hamiddah) می‌نامند. در باب این خط سنجش چندین جنبه هست، و آن را نیز ریسمان (פתיל, pesil) می‌نامند (چنان‌که در زوهار (זהר)، پکودی، صفحه 233a، درباره [آیه] «ریسمانی از کتان در دست او و نی سنجش...» آمده است):

این خط سپس گسترش می‌یابد تا نور را به اندازه‌های سنجیده بتاباند؛ ازاین‌رو «خط سنجش» نام گرفته است. زوهار در باب پکودی، در شرح رؤیای یحزقیل که در آن مردی با «ریسمانی از کتان در دست و نی سنجش» دیده می‌شود، آن را «ریسمان» (פתיל) می‌نامد؛ واژه‌ای هم‌ریشه با **פתילה**، یعنی فتيله.

ולזמנין קנה המדה ולזמנין קו המדה ועל דא פתיל וקנה כו' דקנה המדה זהו ענין המדידה דעלמא דאתכסייא שנק' ים שמדה זו הוא ע"י הקנה שגדל אצל המים.⁴⁴

«גא' ני סנגש ו גא' חט סנגש, ו אזינרו ריסמן ו ני...»؛ زیرا نی سنجش به اندازه‌گیری جهان پنهان مربوط است؛ جهانی که دریا نامیده می‌شود. این اندازه‌گیری به وسیله نی انجام می‌گیرد، که کنار آب می‌رود. زوهار میان نی سنجش و خط سنجش تمایز می‌گذارد. نی، جهان پنهان را اندازه می‌گیرد؛ جهانی که دریا نام دارد، و این تعبیر بجاست، زیرا نی در کنار آب می‌رود.

12 ומדידו דעלמא דאתגליא הנק' יבשה הוא ע"י פתיל כו'. ועכ"פ [ועל כל פנים] בחי' הפתילה זהו בחי' קו המדה.

و سنجش جهان آشکار، که «خشکی» نامیده می‌شود، به وسیله نخ و جز اینها صورت می‌گیرد. در هر صورت، مرتبه / جنبه [bechinah] فتيله همان **בחינה** خط سنجش است. نخ، جهان آشکار را که «خشکی» نامیده می‌شود می‌سجد. در هر صورت، فتيله همان خط سنجش است؛ مجرای محدود.

אך האור הנתלה בפתילה זהו בחי' תורה אור שהוא המשכת אוא"ס [אור אין סוף] שלמעלה מהצמצום והמדה וכמ"ש ארוכה מארץ מדה⁴⁵

اما نوری که بر فتيله آویخته است، **בחינה** «تورات نور است» است؛ یعنی فرودآوردن نور بی‌پایان (اور אין סוף, Or Ein Sof)، که فراتر از انقباض (**צמצום**, tzimtzum) و اندازه است؛ چنان‌که نوشته شده است: «اندازه آن از زمین درازتر است»؛ نوری که بر فتيله آویخته است، «تورات نور است»؛ نور بی‌پایانی که از انقباض و از هر اندازه فراتر است. آیه ایوب، «اندازه آن از زمین درازتر است»، برای اشاره به این نور فراتر از اندازه نقل شده است.

וכמ"ש במ"א שזהו ענין הברכות דיעקב ע"י יצחק דוקא כי יצחק הוא בחי' גבור' [גבורה] דע"י [דעתיק יומין] שרש ומקור קו המדה לכן נתברך יעקב על ידו.

و چنان‌که در جای دیگری توضیح داده شده است، این موضوع برکت‌های یعقوب (**יעקב**, Yaakov) [که به‌طور خاص از طریق اسحاق (**יצחק**, Yitzchak) می‌رسید] است؛ زیرا اسحاق مرتبه قید و سخت‌گیری (**גבורה**, Gevurah) [عتיק יומין, Atik Yomin] [کهن‌الایام] است، که ریشه و سرچشمه خط سنجش است؛ از این رو یعقوب به واسطه او برکت یافت.

در جای دیگری توضیح داده شده است که دلیل رسیدن برکت‌های یعقوب به‌طور خاص از طریق اسحاق همین است. اسحاق مرتبه قید و سخت‌گیری **عتיק יומין** (Atik Yomin) است؛ ریشه و سرچشمه خود خط سنجش. بنابراین، برکتی که از او می‌رسید می‌توانست نوری فراتر از اندازه بیفزاید.

שהברכה היא מטל השמים זו מקרא ומשמני הארץ⁴⁶ זו משנה. שעי"ז יומשך תוספת اور יותר לאין שיעור על עיקר האור שע"פ המדה כו'.

זیرا ברکت چنین است: «از شبנם آسمان»؛ این، کتاب مقدس است؛ «و از فربهی زمین»؛ این، میشنا (Mishnah) است. تا از این راه نوری افزوده، به نحوی بی اندازه، فراتر از نور اصلی ای که بر اساس اندازه است فرود آورده شود و جز اینها.
 برکت اسحاق، «از شبנם آسمان و از فربهی زمین»، چنین تفسیر می شود که مقصود از آن کتاب مقدس و میشنا است. از طریق اینها، نوری فراتر از هر اندازه به نور بنیادین، که بر اساس اندازه می آید، افزوده می شود.

ועיקר אחיזת האור בפתילה הוא ע"י כליון השמן שהוא בירור חכמה דק"נ [דקליפת נוגה] שכל אנושי כנ"ל בהקדמה ראשונה. והיינו כשהוא נכלל באור שבטל לגמרי לבחי' ותורה اور]:

و نور عمدتاً از راه سوختن روغن به فتیله می چسبد؛ سوختن روغن، پالایش حکمت (Chochmah, [Chochmah] پوسته درخشان (קליפת נוגה, kelipas nogah) [پوسته نورانی] است، یعنی عقل انسانی، چنان که پیش تر در مقدمه نخست گفته شد. یعنی آن گاه که این عقل در نوری جذب شود که در برابر **בחינה** «و تورات نور است» به کلی در حالت خودنفی گری (bittul, (ביטול قرار دارد.

نور عمدتاً با سوختن روغن بر فتیله استقرار می یابد؛ روغن نماد پالایش عقل انسانی پوسته درخشان است، چنان که در مقدمه نخست آمده است. این هنگامی رخ می دهد که عقل در نوری جذب شود که در برابر «تورات نور است» یکسره در حالت خودنفی گری قرار دارد؛ عبارت داخل کروشه در اینجا پایان می یابد.

بخش 4 • 13-15

چراغ نفس

13 ועתה נבא לביאור הענין. לבאר ענין שני הבחי' נר. האחד מ"ש נר הוי"ה נשמת אדם⁴⁷ שהנשמה לבדה היא בחי' נר.

اکنون به تبیین موضوع می پردازیم: تا دو گونه چراغ را توضیح دهیم. نخست، آنچه نوشته شده است: «چراغ نام چهارحرفی (ה', Havayah)، روح انسان است»؛ در اینجا تنها روح، چراغ است.

اکنون گفتار (مأמר) به موضوع اصلی خود می پردازد: دو گونه چراغ. نخست، خود روح است؛ «چراغ نام چهارحرفی (ה', Havayah)، روح انسان است»؛ در اینجا تنها روح چراغ است.

ובנר יש השלשה בחי' הנ"ל. اور ופתילה ושמן. א"כ יש כ"ז [כל זה] בהנשמה עצמה. הנר הב' הוא כמ"ש כי נר מצוה ותורה אור.⁴⁸ ויש בזה ג"כ ג' בחינות הנ"ל.

و در چراغ، سه جنبه یادشده وجود دارد: نور، فتیله و روغن. پس همه اینها در خود روح هست. چراغ دوم، همانگونه است که نوشته شده: «زیرا **מצוה** چراغ است و تورات نور»؛ و در این نیز همان سه جنبه یادشده وجود دارد.

همانگونه که هر چراغی نور، فتیله و روغن دارد، هر سه در خود روح نیز هست. چراغ دوم **מצוה** است، چنانکه آمده است: «**מצوה** چراغ است و تورات نور»؛ آن نیز همین سه عنصر را دارد.

והענין כי הנה נר הוי"ה נשמת אדם היא נה"א [נפש האלקית] (ולא הנה"ב [הנפש הבהמית] שעדיין צריכה להתברר ואינה נק' בשם נר הוי"ה דהא לא כתיב נר אלקים)

تبیین موضوع چنین است: «چراغ **ה'**، روح انسان است»؛ یعنی نفیس الهی (نפש האלקית، Nefesh Elohis)، نه نفیس حیوانی (نפש הבהמیت، Nefesh HaBahamis)، زیرا نفیس حیوانی هنوز نیازمند پالایش است و «چراغ **ה'**» نامیده نمی‌شود؛ چراکه نوشته نشده است «چراغ **אלקים** (אלקים، Elokim)»،

«چراغ **ה'**» نفیس الهی است. نفیس حیوانی در اینجا منظور نیست، زیرا هنوز نیازمند پالایش است و آیه می‌گوید «چراغ **ה'**»، نه «چراغ **אלקים**».

שהיא א"צ [این צריך / אינו צריך] תקון⁴⁹ לעצמה והיא הפתילה שממשכת האור הוא הבטול העליון אוא"ס [اور אין سوف] מלי' דא"ס ששם הוא התחלת הקו וחוט המתלבש בע"ס [בעשר ספירות] דאצי' מקור ושרש נה"א [נפש האלקית].

که خود نیازی به اصلاح (تقون، tikkun) ندارد. و آن فتیله‌ای است که نور را فرومی‌کشد؛ این نور، خودنفی‌گری برین (بیטול، bittul)، یعنی نور بی‌پایان (اور אין سوف، Or Ein Sof) است؛ نور فرمانروایی (ملכות، Malchus) بی‌نهایت مطلق (این سوف، Ein Sof)، جایی که آغاز خط نور (קו، kav) و رشته است؛ خط و رشته‌ای که در ده مرتبه تجلی عالم صدور (אצילות، Atzilus) دربرگرفته شده است؛ این ده مرتبه سرچشمه و ریشه نفیس الهی‌اند.

نفیس الهی خود نیازی به اصلاح ندارد، چنانکه **תניא** به نقل از **עץ חיים** می‌گوید. این نفس فتیله‌ای است که نور را فرومی‌کشد: خودنفی‌گری برین فرمانروایی بی‌نهایت مطلق، جایی که خط نور آغاز می‌شود؛ سپس این خط در ده مراتب تجلی عالم صدور دربرگرفته می‌شود، عالمی که ریشه نفیس الهی است.

ונקראת הנה"א [הנפש האלקית] **ג"כ פתילה יעקב חבל נחלתו.**⁵⁰ **על כן בכח הנה"א** [הנפש האלקית] **להמשיך האור והבטול עד שהשמן הוא חכמה שבשכל אנושי שבנפש השכלית דנוגה נמשך אחר הפתילה.**

و نفیس الهی فتילה نیز نامیده می‌شود: «يعقوب (יעקوب) رشته میراث اوست.» بنابراین، نفیس الهی توان آن را دارد که نور و خودنفی‌گری را فرود آورد، تا آنجا که روغن – یعنی حکمت (חכמה, Chochmah) در عقل انسانی که در نفیس عقلانی **נוגה** (nogah; [درخشش]) است – به دنبال فتילה کشیده شود.

نفیس الهی فتילה نیز نامیده می‌شود، چنان‌که آمده است: «يعقوب (יעקوب) رشته میراث اوست.» به واسطه آن، نور و خودنفی‌گری فرود کشیده می‌شوند، تا روغن – یعنی عقلی انسانی نفیس عقلانی **נוגה** – به دنبال فتילה کشیده شود، همان‌گونه که روغن در فتילה بالا می‌رود.

14 והנה השמן הנמשך אחר הפתילה הוא השורף ונכלה הכל עד שנעשה ממנו אש גמור שהוא הגורם הדלקת האש הרבה לפי שהוא הוא הדולק עד שנתהפך ממש להיות כאש משא"כ הפתילה.

اکنون، روغنی که در پی فتילה بالا کشیده می‌شود، همان چیزی است که می‌سوزد و سراسر مصرف می‌شود تا به آتشی کامل بدل گردد. همین روغن است که افروختن گسترده آتش را پدید می‌آورد، زیرا خود آن می‌سوزد تا آن‌جا که واقعاً همچون آتش می‌گردد؛ اما فتילה چنین نیست.

روغنی که از فتילה بالا کشیده می‌شود می‌سوزد و مصرف می‌شود تا به آتشی خالص بدل گردد؛ سوخت واقعی شعله همین روغن است. فتילה به همان شیوه به آتش تبدیل نمی‌شود.

והכח הזה בשמן דק"נ [דקליפת נוגה] **יותר מבנה"א** [מבנפש האלקית] **הפתילה הוא לפי שעיקרו מעולם התהו** و این نیرو در روغن پوسته روشنایی (קליפת נוגה, kelipas nogah)، بیش از نفیس الهی (נפש האלקית, Nefesh Elohis) – که فتילה است – از آن‌روست که ریشه اصلی آن از عالم آشوب (עולם התהו, Tohu) است، روغن، که نماینده **קליפת نוגה** است، بیش از نفیس الهی (فتילה) از این نیرو برخوردار است، زیرا ریشه آن در **תהו** قرار دارد.

שהוא למעלה מעלה (כי בתהו היה רבוי האור שזהו יותר מבחי' המדה דקו המדה דתקון) אלא לפי שהיו זת"ז [זה תחת זה] נשברו.

که بسیار بلندمرتبه است (زیرا در **תהו** نور فراوان بود؛ بیش از مرتبه نور اندازه‌گیری شده به وسیله خط نور (קו, kav) در عالم اصلاح (תקון, Tikun))؛ اما چون آن‌ها یکی زیر دیگری بودند، درهم شکستند.

תהו بسیار بلندمرتبه است: در آن نور فراوان بود، بیش از نور اندازه‌گیری شده خط نور (קו, kav) در عالم **תקון**. ظرف‌های آن شکستند، زیرا مراتب تجلی (ספירות, Sefiros) آن یکی زیر دیگری قرار داشتند و هر یک جداگانه بود.

דהיינו לפי שלא הי' התכללות וההתכללות הוא התקון שנמשך דרך קוים כמ"ש באילן.⁵¹ וזהו ענין נשמת אדם⁵² א' דם

یعنی، از آن رو که درهم گنجیدگی ای وجود نداشت؛ و درهم گنجیدگی همان **תיקון** است که چنان که در ایلان آمده، از راه خطوط (**קוים**, kavim) امتداد می یابد. و این معنای «جان آدم (انسان؛ **אדם**, adam)» است: **الف (alef)**، **خون (דם)**، dam).

میان آن ها درهم گنجیدگی وجود نداشت، و درهم گنجیدگی جوهره **תיקון** است؛ نوری که چنان که ایلان توصیف می کند، در امتداد خطوط (**קוים**) جریان می یابد. سپس «جان آدم» در آیه به صورت «الف-خون» خوانده می شود: «الف» و «خون». آتزر ربه (**אדמו"ר הזקן**) در **לקוטי تורה (לקוטי תורה)**، درباره **Shir HaShirim (שיר השירים)**، توضیح می دهد که خون قلب جایگاه شور و شادی است، و الف همان حکمت (**חכמה**, Chochmah) است که آن را تعدیل می کند.

כמו שהדם סובב והולך בכל האברים נעוץ תחלתן בסופן⁵³ עד שלכאב הראש מקיז דם ברגל כו'. כך הוא המשכת הנשמה נפש אלקית.

همان گونه که خون در همه اندام ها گردش می کند و در آن ها جاری می شود، «آغازشان در پایانشان فرو رفته است»، تا آن جا که برای سردرد، از پا خون می گیرند و مانند آن؛ همین گونه است امتداد یافتن جان، یعنی **נפיש الهی (نפש האלקית)**.

خون در همه اندام ها گردش می کند، به گونه ای که آغاز و پایان به هم پیوسته اند؛ از همین رو، خون گیری از پا می تواند سردرد را تسکین دهد. **نפיש الهی** نیز به همین شیوه امتداد می یابد و بالاترین مرتبه را به پایین ترین مرتبه پیوند می دهد.

15 והכל הוא רק כדי לברר הנפש השכלית שתתהפך ממש באש שלמעלה שיהי' [שיהיה] מאיר בה אור א"ס ממש כמו למעלה כי מתהו ממש נעשה תקון שמעקודים נקודים נעשה ברודים.⁵⁴

و همه اینها تنها برای آن است که **نفس عقلانی** پالوده شود، تا حقیقتاً به آتش بالا بدل گردد و نور بی پایان (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) حقیقتاً در آن بتابد، همان گونه که در بالا می تابد. زیرا از خود **תהו (Tohu)** [آشوب]، **תקון (Tikkun)** [سامان یافتگی] پدید می آید: از **עקודים (Akudim)** [هم بسته ها] [و] **נקודים (Nekudim)** [نقطه ها]، **ברודים (Berudim)** [درهم آمیخته ها] پدید می آید.

هدف سراسر این فرایند، پالودن **نفس عقلانی** است تا سرانجام به آتش بالا بدل شود و **אור אין סוף** در آن بتابد، همان گونه که در بالا می تابد. **תקון** از خود **תהو** ساخته می شود: از عوالمی که در قبلا **עקודים** و **נקודים** نامیده می شوند، **ברודים** پدید آمد؛ **نظم תקון**.

וזאת היא בחי' נר הנשמה שהיא נפש אלקית שהיא הפתילה שעיקר הנר היא הפתילה והשמן הוא בירור הנפש השכלית. ומזה נעשה אור הוא הבטול העליון כו' כנ"ל.

ו این همان مرتبه‌ای (بחינה, bechinah) از چراغِ نفس است: نفیس الهی (نפש האלקית, Nefesh Elohis) فتيله است، زیرا اصلِ چراغِ فتيله است؛ و روغن، پالایشِ نفیسِ عقلانی است. و از این، نور پدید می‌آید؛ نور همان خودنفي گري برين (بيטול, bittul) است، و غيره، چنان‌که پيش‌تر گفته شد.

این چراغِ نفس است: **نפש האלקית** فتيله، یعنی جزءِ اصليِ چراغ، است و روغن، نفیسِ عقلانیِ پالوده‌شده است. از پیوندِ آن دو نور پدید می‌آید؛ این نور همان **بیטול** برين است که پيش‌تر وصف شد.

بخش 5 • 161-24

چرا نور نامیده می‌شود

16 והנה הטעם שנק' הבטול הזה בשם אור. וגם מה שנמשך ע"י כליון השמן דוקא שהוא הוא שנעשה אש ואור גמור. משא"כ הפתילה.

اکنون، [در باب] علتِ این‌که این خودنفي گري (بيטول, bittul) «نور» نامیده می‌شود، و نیز این‌که چرا مشخصاً از راهِ سوختنِ روغن پدید می‌آید: زیرا این روغن است که به آتش و نوری کامل بدل می‌شود، برخلاف فتيله.

دو پرسش مطرح می‌شود: چرا این خودنفي گري «نور» نامیده می‌شود، و چرا مشخصاً از سوختنِ روغن پدید می‌آید؛ روغنی که به آتش و نوری کامل بدل می‌شود، حال آن‌که فتيله چنین نیست.

וכבר מילתא אמורה שהוא מפני ששרשה מעולם התהו.

پیش‌تر گفته شده است که این از آن روست که ریشهٔ آن از عالمِ توهو (עולם התהו, Tohu [آشفته‌گی]) است.

پاسخ کوتاه، که پیش‌تر نیز بیان شده، این است که ریشهٔ روغن از عالمِ توهو است.

אך ביאור הענין הוא ע"פ המבואר בדוכתי טובא. איך שיש ב' בחי' אהבה ויראה. האחת האהבה והיראה שהיא מוגבלת לפי שיעור השגת הנפש כו'.

اما توضیحِ مطلب، بر پایهٔ آنچه در جاهای بسیار شرح داده شده، چنین است: دو مرتبه از عشق و هیبت (אהבה وיראה, ahavah veyirah) وجود دارد. مرتبهٔ نخست، عشقی و هیبتی است که به اندازهٔ ادراکِ نفس محدود است و غيره.

توضیحِ کامل‌تر بر تمایزی استوار است که در جاهای بسیار در حَسیدوت بیان شده است: دو مرتبه از عشق و هیبت به ה' وجود دارد. مرتبهٔ نخست، به اندازهٔ آنچه نفس درک می‌کند محدود است.

17 והב' הוא האה"ר [האהבה רבה] ויראה עצומה למעלה מכדי אשר תוכל הנפש שאת בהשגתה כו'. והיא הבאה מבחי' ההתבוננות בסוכ"ע המקיף לכל העולמות בשוה. ובחי' הראשונה נק' בכל נפשך.⁵⁵ ועד"ז הי' [היה] אהוי"ר [אהבה ויראה] של הנשמה בג"ע [בגן עדן] לפ"ע [לפי ערך] ההשגה.

مرتبه دوم، عشق بزرگ و هیبت عظیمی است که فراتر از آن است که جان بتواند در ادراک خود تاب آن را بیاورد، و غیره؛ و این از تأمل در نوری سرچشمه می‌گیرد که همه عوالم را فرا می‌گیرد (סובב כל עלמין, sovev kol almin) و همه عوالم را به‌طور یکسان احاطه می‌کند. مرتبه نخست «با تمام جانت» نامیده می‌شود. عشق و هیبت جان در باغ عدن (גן עדן, Gan Eden) نیز به همین‌گونه، متناسب با میزان درک [آن] بود.

مرتبه دوم، عشق بزرگ و هیبت عظیمی است که فراتر از آن است که جان بتواند آن را با فهم خود در خود جای دهد؛ این مرتبه از تأمل در نوری سرچشمه می‌گیرد که همه عوالم را به‌طور یکسان احاطه می‌کند (סובב כל עלמין, sovev kol almin). مرتبه نخست و محدود، متناظر با «با تمام جانت» است و همان نوع عشقی است که جان در باغ عدن (גן עדן, Gan Eden) داشت؛ عشقی متناسب با میزان فهم آن.

18 והשנית נק' בכל מאדך.⁵⁶ כי מאד פי' בלי גבול.⁵⁷ היינו שאין כלי הלב מכיל האהבה ויראה העצומ' עד שנעשה בחי' אור מקיף.

دومی «با تمام توانت» (מאדך, me'odecha) نامیده می‌شود. زیرا واژه «بسیار» (מאד, me'od) به معنای بی‌حد است؛ یعنی ظرف دل گنجایش عشق و هیبت عظیم را ندارد، تا آنجا که به مرتبه نور فراگیر (אור מקיף, Or Makif) درمی‌آید.

مرتبه دوم «با تمام مئود خویش» نامیده می‌شود و مئود یعنی بی‌حد؛ دل نمی‌تواند این عشق و هیبت را در خود جای دهد؛ ازاین‌رو به نور فراگیر (אור מקיף, Or Makif) بدل می‌شود؛ نوری که به‌جای آنکه درون شخص باشد، پیرامون اوست. در لیکوتی تורה (לקוטי תורה)، بخش שלה، آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) توضیح می‌دهد که این عشق هیچ حد و گسستی ندارد، زیرا از نوری که همه عوالم را فرا می‌گیرد (סובב כל עלמין, sovev kol almin) سرچشمه می‌گیرد؛ و هر یهودی آن را متناسب با اندازه خود دارد.

וזהו בחי' תשובה בחילא יתיר.⁵⁸ פי' יתיר על הכלי. ולזה היה תכלית ירידת אור הנשמה מג"ע [מגן עדן] לעוה"ז בכדי שתבא לבחי' בכל מאדך

و این مرتبه بازگشت (תשובה, teshuvah) «با نیرویی فزون‌تر» است: «فزون‌تر» یعنی فراتر از ظرف. و هدف نزول نور نفس از بهشت (גן עדן, Gan Eden) به این جهان همین بود: تا به مرتبه «با تمام مئود خویش» برسد.

این بازگشت «با نیرویی فزون‌تر» است؛ عبارتی از زوهر (זהר) که در آن «فزون‌تر» به معنای فراتر رفتن از ظرف است. نفس برای همین از بهشت به این جهان فرود آمد: تا به عشق مئود برسد.

הבלי גבול שלמעלה מהצמצום

زیرا بازگشت [ممکن] نیست مگر در این جهان؛ زیرا از رهگذر این عشق و هیبتِ بی‌حدّ، نورِ بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) را که خود نیز بی‌حدّ است و فراتر از انقباض (צמצום, tzimtzum) قرار دارد، به پایین می‌کشند؛ بازگشت تنها در این جهان ممکن است. عشق و هیبتِ بی‌حدّ، نورِ بی‌پایان را که خود نیز بی‌حدّ است، از فراز צמצום به پایین می‌کشند.

משא"כ ג"ע [גן עדן] נקי זיו השכינה ע"י צמצום. ביו"ד נברא עוה"ב [עולם הבא]⁵⁹ כו'. ולכן יפה שעה^{60, 61} א' בתשובה כו'.

حال آنکه بهشت **גן עדן** «پرتو حضور الهی (שכינה, Shechinah)» نامیده می‌شود، [که می‌آید] از راه **צמצום**: «با حرف یود (י"ד, yud) جهان آینده آفریده شد» و غیره. از این‌روست که «یک ساعت در بازگشت بهتر است» و غیره.

اما بهشت **גן עדן** «پرتو حضور الهی» نامیده می‌شود؛ نوری که از راه **צמצום** می‌آید. چنان‌که تلمود می‌گوید جهان آینده با حرفِ یود آفریده شد؛ کوچک‌ترین حرف. از همین رو می‌شنا (**משנה**) می‌گوید: «یک ساعت بازگشت و اعمال نیک در این جهان، بهتر از تمام زندگی جهان آینده است.»

19 והנה בחי' אה"ר [אהבה רבה] זו דמאדך נק' או"ת [אור חזר]. והטעם שנק' בשם אור הוא כי הנה אנו רואים ההפרש בין אש ואור למים אשר מן האש יוכלו להדליק זמ"ז [זה מזה] עד אין קץ וגבול

اکنون، این مرتبه از عشق عظیم «با تمام توانت» (me'odcha, מְאֹדָּחָה) «نور بازگشتی» (Or Chozer, אֹרְחוֹזֵר) نامیده می‌شود. علت آن‌که آن را «نور» می‌نامند این است که تفاوت میان آتش و نور، از یکسو، و آب را می‌بینیم: از آتش می‌توان آتشی دیگر افروخت و از آن نیز آتشی دیگر، بی‌پایان و بی‌حد،

این عشق بی‌حد و حصر «با تمام توانت» نور بازگشتی، یعنی نوری که از پایین برمی‌خیزد، نامیده می‌شود. آن را نور می‌نامند، زیرا میان آتش و آب تفاوتی هست: از یک آتش، می‌توان شعله‌ای پس از شعله دیگر افروخت، بـه آن‌که پایانی داشته باشد.

اما آب چنین نیست، زیرا در آنچه می‌بخشد حدی وجود دارد؛ هر قدر هم آب فراوان باشد، وقتی جمعیت زیادی از آن بنوشند، تمام می‌شود یا از مقدارش کاسته می‌شود.

در مقابل، آب محدود است: هر قدر هم که باشد، وقتی افراد بسیاری از آن بنوشند، تمام می‌شود یا از مقدارش کاسته می‌شود.

משא"כ באש שאפי' [שאפילו] מאור נר אחד יוכלו להדליק נר מנר עד שלא יהיה כלה כלל לעולם

اما آتش چنین نیست: حتی از نورِ یک چراغ می‌توان چراغی را از چراغی دیگر افروخت، تا آن‌جا که هرگز به‌کلی تمام نشود.

21 והנה ע"פ משל זה באש הגשמי דאע"פ [דאף על פי] **שהוא בע"ג** [בעלי גבול / בעל גבול] **ממש מ"מ יהיה ממנו המשכה בלי גבול כמו"כ** [כמו כן] **יובן הנמשל בענין אהבה דבכל מאדך. דפי' מאד היינו בלי גבול למעלה מהגבלת כלי הנפש.**

אکنون, בר پایه این تمثيل آتش مادی - که هرچند حقیقتاً محدود است، با این همه جریانی بی حد از آن پدید می آید - همین طور معنای آنچه تمثيل بدان اشاره دارد در باب عشق «با تمام توان خود» (**מאדך**, me'odecha) فهمیده می شود. زیرا منظور از «**מאד**» (me'od)، بی حد است؛ یعنی فراتر از محدودیت ظرف نفس.

آتش مادی، هرچند حقیقتاً محدود است، جریانی بی حد پدید می آورد. همین اصل، عشق «با تمام **מאד** خود» را توضیح می دهد؛ عشقی که از حدود ظرف نفس فراتر می رود.

22 והנה ודאי מובן לכל דאין ר"ל [רוצה לומר] **שהיא אהוי"ר** [אהבה ויראה] **שבלי גבול וקץ ממש כי איך שייד זה שבאדם יהיה אהוי"ר** [אהבה ויראה] **שבלי גבול ממש. אלא הכוונה שהיא יותר מהגבלת הכלי השכל ומדות שבאדם.**

اکنون، بی تردید برای همگان روشن است که مقصود این نیست که این عشق و هیبت حقیقتاً بی حد و بی پایان باشد؛ زیرا چگونه ممکن است در انسان عشقی و هیبتی واقعاً بی حد وجود داشته باشد؟ بلکه مقصود آن است که این عشق و هیبت از محدودیت ظرفهای عقل و صفات عاطفی (**مדות**, middos) در انسان فراتر است.

نباید گمان کرد که این عشق به معنای حقیقی بی نهایت است، زیرا انسان نمی تواند عشقی و هیبتی واقعاً بی حد داشته باشد. مقصود آن است که این عشق از ظرفهای عقل و عواطف انسان فراتر می رود.

שאין כח בכלים אלו להכיל ולהגביל אהוי"ר [אהבה وיראה] **זו בתוכן כ"א היא יתיר יותר מכלים אלו**

زیرا این ظرفها توان آن را ندارند که این عشق و هیبت را در خود جای دهند و محدود سازند؛ بلکه این عشق و هیبت از این ظرفها فراتر است.

آن ظرفها نه می توانند این عشق و هیبت را در خود جای دهند و نه برای آن حدی تعیین کنند؛ این عشق و هیبت از ظرفیتشان فراتر می رود.

ולכן נק' בכל מאדך⁶⁶ מאד שלך⁶⁷ פי' לגבי כלי שלך נק' אהבה רבה זו מאד ובלי גבול אבל באמת היא בגבול.

و از این رو «با تمام **מאד** تو» خوانده می شود (**מאדך**, me'odecha؛ یعنی «بسیار تو»؛ یعنی، نسبت به ظرف تو، این عشق عظیم «**מאד**» (me'od) و بی حد نامیده می شود؛ اما در حقیقت، محدود است.

از این رو آیه می گوید «**מאד** تو»؛ نسبت به ظرف خود تو، این عشق عظیم بی حد است، هرچند در حقیقت همچنان محدود است.

23 ואעפ"כ [ואף על פי כן] כיון שלגבי האדם היא בחי' בכל מאדך ובחי' בחילא יתיר לכן עי"ז ממשיך ממש

אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שלמעלה מהצמצום שהוא הבלי גבול אמיתי

באין همه، چون نسبت به انسان این مرتبه، مرتبه «با تمام מאדך» (me'od؛ یعنی نهایتِ توان) و مرتبه «با نیرویی فزون تر» است، از این رو به واسطه همین، نور بی پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof)، متبارک باد، را به راستی فرومی کشد؛ نوری که فراتر از انقباض (צמצום, tzimtzum) است و بی حدومرز حقیقی است.

باین همه، چون برای انسان این حقیقتاً «با تمام מאדך» و «با نیرویی فزون تر» است، نور بی پایان را از فراسوی انقباض فرومی کشد؛ نوری که حقیقتاً بی حدومرز است.

نמצא עם היות אה"ר [אהבה רבה] זו מצד עצם בעלת גבול מ"מ להיותה יותר מגבול וכלי של הנפש ע"כ

פועלת המשכה מבחי' בלי גבול ממש דהיינו אוא"ס [אור אין סוף] ממש

پس، هرچند این عشقِ عظیم فی نفسه محدود است، اما چون از حدود و ظرفِ نفس فراتر می رود، از این رو از مرتبه آنچه حقیقتاً بی حدومرز است کششی پدید می آورد؛ یعنی از خود نور بی پایان.

عشقی که فی نفسه محدود است، چون از حدود و ظرفِ نفس فراتر می رود، از آنچه حقیقتاً بی حدومرز است، یعنی از خود نور بی پایان، فیضی را فرومی کشد.

ולכן נק' אה"ר [אהבה רבה] זו בשם אור שהוא ממש כמשל האור והאש אע"פ [אף על פי] שהוא בע"ג [בעלי

גבול / בעל گبول] יש ממנו המשכה בלי גבול משא"כ במים וכו'.

از این رو این عشقِ عظیم «نور» نامیده می شود: درست مانند تمثیلِ نور و آتش که هرچند محدود است، از آن امتدادی بی حدومرز پدید می آید؛ اما آب چنین نیست و الی آخر.

از این رو این عشقِ عظیم نور نامیده می شود: مانند آتش، که فی نفسه محدود است، اما جریانی بی حدومرز از آن پدید می آید؛ برخلاف آب.

ועד"ז יובן מעלת אהבת רשפי אש⁶⁸ בכל מאדך על בחי' אהבה הנמשכת כמים שהוא בחי' בכל נפשך.

و به همین ترتیب، برتریِ عشقِ «شراره های آتش»، «با تمام מאדך»، بر مرتبه عشقی که همچون آب جاری است، یعنی مرتبه «با تمام جانِ خویش»، فهمیده می شود.

به همین ترتیب درمی یابیم که چرا عشقِ آتشین «با تمام מאדך» که «شراره های آتش» نامیده می شود، بر عشقی که همچون آب جاری است، یعنی «با تمام جانِ خویش»، برتری دارد.

24 והנה אה"ר [אהבה רבה] זו נתהוה בהנשמה דוקא ע"י התלבשות בגוף ונה"ב [נפש הבהמית] שאז תבא לבחי' תשובה בחילא יתיר

אکنون، این عشق عظیم مشخصاً از رهگذر پوشیده شدنِ نفس در بدن و نفیس حیوانی (نפש הבהמית, Nefesh HaBahamis) در نفس پدید می‌آید؛ زیرا آن‌گاه به مرتبهٔ بازگشت (تשובה, teshuvah)، «با نیرویی فزون‌تر»، می‌رسد؛ این عشق عظیم فقط از رهگذر پوشیده شدنِ نفس در بدن و نفیس حیوانی پدید می‌آید. تنها آن‌گاه است که عشق عظیم می‌تواند به بازگشت «با نیرویی فزون‌تر» برسد.

משא"כ אהבת הנה"א [הנפש האלקית] קודם התלבשותה בגוף היה בבחי' גבול וכלי כפי השגת הנפש כו'. ולכן נק' הנה"א [הנפש האלקית] פתילה שהפתיל' זהו דבר מוגבל בעצם וכמו פתיל וקו המדה

درحالی‌که عشقِ نفیس الهی (نפש האלקית, Nefesh Elohis) پیش از پوشیده شدنش در بدن، در حدی محدود و در ظرفی، متناسب با ادراکِ نفس بود و مانند آن. از این رو نفیس الهی فتیله نامیده می‌شود؛ زیرا فتیله چیزی است که ذاتاً محدود است، مانند ریسمان و خطِ اندازه‌گیری.

پیش از آن‌که نفیس الهی در بدن وارد شود، عشقش به ادراکِ نفس محدود بود. از همین رو فتیله نامیده می‌شود: چیزی که ذاتاً محدود است، مانند ریسمان و خطِ اندازه‌گیری.

אבל ע"י התלבשותה בנה"ב [בנפש הבהמית] ואז השמן דבירור הנפש השכלית שמנוגה ששרשה מעולם התהו הוא נמשך אחר הפתילה דנה"א [נפש האלקית] ע"י"ז דוקא יתהפך השמן לאור

اما از رهگذر پوشیده شدنِ آن در **نפש הבהמית**، هنگامی که روغنِ پالایشِ نفیسِ عقلانی، که از نوگا (נוגה, nogah) [قلمرو درخشش] است و ریشه‌اش از عالمِ آشفتگی (عולם התהו, Tohu) می‌آید، در پی فتیلهٔ **نפש האלקית** کشیده می‌شود، مشخصاً از همین راه روغن به نور دگرگون خواهد شد؛

هنگامی که نفیس الهی در نفیس حیوانی پوشیده می‌شود، روغن – یعنی نفیس عقلانیِ پالوده از نوگا، که ریشه‌اش در عالمِ توهو است – در پی فتیلهٔ نفیس الهی کشیده می‌شود. تنها از همین راه است که روغن به نور بدل می‌شود.

שהוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] דבכל מאדך ובטול עליון יותר מהכלי וכמו רב יהודה דאימתא דמאריה עליה.

و آن، مرتبهٔ عشقِ عظیم «با تمامی توانِ خود (מאדך, me'odecha)» و خودنهی‌گریِ متعالی (ביטול, bittul) فراتر از ظرف است؛ مانندٔ راو یهوذا (רב יהודה) که هیبتِ سرورش بر او بود.

آن نور، عشقِ عظیم «با تمامی توانِ خود» و خودنهی‌گریِ متعالی فراتر از ظرف است. راو یهوذا نمونهٔ آن بود؛ کسی که «هیبتِ سرورش» بر او بود.

לכן נק' אה"ר [אהבה רבה] זו בשם או"ת [אור חוזר] שהוא אור הנמשך מהבירור דק"נ [דקליפת נוגה] ששרשן מעקודי' [מעקודים] נקודים כנ"ל אלא שעיי"ז נמשך אח"כ מלמעלה למטה אוא"ס [אור אין סוף] ממש והוא בחי' ותורה אור.

אזאין רו אין עשק עظیم را نور بازگشتی (אור חוזר, Or Chozer) می‌نامند؛ زیرا نوری است که از پالایش پوستۀ نوگا (קליפת נוגה, kelipas nogah) کشیده می‌شود؛ ریشه آن از عֶקוּדִים [جهان مقید] (עקודים, Akudim) [و] נְקוּדִים [جهان نقطه‌ها] (נקודים, Nekudim) است، چنان‌که پیش‌تر گفته شد. اما از طریق همین امر، پس از آن نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) به‌راستی از بالا به پایین کشیده می‌شود؛ و این همان مرتبۀ «و تورات نور است» است.

ازاین‌رو این عשק عظیم را نور بازگشتی می‌نامند، زیرا نوری است که از پالایش پوستۀ نوگا برمی‌خیزد؛ پوسته‌ای که ریشه‌اش در عֶקוּדִים و נְקוּדִים است. در پی آن، خود نور بی‌پایان از بالا به پایین فرود آورده می‌شود؛ و این همان «تورات نور است» است.

بخش 6 • 251-28

چراغ میتسوا

25 וכ"ז [וכל זה] הוא בחי' נר הנשמה אך אין נשמה בלא מצוה כי לא ע"ה [עם הארץ] חסיד⁶⁹ ולא בור ירא חטא.⁷⁰

و همهٔ اینها مرتبۀ چراغ روح است. اما هیچ روحی بدون فرمان (מצוה, mitzvah) نیست، زیرا «نادان پارسا نیست و عامی از گناه نمی‌هراسد».

همۀ اینها به چراغ روح مربوط است. اما روحی بدونِ **מצוה** نیست؛ چنان‌که میشنا (משנה) می‌گوید: نادان نمی‌تواند پارسا باشد و عامی نمی‌تواند از گناه پروا کند.

و**גם מצוה בלא נשמה אינה כלום כי כל האומר אין לי אלא תורה**⁷¹ **אפילו תורה אין לו.**

و نیز، **מצוה** بدون روح چیزی نیست، زیرا «هر که بگوید: «جز تورات (تורה, Torah) چیزی ندارم»، حتی **تורה** هم ندارد».

به همین ترتیب، **מצوה** بدون روح چیزی نیست؛ چنان‌که تلمود می‌گوید کسی که ادعا می‌کند فقط **تורה** دارد، حتی **تורה** هم ندارد.

26 ולכן צריך להיות גם שניהם. והענין כי נר מצוה שהמצוה היא נר והיינו פתילה.

ازاین‌رو، هر دو باید باشند. مقصود آن است که در عبارت «فرمان (מצוה, mitzvah) چراغ است»، **מצوה** همان چراغ است، یعنی فتیله.

پس هر دو لازم‌اند. در عبارت «فرمان، چراغ است»، فرمان همان چراغ است، یعنی فتیله.

והענין כי הדברים שנעשה בהן המצוה הן ג"כ מעולם התהו. אך המצוה היא ג"כ בחי' מקיף שנמשך ע"י קיום המצוה מקיף עליון

מقصود אן אסט קה چیزהיי קה מצוה בא אנהא אנגאם מי שווד ניז אז אלם אִשׁוּב (תוהו, Tohu) هستند. اما מצוה همچנין مرتבֶּה פראגיר [נור] (מקיף, makif) אסט; זיירא בא בהגא אורדן מצוה, מקיף בטרר בה פאיינ کشידה מי שווד.

אשיא מדי א קה מצוות בא אנהא אנגאם מי שוונד ניז אז אלם תוהו هستנד. באינ-חא, מצוה همچנין נורי מקיף אסט: בא אנגאם אן, מקיף בטרר בה פאיינ کشידה מי שווד.

ולכן המצות הן לבושים ובגדי מלכות להיות עי"ז הנשמה צרורה בצרור החיים⁷² שמלבשת ומקפת את הנשמה להעלותה כי כל דבר שצריך לעלות מקיפין אותו סביב.

אזאין-רו, פרמאנה (מצוות, mitzvos) גאמהא ו חלעת-הא שאהאנהא טא גאן אז אינ ראה «דר פיונד חיות» בטה אשד; זיירא [מצוה] גאן רא מי-פושאנד ו דרברמי-גירד טא אן רא בלא בברד, צון הר چیزז קה באיד ערוג קנד, אז הר סו דרברגرفته מי שווד.

בה همین دلیل, מצוות גאמהא ו חלעת-הא שאהאנה خوانده می-شوند. آنها جان را می-پوشانند و گرداگردش را می-گیرند تا «در پיונד حیات» بسته شود و بتوان آن را بالا برد; زیرا هرچه باید عروج کند, باید از هر سو دبربرگرفته شود.

27 וע"י זה המקיף המקיפו הוא עולה כמו שזורקין את האבן ע"י קירטא כו' מה שלא היה עולה כלל מעצמו ולהפך בעבירה ג"כ מלפפתו⁷³ כו'

ו بهواسطه אין نور פראגיר (אור מקיף, Or Makif) קה אן רא דרברמי-גירד, בלא מי-רוד; همان-گونه קה سنگ را با فلاخن پرتاب می-کنند و بالا می-برند, درحالی-که خود به-هیچ-روی بالا نمی-رفت. و برعکس, در مورد گناه نیز, «به دور او می-پیچد» و جز اینها.

نور فראگیر, آنچه را دبربرمی-گیرد بالا می-برد; همان-گونه که فلاخن سنگی را پرتاب می-کند که هرگز به-تنهایی بالا نمی-رفت. برعکس, گناه نیز «به دور شخص می-پیچد».

ולכן לובשים הטלית ותפילין קודם התפלה כנודע שכל דבר שצריך להעלותו מלמטה יורד מתחלה אור העליון והוא אור המקיף שהוא המעלה כנ"ל.

אזאין-רו, پیش از نماز שאל תפילין (טלית, tallis) و دو جعبه چرمی نماز (תפילין, tefillin) را می-پوشیم; زیرا چنان-که معروف است, برای هر چیزی که باید از پایین بالا برده شود, نخست نور برین فرود می-آید; و این همان نور فראگیر (אור מקיף) است که آن را بالا می-برد, چنان-که پیش-تر گفته شد.

ازاین-رو, ردای نماز و تפילין را پیش از نماز می-پوشیم: برای بالا بردن هر چیزی از پایین, نخست باید نوری برین فرود آید; این نور فראگیر است که آن را بالا می-برد.

ובזה תתהפך הנפש השכלית באור שלמעלה בתפלה ולכן מתפללין בכל יום נוסח אחד (משא"כ תורה היא צריכה דוקא התחדשות ע' [עין] זוהר בראשית בהקדמה) (ד"ב ע"ב) ולאפשא לה בכל יומא⁷⁴

בדין-סאן, נפיש عقلانی در نماز به نور برین دگرگون می‌شود. ازاین‌رو، هر روز همان متن را به دعا می‌خوانیم؛ درحالی‌که تورات، برعکس، به‌خصوص نیازمند نو شدن است. بنگرید به זוهر (זוהר)، ברשית (בראשית)، در مقدمه، صفحه 12b: «و هر روز آن را بارور ساختن».

در نماز، نفس عقلانی به نور برین دگرگون می‌شود. ازاین‌رو متن نماز هر روز یکسان است، درحالی‌که مطالعه تورات نیازمند نو شدن است؛ مقدمه זוهر از بارور ساختن تورات «هر روز» سخن می‌گوید.

שבכל יום מעלה ניצוץ מנפש החיוני [החיונית] כי כל ימי שנותינו בהם שבעים שנה⁷⁵ הם כ"כ [כל כך] נצוצות מנפש החיונית שצריך לברר משא"כ נה"א [נפש האלקית] היא נצחית.

زیرا هر روز جرقه‌ای از نفس حیاتی بالا برده می‌شود؛ چراکه «روزهای سال‌های عمرمان، که در آنها هفتاد سال است»، به همان تعداد جرقه از نفس حیاتی‌اند که باید پالوده شوند؛ حال آنکه نفس الهی (نפש האלקית, Nefesh Elohis) جاودانه است.

نماز تکرار می‌شود، زیرا هر روز جرقه دیگری از نفس حیاتی بالا برده می‌شود؛ هفتاد سال عمر، به همان تعداد جرقه‌اند که باید پالوده شوند؛ اما خود نفس الهی جاودانه است.

נמצא המצוה היא בחי' פתילה שבה וע"י נכלה השמן באור כך ע"י המצוה היא עליית נפש השכלי' [השכלית] דק"נ [דקליפת נוגה]

پس، فرمان دینی (מצוה, mitzvah)، از حیث مرتبه / جنبه (בחינה, bechinah)، همان فتیله است: روغن در آن و به‌واسطه آن در نور می‌سوزد؛ و به همین‌سان، به‌واسطه מצוה، نفس عقلانی پوسته درخشان (קליפת נוגה, kelipas nogah) عروج می‌کند،

پس فرمان دینی همان فتیله‌ای است که روغن در آن و به‌واسطه آن در نور می‌سوزد؛ و نفس عقلانی کליפת نוגه نیز به‌واسطه آن عروج می‌کند.

וגם קלף התפלין דק"נ [דקליפת נוגה] ומעות הצדקה ליכלל באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה כי שרש המצות הם במל' דאצי' כי תורה היא בחי' ז"א.

و نیز پوست تپیلین که از کליפת نוגه است و پول صدقه، تا در نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof)، که او متبارک است، جذب شوند. زیرا ریشه מצות در فرمانروایی (ملכות, Malchus) عالم [صدور] (אצילות, Atzilus) است؛ زیرا تورات، از حیث مرتبه / جنبه (בחינה)، همان صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) است،

همچنین پوست تپیلین که از کליפת نוגه است، و سکه‌هایی که به صدقه داده می‌شوند، در نور אין סוף جذب می‌شوند. علت این است که מצות ریشه در فرمانروایی عالم صدور دارند، درحالی‌که تورات همان Z'eir Anpin است.

28 ומצות הן במלי מצות המלך. ⁷⁶ אך לפי שנעוץ סופן בתחלתן ⁷⁷ הרי המלי דאצי' עולה עד מלי דא"ס ממש.

و فرمان‌های دینی (מצות, mitzvos) در فرمانروایی (ملכות, Malchus) هستند: «فرمان‌های پادشاه». اما چون «پایانشان در آغازشان جای گرفته است»، فرمانروایی عالم صدور (אצילות, Atzilus) تا خود فرمانروایی بی‌نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof) بالا می‌رود.

میتسووت به فرمانروایی تعلق دارند، چنان‌که در تعبیر «فرمان‌های پادشاه» آمده است. باین‌حال، چون «پایانشان در آغازشان جای گرفته است»، فرمانروایی عالم صدور تا خود فرمانروایی بی‌نهایت مطلق بالا می‌رود. در لیکوتی تורה (לקוטי תורה)، وאתחנן («Lema'an Tira»)، آتُر ربه (אדמו"ר הזקן) توضیح می‌دهد که میتسووت به فرمانروایی تعلق دارند، اما ریشه‌شان در تاج (כתר, Keser) است؛ زیرا نور تاج بیش از هر جای دیگر در فرمانروایی می‌تابد: پایان در آغاز جای گرفته است.

ולכן עי"ז עולה נפש השכלית באוא"ס [באור אין סוף] **ממש כנודע שאחר הבירור משם ב"ן** [שם ב"ן] **נעשה** **שם ס"ג** [שם ס"ג] **כו':**

و ازاین‌رو، بدین‌واسطه، نفیس عقلانی تا خود نور بی‌پایان (اور אין סוף, Or Ein Sof) بالا می‌رود؛ چنان‌که معلوم است پس از پالایش، از نام בן (ב"ן, Ban)، نام سگ (ס"ג, Sag) پدید می‌آید، و الی آخر.

ازاین‌رو، نفیس عقلانی به خود نور بی‌پایان بالا می‌رود. چنان‌که معلوم است، پس از پالایش، نام בן – که صورت گسترش‌یافته نام چهارحرفی و دارای ارزش عددی ۵۲ است – به نام سگ، که صورت گسترش‌یافته‌اش ارزش عددی ۶۳ دارد، بدل می‌شود.

بخش 7 • 291-35

יוד־המאגייה

29 וזהו המגביהי דהיו"ד אחר הה"א ⁷⁸ **הוא יתיר אלא דר"ל** [דרוצה לומר] **שעלייה זו דמלי דאצי' הנק' ה' שיהיה עולה כ"כ** [כל כך] **למעלה במלי דא"ס הוא ע"י היו"ד והוא היו"ד שבתוך הה"א.**

و این [معناي] «המגביהי» (HaMagbihi، «آن‌که خود را برمی‌افرازد») است: حرف יו"ד (yud) پس از حرف ה"א (hei) زاید است؛ اما [آیه] می‌خواهد بگوید که این صعود فرمانروایی (ملכות, Malchus) عالم صدور (אצילות, Atzilus)، که «هی» نامیده می‌شود، به‌گونه‌ای که تا آن‌جا بالا رود که به فرمانروایی بی‌نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof) برسد، به‌واسطه یو"ד است؛ و این همان یو"ד درون هی است.

HaMagbihi با یو"ד پایان می‌یابد که پس از هی آمده و زاید به نظر می‌رسد. مقصود این است که فرمانروایی عالم صدور، که با حرف هی نشان داده می‌شود، به‌واسطه یو"د به فرمانروایی بی‌نهایت مطلق صعود می‌کند: یو"ד که درون هی است. מאמר پیشین در تורה اور (תורה اور) نیز HaMagbihi را به همین صورت می‌خواند: יו"ד میتسوّه درون هی، که آن را بالا می‌برد.

כי מל' דאצ'י היא בחי' דל"ת דלית לה מגרמה כלום ובהמשכת המצוה נעשה בתוכה יו"ד ונעשית עי"ז בחי' ה' וע"י היו"ד שבתוכה היא עולה למעלה באוא"ס [באור אין סוף] מל' דא"ס

זיכר פארמאנרוואיי עאלם צדור דר מרבת חרף דל"ת (dalet) אסט, צראק «דלית לה מגרמה כלום» (dalis lah migarmah klum), יעני «היך אז חוד נדאר»; ו בא פרודאָרדנ פֿרמאן (מצוה, mitzvah), יו"ד דרון אן פֿדיד מי איד ו בהואסט אן בה מרבת הי בל מי שוד; ו בהואסט יו"ד דרון אן, בה נור בי פאפאן (אור אין סוף, Or Ein Sof), יעני פארמאנרוואיי בי נהיט מطلق, צעוד מי קנד.

פארמאנרוואיי עאלם צדור בה צודי חוד דאלט אסט; יעני «היך אז חוד נדאר», זיכר נאם דאלט בא ואָד אַראַמי «דלית» (dleis), בה מענאי «אן קה נדאר», חמאָאָסט. מיטצוה יו"ד רא דרון אן פֿרוד מי אָרוד ו דאלט רא בה הי בל מי קנד; ו בהואסט אן יו"ד, פארמאנרוואיי בה פארמאנרוואיי בי נהיט מطلق צעוד מי קנד.

וזוהו פי' המגביהי שעליית הה' היא מל' דאצ'י במל' דא"ס הוא ע"י היו"ד שבתוך הה' שהוא הנמשך ע"י קיום המצוה. ובו וע"י היא העלייה הזאת

ו אין מענאי HaMagbihi אסט: צעוד הי, יעני פארמאנרוואיי עאלם צדור, בה פארמאנרוואיי בי נהיט מطلق, בהואסט יו"ד דרון הי צורת מי קירד; חמאן יו"ד קה בא אַראַי מיטצוה פֿרוד מי איד. אין צעוד דר אן ו בהואסט אן צורת מי קירד.

פֿס HaMagbihi יעני הי, יעני פארמאנרוואיי עאלם צדור, בהואסט יו"ד דרונש בה פארמאנרוואיי בי נהיט מطلق ברקשיד מי שוד; ו אן יו"ד בא אַראַי מיטצוה פֿרוד מי איד. אן יו"ד וסיל און צעוד אסט.

[וביאור זה ⁷⁹ עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בזוהר פ' ויחי (דרל"ב סע"ב [סוף עמוד ב]) בפ' יהי שם כו' מאי שנא דקאמר יהי

]ו توضיח אין מלל בר פאפ אן ציזי אסט קה דר זוהר (זהר), פאראשאי ואיחי (ויחי) (פאפאן צפח 232b), דבראָר מענאי «באשד נאם...» ו צז אן אָמד אסט: «צרא מי קויד יחי (יהי, yehi; באשד)?

אכטון בֿחֿשי דיגר דר קרוש אָאז מי שוד קה אין מלל רא בר פאפ זוהר דבראָר ואיחי צוציח מי דהד; זוהר מי פֿרסד צרא איה מי קויד יחי, «באשד».

אלא יהי רזא דאמשכותא מההוא אתר עילאה דאיהו סתים ⁸⁰ דקאמרן דאיהו י"ה עד רזא דברית דאיהו יו"ד תתאה כגוונא דיו"ד עלאה

בלקה יחי ראז פֿרודאָמדן אז אן צאפאָג ברטר ו פֿנהאן אסט קה אז אן שחן קֿפֿטימ, יעני יו"ד-הי, טא ראז פֿימאן קה יו"ד פאפני אסט, חמאנד יו"ד בלאיי;

זוהר פאסח מי דהד קה יחי בֿיאַנגר פֿרודאָמדן נור אז סרֿצֿשֿמֿ ברטר ו פֿנהאן, יעני יו"ד-הי, טא «פֿימאן» אסט; יעני יו"ד פאפני קה בא יו"ד בלאיי חמאנג אסט.

שירותא כסופא ובגין כך יהי רזא דאמשכותא מטמירא דכל טמירין עד דרגא תתאה ובמלה דא אתקיים כל עובדא דבראשית כד"א [כמה דאת אמר] יהי רקיע⁸¹ כו' עכ"ל [עד כאן לשוננו].

آغاز همانند پایان است. بنابراین پهی راز فرودآمدن از پنهانترین پنهانها تا پایینترین مرتبه است؛ و با این کلمه، تمام کار آفرینش استوار شد، چنانکه میگوید: «فَلَكٌ پدید آید...» و جز آن. «پایان نقل قول.

دو ی"ד با یکدیگر هماهنگاند: آغاز همانند پایان است. پس پهی بیانگر فرودآمدن نور از پنهانترین پنهانها تا پایینترین مرتبه است؛ و با این کلمه تمام آفرینش استوار شد، چنانکه در عبارت «فَلَكٌ پدید آید» آمده است.

וכ"ה בזוהר בראשית (ד"י ע"ב) והפ"י הוא כי י"ה הם חו"ב [חכמה ובינה] שהחכמה נק' יו"ד שהיא בחי' נקודה

و در زوهر، برشیت (برאשית) (صفحة 16b) نیز همینگونه است. معنایش این است که ی"ד-هی، حکمت (חכמה, Chochmah) و فهم (בינה, Binah) هستند: حکمت ی"ד نامیده می شود، زیرا در مرتبه نقطه است.

زوهر در برشیت نیز همین را میگوید. ی"ד-هی، حکمت و فهم هستند؛ حکمت ی"ד نامیده می شود، زیرا نقطه است. یعنی کوچکترین حروف.

והיינו לפי כי ראשית חכמה⁸² דהיינו ראשית הגילוי מא"ס ב"ה וראשית הגילוי א"א להיות רק בחי' נקודה כדי שיוכלו לסבול ולהכיל כמו המעיין בתחלת יציאתו מהמקור הוא קטן רק אח"כ בהתרחקו מהמקור מתרחב ונעשה נהר.

زیرا «آغاز حکمت» یعنی آغاز تجلی از بی نهایت مطلق، که متبارک باد؛ و آغاز تجلی نمی تواند جز در مرتبه نقطه باشد، تا بتواند آن را تاب آورند و در خود جای دهند؛ مانند چشمه ای که در آغاز بیرون آمدن از سرچشمه اش کوچک است، و تنها پس از آن، هنگامی که از سرچشمه دور می شود، گسترش می یابد و رودخانه می شود.

حکمت «آغاز حکمت» است؛ یعنی آغاز تجلی از بی نهایت مطلق. نخستین تجلی فقط می تواند به صورت نقطه باشد تا دریافت پذیر گردد. چشمه در جایی که از سرچشمه بیرون می آید کوچک است و تنها هنگامی که از سرچشمه دور می شود، گسترش می یابد و رودخانه می شود.

וזهو ה' ראשונה שהיא בחי' רחובות הנהר⁸³ אבל החכמה שהיא קרובה יותר לא"ס והיא בחי' מעיין הוא רק נקודה. והיינו ג"כ בחי' בטול.⁸⁴

و این همان هاء نخست است که مرتبه «گسترده های پهن رودخانه» است؛ اما حکمت (חכמה, Chochmah)، که به بی نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof) نزدیک تر است و مرتبه چشمه است، تنها نقطه ای بیش نیست. و این نیز مرتبه خودنهی گری (ביטול, bittul) است.

هاء نخست، فهم (בינה, Binah)، یعنی «گسترده های پهن رودخانه» است. حکمت، که به بی نهایت مطلق نزدیک تر است، چشمه است و تنها نقطه ای بیش نیست؛ و این کوچکی نیز **بیטול** است.

30 והנה כשצ"ל אח"כ המשכה לבחי' מל' דאצי' שהיא עלמא דאתגליא מקור דבי"ע והיא בחי' שם ה' שם דוקא שהוא הגלוי לזולתו הנה המשכה זו ע"י יסוד ז"א והוא ג"כ בחי' יו"ד.

אکنون، هنگامی که پس از آن باید فیضی به مرتبة فرمانروایی (ملכות, Malchus) در [عالم صدور (اصילות, Atzilus)] فرود آورده شود، که همان عالم آشکارشده و سرچشمه [عوالم] آفرینش (بریاה, Beriah)، صورتبخشی (יצירה, Yetzirah) و عمل (עשיה, Asiyah) است، و مرتبة «نام ה'» است—«نام» به خصوص، زیرا نام نمودارشدن برای دیگری است—این فرودآوردن از طریق بنیاد (יסוד, Yesod) صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) صورت می‌گیرد، و آن نیز مرتبة حرف יו"ד (yud) است.

نور باید همچنین به فرمانروایی عالم صدور، یعنی «عالم آشکارشده» که سرچشمه عوالم آفرینش، صورتبخشی و عمل است، فرود آورده شود. این مرتبه «نام» خوانده می‌شود، زیرا نام برای آشکارکردن شخص به دیگران است؛ این فرودآوردن از طریق بنیاد صفات عاطفی انجام می‌شود، که آن نیز حرف יו"ד است.

31 וזהו ענין יו"ד תתאה רזא דברית. וזהו יהי שם ה' מבורך כו' שלהיות הגלוי בבחי' מל' הנק' שם הוא ע"י יהי חו"ב [חכמה ובינה] ביסוד.

و این است معنای «یود زیرین (יו"ד תתאה, yud tata'ah)، راز پیمان». و این نیز همان عبارت «نام چهارحرفی (הי, Havayah) مبارک باد» و مانند آن است: برای آن‌که تجلی در مرتبة فرمانروایی (ملכות, Malchus) که «نام» خوانده می‌شود تحقق یابد، این امر به واسطه יהי (yehi؛ «باشد») است: حکمت (חכמה, Chochmah) و فهم (בינה, Binah) در بنیاد (יסוד, Yesod).

این همان سخن زوهار (זהר) درباره «یود زیرین، راز پیمان» است. همچنین در عبارت «نام چهارحرفی (הי) مبارک باد» (יהי)، تجلی در فرمانروایی که «نام» خوانده می‌شود، از راه יהי حاصل می‌شود: حکمت و فهم، یعنی دو حرف یود و هی (יו"ד-ה"י)، به بنیاد کشیده می‌شوند؛ بنیاد همان یود پایانی (יו"ד) است.

וע"פ כהאריז"ל [כתבי האריז"ל] הוא כי יסוד אבא מסתיים ביסוד ז"א. נמצא בחי' יו"ד עלאה שהוא אבא ממש מאיר ביסוד ז"א.

و بنا بر نوشته‌های آریزال (האריז"ל)، علت آن این است که بنیاد آبا (אבא, Abba؛ پدر) به بنیاد صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) می‌رسد و در آن پایان می‌یابد. پس روشن می‌شود که یود برین (יו"ד עילאה, yud ila'ah)، که خود آباست، در بنیاد صفات عاطفی می‌تابد.

بنا بر نوشته‌های آریزال، بنیاد آبا (حکمت) تا بنیاد صفات عاطفی امتداد می‌یابد. بنابراین یود برین، یعنی خود آبا، در بنیاد صفات عاطفی می‌تابد.

ולכן נק' יסוד ז"א ג"כ יו"ד. וזהו ג"כ ענין היו"ד שנתוסף בפינחס בן אלעזר הכהן^{85, 86} עבור שקינא על פגם הברית

אזינרו בניאד־שפאט־עאפּי נִיז יוד־חאנדע מי־שוד. אין נִיז מענא יודי אסט־קע־בֶּה נאם־פִּינְחָס (פִּינְחָס), פֶּסֶר־אֶלְעָזָר (אֶלְעָזָר) כֹּהֵן (כֹּהֵן, Kohen), אַפְזוּדֶה שׁד; זִי־רָא אוֹ דר־בְּרָבֵר נֶקֶץ פִּימָן גִּירַת ורְזִיד, אזינרו בניאד־שפאט־עאפּי נִיז יוד־חאנדע מי־שוד. אין־הֶמָּן יודי אסט־קע־בֶּה נאם־פִּינְחָס, פֶּסֶר־אֶלְעָזָר, אַפְזוּדֶה שׁד; זִי־רָא אוֹ דר־בְּרָבֵר נֶקֶץ פִּימָן גִּירַת ורְזִיד.

כמ"ש בזוהר ר"פ פנחס (דרי"ג ע"ב ודרט"ו ע"ב ורל"ו ב') (ומזה ראייה דלא כפי' המק"מ [המקדש מלך] פ' ויחי) (דרל"ב) בפי' יהי ע"ש

כּנָן־קע־דר־זוּהָר, דר־אַגַּז־פֶּאֶרָשַׁי פִּינְחָס (שפּחַט 213b ו 215b, ו 236b) אָמֶדֶה אַסְט. (וֹ אַז־אִינ־גַּא דִּלִּילִי בֶרֶד־תִּפְסִיר־מִיכְדָּשׁ מִלֵּךְ [מִקְדָּשׁ מִלֵּךְ] דר־פֶּאֶרָשַׁי וַאֲיִכְי (וִיחִי) בֶּה־דֶסֶט־מִי־אִיד) (שפּחַט 232) דר־בָּאֶרֶה־מַעֲנֵי יִהְיֶה; אַן־גַּא־רָא־בִּינִיד. זוּהָר דר־אַגַּז־פֶּאֶרָשַׁי פִּינְחָס דר־בָּאֶרֶה־אִינ־מוֹזוּעַ בַּחֲטִי מִי־כֵּנֶד. אֲלֵתר־רַבֶּה (אֶדְמוּר־הַזֶּקֶן) יֵאֵדָאָר־מִי־שׁוּד־קע־בֶּה אִינ־מִטְלַב דִּלִּילִי בֶרֶד־תִּפְסִיר־וָאָדֶה «יֵהִי» דר־מִיכְדָּשׁ מִלֵּךְ – שֶׁרֶךְ־רַבִּי שָׁלוּם בּוֹזָגְלוֹ (רִי שָׁלוּם בּוֹזָגְלוֹ) בֶּרֶד־זוּהָר – דר־פֶּאֶרָשַׁי וַאֲיִכְי אַסְט; לִיכּוּתִי תוֹרָה (לִקּוּטֵי תוֹרָה), מֶסֶעִי (מֶסֶעִי), נִיז־הֶמָּיִן דִּלִּילִי רָא־מִי־אָרֶד.

וע"ש בהרמ"ז [בהרב משה זכות] שהוא יו"ד של מילוי ה"י אחרונה דשם ע"ב [שם ע"ב] שהוא בחי' יסוד אבא כו'. וע' באד"ר [באדרא רבא] (דקמ"ב):⁸⁷

וֹ נִיז־דר־שֶׁרֶךְ־רַמָּאז (הַרְמִי"ז) דר־אַן־גַּא־בִּנְגְרִיד־קע־בֶּה אִינ־הֶמָּן יוּד־אִמְלִי־כָּמֶל־הִי־פִיאַנִי־נָאם־עוֹ (ע"ב, Av; 72) אַסְט; מִרְתְּבֶה־בִּנְיָאֵד־אַבָּא־וֹ מַאנֶּדֶה־אַן. הֶמְכִּינִין־בֶּה־אִידֶרָא־רַבָּא (אֶדְר־רַבָּא) (שפּחַט 142) בִּנְגְרִיד:

אוֹ דר־אִינ־גַּא־בֶּה־רַמָּאז (רַבִּי מוֹשֶׁה זָאקוּטוֹ, מוֹשֶׁה זָכּוּת) אֶשְׁרֶה־מִי־כֵּנֶד; רַמָּאז תּוֹזִיחַ־מִי־דֶּדֶה־קע־בֶּה אִינ־יוד, יודי אַסְט־קע־דר־אִמְלִי־גִסְטֶרְדֶּה־הִי־פִיאַנִי־נָאם־עוֹ (72) מִי־אִיד־וֹ בֶּה־מִרְתְּבֶה־בִּנְיָאֵד־אַבָּא־תֵּלֶק־דָּאֶר. הֶמְכִּינִין־בֶּה־אִידֶרָא־רַבָּא, גִּרְדֶּה־מַאֲיִי־בִּזְרֵק־זוּהָר דר־פֶּאֶרָשַׁי נָאסוּ, אֶשְׁרֶה־מִי־כֵּנֶד.

32 וביאור הדברים הוא כמו שאנו רואים שהראיה מתפשטת ונמשכת למטה יותר מן חוש השמיעה.

תּוֹזִיחַ־מִטְלַב כִּנִּין אַסְט: כּנָן־קע־מִי־בִּינִימ, בִּינְיָאִי־בִּישׁ־אֶז־חַס־שְׁנוּאִי־אִמְטָד־מִי־יָאֵבֶד־וֹ בֶּה־סְטוּחַ־פִּאִינ־טֶר־מִי־רֶסֶד.

תּוֹזִיחַ־אֶז־תִּכְרִיבֶה־אִי־רוֹזְמֶרֶה־אַגַּז־מִי־שׁוּד: בִּינְיָאִי־בֶּה־סְטוּחַ־פִּאִינ־טֶר־אֶז־שְׁנוּאִי־מִי־רֶסֶד.

שחוש השמיעה אינו מתפשט רק עד בחי' קול ודבור ששומע קול ודבור של חבירו אבל לא יתפוס בחוש השמיעה את העשייה גשמית. משא"כ בראי' [בראיה] תופס ומשיג העשייה גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית].

זיכרון חס שנואיי تنها تا حد صدا و گفتار امتداد دارد؛ انسان صدا و گفتار هم‌نوع خود را می‌شنود، اما با حس سنوانی، عمل مادی را درک نمی‌کند؛ در حالی که با بینایی، عمل مادی را درمی‌یابد و ادراک می‌کند.

حس سنوانی تنها تا صدا و گفتار امتداد دارد؛ انسان نمی‌تواند یک عمل مادی را بشنود، اما بینایی خود عمل مادی را درمی‌یابد.

33 והיינו דלפי שהראיה שרשה מבחי' חכמה כמו שנק' החכמים עיני העדה.⁸⁸ שהיא למעלה מבחי' הבינה שמשם שרש השמיעה ע"כ נשפלת למטה יותר.

از آنجا که دیدن از مرتبه حکمت (Chochmah, חכמה) ریشه می‌گیرد، چنان‌که حکیمان «چشمان جماعت» نامیده شده‌اند، و این مرتبه از مرتبه فهم (Binah, בינה) – که سنوانی از آن ریشه می‌گیرد – بالاتر است، از این‌رو دیدن به مرتبه‌ای پایین‌تر فرود می‌آید.

ریشه دیدن در حکمت است؛ از همین‌رو حکیمان «چشمان جماعت» نامیده شده‌اند، حال آنکه سنوانی از فهم ریشه می‌گیرد. چون حکمت بالاتر است، می‌تواند به مرتبه‌ای پایین‌تر فرود آید.

משא"כ בכח השמיעה הנמשך מבינה להיות נשפל כ"כ [כל כך] למטה. שכל הגבוה יותר יכול להשפיל א"ע [את עצמו] למטה יותר

اما نیروی سنوانی که از فهم سرچشمه می‌گیرد، نمی‌تواند تا این اندازه به پایین فرود آید؛ زیرا هرچه بالاتر باشد، می‌تواند خود را پایین‌تر فرود آورد.

سنوانی که از فهم می‌آید، نمی‌تواند تا همان اندازه پایین فرود آید، زیرا هرچه مرتبه‌ای بالاتر باشد، می‌تواند خود را پایین‌تر فرود آورد.

ולכן יסוד אימא מסתיים בחזה ואינו נמשך בנה"י [בנצח הוד יסוד] דז"א. אבל יסוד אבא נמשך עד יסוד ז"א כי נה"י [נצח הוד יסוד] דז"א זהו בחי' עשיי' [עשייה] שבאצי' והמשכה זו א"א להיות כ"א ע"י יסוד אבא בחי' ראה וכו'.

ازاین رو، بنیادِ مادر (یسود ایמא، Yesod Imma) در سینه پایان می‌یابد و به پیروزی (נצח، Netzach)، شکوه (הוד، Hod) و بنیاد (یسود، Yesod) صفاتِ عاطفی (ז"א / זעיר אנפין، Z'eir Anpin) امتداد نمی‌یابد؛ اما بنیادِ پدر (یسود אבא، Yesod Abba) تا بنیادِ صفاتِ عاطفی امتداد می‌یابد. زیرا پیروزی، شکوه و بنیادِ صفاتِ عاطفی، مرتبهٔ عالمِ عمل (עשיה، Asiyah) در عالمِ صدور (אצילות، Atzilus) است؛ و این امتدادِ رو به پایین تنها از طریق بنیادِ پدر، یعنی مرتبهٔ دیدن، ممکن است، و غیره.

پس بنیادِ مادر (فهم) در سینهٔ صفاتِ عاطفی پایان می‌یابد و به پیروزی، شکوه و بنیادِ آن نمی‌رسد، حال آنکه بنیادِ پدر (حکمت) تا بنیادِ صفاتِ عاطفی امتداد می‌یابد. پیروزی، شکوه و بنیادِ صفاتِ عاطفی همان «عمل»، یعنی مرتبهٔ عمل در عالمِ صدور است، و تنها بنیادِ پدر، یعنی مرتبهٔ دیدن، می‌تواند به آنجا برسد.

34 וזהו ענין יהי שם כו' שלהיות ההשפעה בבחי' מל' הנק' שם ונק' ג"כ עשיי' [עשייה] שבאצי' הוא ג"כ

ע"י יו"ד דוקא שהוא בחי' יסוד ז"א שבו מאיר יסוד אבא.

و این معنای «نام باشد...» است: زیرا برای آنکه فیض‌رسانی در مرتبهٔ فرمانروایی (מלכות، Malchus) باشد - مرتبه‌ای که «نام» خوانده می‌شود و نیز «عالمِ عمل (עשיה، Asiyah) در عالمِ صدور (אצילות، Atzilus)» نام دارد - منحصرأً به واسطهٔ حرفِ یود (יו"ד، yud) صورت می‌گیرد؛ این مرتبه، بنیاد (یسود، Yesod) صفاتِ عاطفی (ז"א / זעיר אנפין، Z'eir Anpin) است که بنیادِ پدر (אבא، Abba) در آن می‌تابد.

این همان «نام باشد» است: برای آنکه فیض‌رسانی به فرمانروایی، که «نام» خوانده می‌شود و نیز عالمِ عمل در عالمِ صدور نام دارد، برسد، باید از حرفِ یود بگذرد؛ این یود، بنیادِ صفاتِ عاطفی است که بنیادِ پدر در آن می‌تابد.

וזהו פי' יהי י"ה הם חו"ב [חכמה ובינה] והיו"ד השני זהו צדיק יסוד עולם.⁸⁹ ועיין עוד בזוהר ח"ג [חלק ג']

(דרל"ו ע"ב) מענין בחי' זו דיו"ד זה:⁹⁰

و این معنای «باشد» (יהי، yehi) است: حروفِ یود-هی (י"ה، yud-hei) عبارت‌اند از حکمت (חכמה، Chochmah) و فهم (בינה، Binah)، و یود دوم «پارسا، بنیادِ جهان» است. همچنین دربارهٔ این مرتبه از این یود، در זהר (זהר)، part 3 (page 236b) بیشتر بنگرید.

پس معنای «باشد» יהי است: י"ה، یعنی حکمت و فهم؛ و یود دوم «پارسا، بنیادِ جهان» است. برای آگاهی بیشتر دربارهٔ این یود، به זהר ارجاع داده می‌شود.

35 והנה כשהמל' מקבלת גילוי זה דבחי' יו"ד. אז נעשית מדל"ת ה'.

אکنون, هنگامی که فرمانروایی (מלכות, Malchus) آشکارگی این مرتبه از حرف יוד (יו"ד, yud) را دریافت می‌کند، از دالت (דל"ת, dalet) به ה' (ה"א, hei) بدل می‌شود.

وقتی فرمانروایی این یוד را دریافت می‌کند، از دالت به ה' بدل می‌شود.

ולכן לפ"ז [לפי זה] מובן ג"כ פי' המגביהי שעליית המל' במל' דא"ס הוא ג"כ ע"י יו"ד שבתוך הה"א שהוא מה שנמשך לה הארה מאוא"ס [מאור אין סוף] וכמבול"ל [וכמבואר לעיל] שכל עלייה הוא ע"י המשכה תחלה מלמעלה

ازاین‌رو، بر این اساس، معنای «آن‌که برمی‌افرازد» (המגביהי, HaMagbihi) نیز روشن می‌شود: صعود فرمانروایی به فرمانروایی بی‌نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof) نیز از راه یוד درون ه' است؛ یعنی پرتویی که از نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) به آن می‌رسد. چنان‌که در بالا توضیح داده شد، هر صعودی نخست از راه فرودآوردنی از بالا صورت می‌گیرد.

این مطلب معنای «آن‌که برمی‌افرازد» را نیز روشن می‌کند: فرمانروایی از راه یוד درون ه'، یعنی پرتویی از نور بی‌پایان که به آن فرود می‌آید، به فرمانروایی بی‌نهایت مطلق صعود می‌کند. چنان‌که در بالا توضیح داده شد، هر صعودی به فرودآمدنی پیشین از بالا وابسته است.

وهנה בחי' יו"ד זה שבתוך ה' שנמשך ע"י המצוה זהו בחי' פתילה הנמשך לתוך הנר כמ"ש בזוהר פ' פנחס⁹² (דרי"ט ע"א) ובמק"מ [ובמקדש מלך] כיון דאתאחד פתילה⁹³ כו'

اکنون، این مرتبه از یוד درون ه' که به واسطه فرمان دینی (מצוה, mitzvah) فرود آورده می‌شود، همان مرتبه فتیله‌ای است که به درون چراغ کشیده می‌شود؛ چنان‌که در زوهر (זהר, זהר)، پاراشات פינחס (صفحة 219a)، و نیز در Mikdash Melech (مקדش מלך) نوشته شده است: «چون فتیله به هم پیوست»، و مانند آن.

یود درون ه' که به واسطه فرمان دینی فرود آورده می‌شود، همان فتیله‌ای است که به درون چراغ کشیده می‌شود؛ چنان‌که زوهر درباره פינחס، همراه با شرح Mikdash Melech بر آن، می‌گوید: «چون فتیله به هم پیوست».

וע"י המשכה זו נעשה כח עליי' [עלייה] המל' לשרשה. וע' בזוהר ר"פ צו ע"פ זאת תורת העולה⁹⁴ כו'.

و به واسطه این فرودآوردن، نیروی صعود فرمانروایی به ریشه‌اش پدید می‌آید. همچنین بنگرید به زوهر، در آغاز پاراشات צו، درباره [آیه] «این است قانون قربانی سوختنی»، و مانند آن.

این فرودآوردن به فرمانروایی نیرو می‌دهد تا به ریشه خود صعود کند. برای بحث بیشتر، زوهر در آغاز پاراشات צו، درباره «این است قانون قربانی غله» – قربانی‌ای که نامش به معنای «آن‌چه صعود می‌کند» است – مورد استناد قرار می‌گیرد.

וזוהו פי' המגביהי שהמצוה היא בחי' פתילה ונר המעלה נפש השכלית כמו שלמעלה עליית שם ב"ן [שם ב"ן] ע"י היו"ד דע"ב [דשם ע"ב] הנמשך ע"י המצוה כנ"ל. 95. 96. 97

و این است معنای **המגביהי**: فرمان دینی مرتبة فتيله و چراغی است که نفیس عقلانی را بالا می‌برد؛ درست همان‌گونه که در بالا، صعود نام بن (ב"ן, Ban) از راه یود نام [ע"ב, Av] است که به واسطه فرمان دینی فرود آورده می‌شود، چنان‌که در بالا گفته شد.

پس **המגביהי** به این معناست که فرمان دینی فتيله و چراغی است که نفیس عقلانی را بالا می‌برد؛ درست همان‌گونه که در بالا، نام بن از راه یود نام ع"ב صعود می‌کند؛ یودی که به واسطه فرمان دینی فرود آورده می‌شود.

بخش 8 • 361-38

לשבות: نشستن به منزله پادشاه

36 ועמ"ש בפ' שלח⁹⁸ ע"פ והיה לכם לציצית⁹⁹ בענין אש יו"ד ואש ה"א].

و نیز بنگرید به آنچه در پاراشت שלח (פרשת שלח, Parshas Shelach) درباره [آیه] «و برای شما چون رشته‌های آیینی (ציצית, tzitzis) خواهد بود» در باب آتش حرف יו"ד (yud) و آتش حرف ה"א (hei) نوشته شده است.

عبارت داخل کروش به ارجاع به مقاله‌ای در لیکوتی تורה (לקוטי תורה)، در پاراشت שלח، درباره **ציצית** پایان می‌یابد؛ آن مقاله درباره «آتش یود» و «آتش هی» بحث می‌کند (آتش (אש, esh) با יו"ד واژه مرد (איש, ish) را می‌سازد و با ה"א واژه زن (אשה, ishah) را). در آنجا آلتز ربه (ادم"ר הזקן) توضیح می‌دهد که فرمانروایی (מלכות, Malchus) در عالم صدور (אצילות, Atzilus)، که **אשה** نامیده می‌شود، از مرد، یعنی آتش یود، حکمت (חכמה, Chochmah)، را از طریق ۲۴۸ فرمان ایجابی (מצוות עשה, mitzvos) دریافت می‌کند؛ و او در آنجا به این مقاله درباره «HaMagbihi lashaves» (המגביהי לשבת) ارجاع می‌دهد.

וענין לשבת פי' שעלייה זו של המל' דאצ"י במל' דא"ס הוא כדי להמשיך אור וחיות להיות התהוות בחי' מל' בבחי' ישיבה וישב ה' מלך לעולם.¹⁰⁰

و مقصود از نشستن (לשבת, lashaves) این است که این عروج فرمانروایی عالم صدور به فرمانروایی بی‌نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof) برای آن است که نور و نیروی حیات (חיות, chayus) فرود آید، تا مرتبه (בחינה, bechinah) فرمانروایی در هیئت نشستن پدید آید: «و ה' تا ابد به پادشاهی نشست.»

اکنون مقاله به واژه **לשבת**، یعنی «نشستن»، که واژه بعدی آیه است، می‌پردازد. عروج فرمانروایی عالم صدور به فرمانروایی بی‌نهایت مطلق برای فرودآوردن نور و نیروی حیات است، تا فرمانروایی در حالت نشستن پدید آید؛ چنان‌که آمده است: «و ה' تا ابد به پادشاهی نشست.»

כי ישיבה ומלכות הכל בחי' אחת כי אין ישיבה בעזרה¹⁰¹ אלא למלכות בית דוד בלבד.

זיכרון ופאדשאה, הר דו יק בחינה هستند; چراکه «در صحن معبد هیچ کس نمی‌نشیند, مگر پادشاهی خاندان داوود (دוד) به تنهایی.»

نشستن و پادشاهی یک معنا دارند: تلمود می‌آموزد که تنها پادشاهان خاندان داوود اجازه دارند در صحن معبد بنشینند.

37 וכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] באשה קראו מושב¹⁰² כי ישיבה היא ירידה והשפלה בבחי' אחריים.

וכן תפלה ש"י [של יד] שהיא מל' היא מיושב.

همچنین, حکیمان ما, یادشان به برکت باد, گفته‌اند که درباره‌ی زن, آن را «نشستن» (מושב, moshav) نامیده‌اند; زیرا نشستن, نزول و فروکاستگی در جنبه‌ی پشت (آخوری, achorayim) است. همین‌طور, تفییلین دست (تפלה ש"י, tefillin shel yad), که فرمانروایی (ملכות, Malchus) است, در حالت نشسته [گذاشته می‌شود].

حکیمان ما یادآور می‌شوند که درباره‌ی زن, واژه «מושب» به معنای «نشستن» به کار رفته است; ماعمار توضیح می‌دهد که نشستن, نزول و فروکاستگی در جنبه‌ی «آخوری» است. همین‌طور, تفییلین دست, که با «ملכות» متناظر است, در حالت نشسته گذاشته می‌شود.

והיו"ד שברצועת תפלה ש"י [של יד] זהו ענין יו"ד הנ"ל. ועיו"ל [ועוד יש לומר] פי' המגביהי לשבת כי

המלך עומד על הלוח ואגوستוס יושב.^{103, 104}

و حرف יוד (יו"ד, yud) روی بند تفییلین دست, همان مطلب حرف یو"ד یادشده در بالا است. افزون بر این, می‌توان گفت [که] معنای عبارت «آن‌که بر بلندی می‌نشیند» (המגביהי לשבת, HaMagbihi lashaves) این است: «پادشاه بر سکو می‌ایستد و آگوستوس می‌نشیند.»

گره یودشکل روی بند تفییلین دست, همان حرف «יו"ד» است که پیش‌تر درباره‌اش بحث شد. می‌توان خوانش دیگری از «המגביהי לשבת» را از میدراش (مדרش, Midrash) برداشت: «پادشاه بر سکو می‌ایستد و آگوستوس می‌نشیند.»

38 ופי' אگوستوس היינו מלך המלכים. והיינו כשהמל' מקבלת ממל' דא"ס בחי' ממ"ה [מלך מלכי המלכים] ע"ז

ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] המשל אگوستוס יושב כו'.

معنای آگوستوس, پادشاه پادشاهان است. یعنی هنگامی که فرمانروایی (ملכות, Malchus) از فرمانروایی بی‌نهایت مطلق (این سوف, Ein Sof), مرتبه‌ی پادشاه پادشاهان را دریافت می‌کند, حکمای ما, که یادشان گرامی باد, در این باره مَثَل «آگوستوس نشسته است» و غیره را آورده‌اند.

آگوستوس نماد پادشاه پادشاهان است. هنگامی که فرمانروایی از فرمانروایی بی‌نهایت مطلق, مرتبه‌ی پادشاه پادشاهان را دریافت می‌کند, «می‌نشیند»; چنان‌که در مَثَل میدراش آمده است که آگوستوس نشسته است.

וזהו המגביהי דוקא לשבת שע"י עלייה הנ"ל נעשה בחי' וישב ה' מלך לעולם¹⁰⁵ כו' וישיבה זו היא שלא יהיו רגליה יורדות¹⁰⁶ כו'.

ו این همان **המגביהי** (HaMagbihi؛ «آن که برمی افرازد»)، به طور مشخص **לשבת** (lashaves؛ «برای نشستن») است: به واسطه عروج یادشده، مرتبه «و ה' تا ابد به پادشاهی نشست» و غیره پدید می آید. و این نشستن چنان است که «پاهایش» «فروود نمی آیند» و غیره.

پس **המגביהי** **לשבת** یعنی که از طریق این عروج، «ה' تا ابد به پادشاهی می نشیند». این نشستن چنان است که «پاهایش» «فروود نمی آیند»؛ عبارتی برگرفته از مشلی.

כי היושב על הכסא משפיל גופו אבל מגביה רגליו מן הארץ וזהו והארץ הדום רגלי¹⁰⁷ כו'.

زیرا کسی که بر تخت می نشیند، بدنش را پایین می آورد، اما پاهایش را از زمین بالا می برد؛ و این همان «و زمین زیرپایی من است» و غیره است.

کسی که بر تخت می نشیند، بدنش را پایین می آورد، اما پاهایش را از زمین بالا می برد؛ و مقصود از «زمین زیرپایی من است» همین است. چنین نشستن، پایین آوردن و بالابردن را هم زمان در خود جمع می کند.

بخش 39109

המַשְׁפִּילִי לִירוֹת

39 וביאור הדברים מבואר במ"א ע"פ אז ישיר.^{108, 109} ואח"כ המשפילי לראות¹¹⁰ זהו בחי' ותורה אור והוא

המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ממלי' דא"ס בשמים תושב"כ [תורה שבכתב]. ובארץ תושבע"פ [תורה שבעל פה]

شرح این مطالب در جای دیگری، بر پایه [آیه] «آنگاه سرودند» (אז ישיר, Az Yashir)، آمده است. و پس از آن، «آن که خویش را فرومی آورد تا بنگرد» (המשפילי לראות, HaMashpili lir'os): این همان مرتبه «و تورات نور است» است؛ یعنی فرودآوردن نور بی پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) از فرمانروایی (מלכות, Malchus) بی نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof)، «در آسمان» یعنی تورات مکتوب، و «بر زمین» یعنی تورات شفاهی.

شرح کامل این مطلب در مآמר «آنگاه سرودند»، یعنی «آنگاه اسرائیل سرود» سرود چاه، در لیکوتی تورا (לקוטי תורה)، بخش **חקת** آمده است. آنجا آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) توضیح می دهد که عشقی که از رؤیت، از راه تورات – که حکمت (חכמה, Chochmah) است – پدید می آید، خودنقگیری (ביטול, bittul) است و از عشق آتشی که از شنیدن پدید می آید بالاتر است. آیه با «آن که خویش را فرومی آورد تا بنگرد» ادامه می یابد؛ این همان «تورات نور است» است: نور بی پایانی که از فرمانروایی بی نهایت مطلق فرود می آید، «در آسمان» یعنی تورات مکتوب، و «بر زمین» یعنی تورات شفاهی.

דכמו דארץ מקבלת משמים כמ"ש למטר השמים תשנה מים.¹¹¹ כך תושבע"פ [תורה שבעל פה] **מקבלת מתושב"כ** [מתורה שבכתב] **כדאמרין מנא הני מילי דאמר קרא¹¹² כו'**

זיכר همان گونه که زمین از آسمان دریافت می کند، چنان که نوشته شده است: «از آب باران آسمان می نوشد»، تورات شفاهی نیز از تورات مکتوب دریافت می کند؛ چنان که می گوئیم: «این امور از کجا [دانسته می شوند]؟ زیرا آیه می گوید...»
همان گونه که زمین از باران آسمان می نوشد، تورات شفاهی نیز از تورات مکتوب دریافت می کند؛ چنان که تلمود بارها می پرسد: «این امور را از کجا می دانیم؟ زیرا آیه می گوید...»

לראות היינו ליראות ר"ל [רוצה לומר] **שיהא גילוי אוא"ס** [אור אין סוף] **ממש בשמים ובארץ שהן תושב"כ** [תורה שבכתב] **ותושבע"פ** [ותורה שבעל פה] **דבר ה' למעלה מגלוי בחי' אור האהבה מנפש אלקית שנק' ג"כ** **אור כנ"ל.**

«دیدن» (לראות، lir'os) به معنای «دیده شدن» (لیراوت، lera'os) است؛ یعنی خود نور بی پایان در «آسمان و زمین» - که همان تورات مکتوب و تورات شفاهی اند - آشکار شود؛ کلام ה'، و این تجلی از تجلی مرتبه نور عشق از نفیس الهی، که آن نیز چنان که پیش تر گفته شد نور نامیده می شود، بالاتر است.

«دیدن» به معنای «دیده شدن» است؛ خود نور بی پایان در تورات مکتوب و تورات شفاهی، یعنی کلام ה'، آشکار می شود. این مرتبه از نور عشقی که از نفیس الهی پدید می آید و آن نیز نور نامیده شد، بالاتر است.

אך שהוא נמשך מבחי' שמיעה והתבוננות בלבד כמ"ש שמע ישראל¹¹³ כו' ואהבת כו' ובכל מאדך.¹¹⁴
اما این امر تنها از مرتبه شنیدن و تأمل کشیده می شود، چنان که نوشته شده است: «بشنو، ای اسرائیل...» و «و دوست خواهی داشت...» و «با تمام توانت».

آن عشق تنها از شنیدن و تأمل کشیده می شود، چنان که در این آیه آمده است: «بشنو، ای اسرائیل...» و دوست خواهی داشت... با تمام توانت».

אבל בחי' ותורה אור זהו בחי' המשפילי לראות. פי' ליראות בבחי' ראייה וגלוי ממש עין בעין יראו¹¹⁵
וגו':¹¹⁶

اما مرتبه «و تورات نور است» همان مرتبه «آن که خویش را فرومی آورد تا بنگرد» است؛ یعنی دیده شدن در قالب رؤیت و تجلی واقعی، «چشم در برابر چشم خواهند دید» و غیره.

اما «تورات نور است» همان «آن که خویش را فرومی آورد تا بنگرد» است؛ تجلی ای مستقیم همچون رؤیت، «چشم در برابر چشم خواهند دید».

در کار بندگی

ماמר درس‌هایی نیز برای خدمت الهی به دست می‌دهد. نفس به بدن فرود می‌آید تا به عشقی فراتر از اندازه خود برسد، «با تمام مئود تو»؛ عشقی که تنها بازگشت (תשובה, teshuvah) در این جهان پدید می‌آورد. میتزوت عقل و اشیای مادی‌ای را که به کار می‌گیرند – پوستِ تفیلین و سکه‌های صدقه – پالوده می‌کنند تا نور شوند. توره باید با خودنفی‌گری مطالعه شود تا کلام ה' از رهگذر آن سخن بگوید؛ و پیش از دعا، طالیت و تفیلین پوشیده می‌شوند تا نور فراگیر بتواند نفس را بر فراز برد.

پرسش‌هایی برای گفت‌وگو

1. چرا روغن که ریشه در تهو دارد به آتش بدل می‌شود، اما فتیله، یعنی نفس الهی، چنین نمی‌شود؟ این چه چیزی درباره مقصود فرودآمدن نفس به بدن می‌گوید؟
2. عشقی «با تمام مئود تو» از چه جهت نامحدود است، اگر ماמר می‌گوید که در حقیقت محدود است؟ چگونه عشقی محدود می‌تواند نور بی‌پایان واقعاً نامحدود را فرود آورد؟
3. تشبیه آتش و آب چگونه توضیح می‌دهد که چرا ה' به آتش تشبیه می‌شود و چرا آفرینش او را تغییر نمی‌دهد؟
4. چرا پیش از دعا طالیت و تفیلین پوشیده می‌شوند، و چرا متن دعا هر روز یکسان است، حال آن‌که مطالعه توره باید نو باشد؟
5. تفاوت عشقی حاصل از شنیدن و تأمل با آشکارگی «توره نور است» که به دیدن تشبیه شده، چیست؟

יادداشت‌ها

بند 1

1 ביאור על הנ"ל

این یادداشت گزارش می‌دهد که این بیور در جلد نسخه خطی (بوخ، buch) ۱۱۲۵، به خط خود تسماع تسدک، وجود دارد؛ همان‌گونه که در اینجا چاپ شده، همراه با دو حاشیه که پیش‌تر چاپ نشده بودند و در این چاپ افزوده شده‌اند.

یادداشت کھوت

نמצא בבוך 1135 בגוכת"ק הצ"צ כמו שנדפס כאן, וניתוסף שם ב' הגהות שלא נדפסו ונתוספו כאן. בבוך 1135. 17. 755 רשום "(הנאמרים בשבת חנוכה תקס"ז)".

بند 2

2 המגביהי לשבת

سرایندهٔ مزامیر، ה' را می‌ستاید که بر فراز تخت نشسته است؛ عبارت به‌لفظ چنین خوانده می‌شود: «که [خود را] بلند می‌سازد تا بنشیند». گفتار پیشین (מאמר, maamar) و این تبیین (ביאור, biur) آن آیه را شرح می‌دهند و در ادامه، یود پایانی واژهٔ המגביהי (HaMagbihi) را اشاره‌ای به خود آن می‌خوانند.

Psalms 113:5 תהילים קי"ג:ה'

מי כה' אלקינו המגביהי לשבת:

Who is like unto the L-RD our G-d, That is enthroned on high,

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

3

3 הא' מ"ש בפרדס

در 40d, در מאמר (maamar) بعدی میکتس، چراغ دوباره مطرح می‌شود: نور از راه اتکای آن به چیزی مادی پدید می‌آید؛ افروختن چراغ‌ها یعنی کشاندن نور، از طریق خدمت انسان، به‌گونه‌ای که در فقیله جای گیرد؛ آن بخش این موضوع را به نفیس حیوانی (נפש הבהמית, Nefesh HaBahamis) پیوند می‌دهد، هنگامی که دگرگون می‌شود و ریشه‌اش بسیار والاست. در 110d, افزوده‌ای دربارهٔ چراغ‌های خیمهٔ مقدس (משכן, Mishkan) (تורה اور, Supplements, תצוה 14), تعلیم پردس را چنین توضیح می‌دهد: در شکستن ظرف‌ها، חכמה نشکست؛ بنابراین نور آن در هر چیز باقی می‌ماند، و این همان روغنی است که در همه‌چیز یافت می‌شود.

یادداشت کھوت

ראה גם לקמן מ', ד. קי, ד. לקו"ת שלח מב, א. אוה"ת פ' תצוה ע' א'תקס.

4

سرایندهٔ مزامیر، در شگفتی از آفرینش، می‌گوید که ה' همه‌چیز را با حکمت آفرید؛ آلتِ ربه (אדמו"ר הוקן) استنباط می‌کند که حکمت (חכמה, Chochmah) در همه‌چیز پوشیده است، و به همین سبب می‌توان از هر چیزی روغن به دست آورد.

Psalms 104:24 תהילים ק"ד:כ"ד

מה־רבו מעשיו ה' כלם בַּחֲכָמָה עָשִׂיתָ מְלֶאכֶה הָאֶרֶץ קוֹנֵנָהּ:

How manifold are Thy works, O L-RD! In wisdom hast Thou made them all; The earth is full of Thy creatures

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

5

5 אשה חכמה מתקוע

یوآב (יואב) به تقووع می‌فرستد تا زنی خردمند بیاورد که در برابر داوود پادشاه (דוד) در نقشی زنی سوگوار ظاهر شود و او را متقاعد سازد که

ابشالوم (אבשלום) را به خانه بازگرداند؛ آلتِ ربه حکمت او را به روغن تقووع پیوند می‌دهد.

II Samuel 14:2 שמואל ב י"ד:ב'

וַיִּשְׁלַח יוֹאָב מְקוּצָה וַיִּקַּח מִשָּׁם אִשָּׁה חָכְמָה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הֲתֵאבְדִּי־נָא וְלִבְשֵׁי־נָא בְגָדֵי־אֵבֶל וְאֶל־תְּסוּכִי שָׁמָּן וְהָיִיתָ כָּאִשָּׁה זֶה יָמִים רַבִּים מִתְאַבְּלֶת עַל־מֵת:

And Joab sent to Tekoa, and fetched thence a wise woman, and said unto her: 'I pray thee, feign thyself to be a mourner, and put on mourning apparel, I pray thee, and anoint not thyself with oil, but be as a woman that had a long time mourned for the dead

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

ע"פ שמואל-ב יד, ב.

6

6 ביאור על הנ"ל

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت کھوت

נמצא בבוך 1135 בגוכת"ק הצ"צ כמו שנדפס כאן, וניתוסף שם ב' הגהות שלא נדפסו ונתוספו כאן. בבוך 1135. 17. 755 רשום "(הנאמרים בשבת חנוכה תקס"ז)".

7

7 תקוע אלפא לשמן

מישנא (משנה) تقووع را مهم‌ترین مکان برای روغن قربانی‌های معبد می‌داند.

Menachot 85b:11–12 מנחות פ"ה ב'י"א-י"ב

מתני' תקוע אלפא לשמן אבא שאול אומר שניה לה רגב בעבר הירדן כל הארצות היו כשרות אלא מיכן היו מביאין אין מביאין לא מבית הזבלים ולא מבית השלחים ולא מן מה שנזרע ביניהם ואם הביא כשר אין מביאין אנפקטן ואם הביא כשר אין מביאין מן הגרגרין שנשרו במים ולא מן הכבשים ולא מן השלוקים ואם הביא פסול:

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

یادداشت کھوت

מנחות פה, ב (במשנה).

بند 3

8

8 שמן הטוב ושמן המשחה

זוהار (זהר) بر واییکرا (ויקרא), «روغن نیکو»ی آیه را روغن مسح مقدسی تفسیر می‌کند که از قدیم مقدس (עתיקא קדישא, Atika Kadisha) جاری می‌شود و به سر و ریش شاه فرود می‌آید.

Zohar, Vayikra 13:97–16:104 ספר זהר, ויקרא י"ג:צ"ז-ט"ז:ק"ד

The verse continues: "It is like the precious oil upon the head that ran down upon the beard." This is the oil of the anointing of holiness which streams forth from the Ancient Holy One and which is found in that supernal stream which gives to the children the wherewithal to kindle the lights. That oil trickles on to the head of the King and from the head to the holy and venerable beard, and from there it streams on to all

... the garments of splendour in which the King

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

גזאשט קה הַמָּה עוֹלָם דר אַן קרָר דאַרַנד ו נור בייַפּיאַן אַן ראַ בעטור יקסאַן פּראַגראַפּטע אַסט. אַלְיָר רַבּה מייַפּרסד צקוֹנֶה אַנְקִיבּאַז יאַ עֲקֵב־נִשְׁתִּינִי «בֶּה־סּוּי אַפּרָאִף» מייַטוֹאַנד בּר נור בייַפּיאַן אַפּלָאֵק שׁוּד, חָאֵל אַנְכֶּה אַן דר מְכָאן נִישְׁתִּינִי; ו אַיִן צקוֹנֶה בַּא עֲבָרַת «מֵן, נָאֵם צִהַרְחָרְפִי (הַי, Havayah), תְּגִיבֵר נִכְרַדֶּה־אִם» סַאָזָאָר אַסט.

יַאֲדָאשְׁתִּי קִהּוֹת

רַאָה בִּלְקוּיִת וִיקָרָא בִּהוֹסְפּוֹת נָא, בּ וַאֲיִלְךָ.

בַּנֵּד 6

15 אַנִי רַאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן

נָאֵם צִהַרְחָרְפִי (הַי, Havayah), יַאֲדָשָׁה ו רַהֲבִי־בִּחְשׁ אִסְרָאֵל, אַז זִבְאֵי אִשְׁעִיָּא (יִשְׁעִיָּהוּ) אַעֲלָם מייַקַּנְד: «מֵן נֶחְסֵתִינֵם ו מֵן וַאֲיִסִּינֵם, ו צַז מֵן הֵי י נִישְׁתִּינִי.» דר אַיִן אֵיֶה, וּמִבְּלַעַדִי (umibaladai) בֶּה מַעֲנָי «צַז מֵן» אַסט; אַדְמוּיִר הֶזֶק אַן ראַ מַרְחֵלֶה־אֵי מִיאֵי מייַקוֹאַנד, מִיאֵן בִּישׁ אַז אַנְקִיבּאַז (צִמְצוּם, tzimtzum) ו אֵינְדֶּה.

Isaiah 44:6 יִשְׁעִיָּהוּ מִיִּד:ו

כֹּה־אָמַר ה' מִלְךְ־יִשְׂרָאֵל וְגָאֵלֵו ה' צְבָאוֹת אֲנִי רַאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעַדִי אֵין אֱלֹהִים:

Thus saith the L-RD, the King of Israel, And his Redeemer the L-RD of hosts: I am the first, and I am the last, And beside Me there is no G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יַאֲדָאשְׁתִּי קִהּוֹת

יִשְׁעִיָּ מִד, ו.

16 עֵינֵי רַב יְהוּדָה . . בְּנִזְיָקִין

תַּלְמוּד יַאֲדָאָר מייַשׁוּד קה דר רוֹזְגָאָר ראָו יְהוּדָא (רַב יְהוּדָה), הַמָּה דרֶס־וּבִחְשָׁאֵן דר נִזְיָקִין (נִזְיָקִין, Nezikin) בּוּד.

Berakhot 20a:4 בְּרַכּוֹת כ' א:ד'

... אִי מַשׁוּם תְּנׁוּרִי, בְּשָׁנֵי דְרַב יְהוּדָה פּוֹלֵי תְנׁוּרֵי בְּנִזְיָקִין הָיָה, וְאַנְו קָא מַתְּנִינוּ שְׂמִיתָא סְדְרִי. וְכִי הָיָה מַטִּי רַב יְהוּדָה בְּעוֹקְצִין, הָאִשָּׁה שְׂכֻבָּתָהּ נִרְק בְּקִדְרָה, וְאַמְרִי לָהּ זֵיתִים שְׂכַבְשׁוּ בְּטַרְפִּיקוֹ טְהוּרִים, אָמַר: הָיוּת דְרַב וְשִׁמְאֵל קָא חֲזִינָא הָכָא. וְאַנְו קָא מַתְּנִינוּ בְּעוֹקְצִין תְּלִיסָר מַתִּיבְתָא, וְאֵילוּ רַב יְהוּדָה כִּי הָיָה שְׂלִיחַ חַד מִסְאֲנִיָּה, אָתִי מַטְרָא, וְאַנְו קָא מַצְעֲרִינוּ נַפְשִׁין וּמַצְוָה קָא צֻחִינוּ, וְלִית דְּמַשְׁמַח בּוּ.

Rab Pappa asked Abbai : How were our predecessors different from us that miracles occurred for them but not for us? Is it a question of learning ? In the time of Rab Judah, their whole study was limited to the Order "Damages," whereas we study the six Orders; and when Rab Judah reached the paragraph in Mishnah "Uksin : "If a woman presses vegetables in a pot" (some declare it was the paragraph : "Olives which are pressed with their leaves are clean"), he said, "We see here ... the

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

יַאֲדָאשְׁתִּי קִהּוֹת

בְּרַכּוֹת כ, א. בַּאֲוַה"ת שְׁבוּעוֹת ע' פ מַצִּיין לְכָאֵן.

17 יֵשֶׁת חֶשֶׁךְ סִתְרוֹ

דר סרוד רַהֲבִי דַאּוּד (דוּד), ה' דר טוֹפָאן פּרוּד מייַאִיד ו דר אִבְרָהִי תִירֶה בַּאֵרָן פֶּהָאֵן אַסט: «תַּרִּיקִי ראַ נֶהָאָגֹו חוּישׁ סַאֲחַת.» אַדְמוּיִר הֶזֶק אַיִן ראַ

9 שֶׁמֶן הַטוֹב וְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה

זוּהַאָר בּר פַּאֲרַאשָׁאס אִמּוֹר (פֶּרֶשֶׁת אִמּוֹר), דּוּמִיִּן מוֹזַעִי אַסט קה אַלְתֵּר רַבֶּה בְּרַאֵי אַיִן מַטְלַב קה רוֹגֵן מִקְדָּס רִישֶׁה דר חֲכָמָה בְּרִיִּן דַּאֲרַד, בֶּה אַן אִסְתַּאֲד מייַקַּנְד.

Zohar, Emor 2:6-3:12 סֵפֶר הַזֹּהָר, אִמּוֹר ב'ו'-ג'י"ב

10 כֶּשֶׁמֶן הַטוֹב

מִזְמוֹר, נִיכּוּיִי בְּרַאֲדַרָנִי ראַ קה בַּא הֶם סִכּוֹנֵת דַּאֲרַנד בֶּה רוֹגֵן מַרְגּוּבִי תִשְׁבִּיֶּה מייַקַּנְד קה בּר סַר רִיבְחֶה מייַשׁוּד ו בּר רִישׁ הָאָרוֹן (אֶהָרֹן) ו צַמֶּה־הַאִישׁ פּרוּ מייַרִיזְד; אַלְתֵּר רַבֶּה (אַדְמוּיִר הֶזֶקֹן) «רוֹגֵן נִיכּוּ» ראַ בֶּה רוֹגֵנִי תַּטְבִּיִּק מייַדֶּה קה רִישֶׁה דר חֲכֶמֶת מִקְדָּס (חֲכָמָה, Chochmah) דַּאֲרַד.

Psalms 133:2 תְּהִלִּים קל"ג:ב'

כֶּשֶׁמֶן הַטוֹב עַל־הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל־הַזָּקֹן וְעַל־הָאָהָרֹן שְׂלִיפֵי מְדוּתָיו:

It is like the precious oil upon the head, Coming down upon the beard; Even Aaron's beard, That cometh down upon the collar of his garments

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יַאֲדָאשְׁתִּי קִהּוֹת

תְּהִלִּים קל"ג, ב.

11 וְכַמִּי שׁ בּוֹזֵה וִיקָרָא וּפ' אִמּוֹר

אַרְגָּאָעַת Kehot בְּרַאֵי אַיִן קְלָמַת (יַאֲדָאשְׁתִּי דר פַּאֲיִיִן אִמְדֶּה אַסט).

יַאֲדָאשְׁתִּי קִהּוֹת

א, ב, פח, ב.

12 שׁוֹי"ה בַּחֲוִי — חֲכָמָה שְׁבִשְׁכַּל אֲנוּשֵׁי

יַאֲדָאשְׁתִּי מייַקוּיִד אַיִן קְלָמַת הֶמָּאָן קוֹנֶה קה דר דַּסְט צֶחַךְ תַּזְמַח טַסְדַּק צַאָב שְׁהַאֲנֵם, ו דַּסְט־נוּיִס־הַי 17 ו 755 בַּנֵּדִי ראַ מייַאֲזַיִנְד: חֲתִי רוֹגֵן זִיטוֹן נִישׁ אַז נּוּגָה אַסט ו תַּנְהָ רוֹגֵן מַסַּח אַז חֲכֶמֶת בְּרִיִּן צַאֵרִי אַז עַתִּיק נָאֵל מייַשׁוּד; בַּנַּאֲרַאִיִן, «רוֹגֵן פַּאֲיִיִן אַז חֲכֶמֶת פּוֹסְטֶה נּוּגָה אַסט».

יַאֲדָאשְׁתִּי קִהּוֹת

בּוֹגֻכְתִּי"ק הַצִּי"צ. וּבַבּוּךְ 17. 755 נּוֹסֶף: "אֲצִ"ל סַתֵּם שְׁמַנִּים כְּמוֹ שֶׁמֶן אֲגוּזִים שֶׁמֶן צִנּוּנוֹת כּו' אֵלֶּא אִפִּי שֶׁמֶן זֵית נִלְקַח מִבַּחֲוִי נּוּגָה שְׁהָרִי אֲרִז"ל שְׁהַזִּית מַשְׁכַּח תַּלְמוּדוֹ שֶׁל ע' שְׁנָה, וְהַשְׁכַּח הִיא מְקוֹם הַקְלִיפּוֹת, וְשֶׁמֶן זֵית שְׁמַחְזִיר תַּלְמוּדוֹ שֶׁל ע' שְׁנָה זֶהוּ לִפִּי שְׁהוּא בִּירוֹר מַה שֶּׁנִּתְבַּרֵּר מִקִּי"נ מִבַּחֲוִי הַזֵּית כּו', וְהֵינּוּ דוּקָא לְמִי שִׁוְכַל לְבַרֵּר וְלַהֲעֵלוֹת, אֲבָל עַכ"פּ הוּא נִלְקַח מִבַּחֲוִי ק"נ. רַק בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה נִמְשָׁךְ מִבַּחֲוִי ח"ע הַנִּמְשָׁךְ מַעֲיָק כְּמ"שׁ בּוֹזֵהר, וְלִזֶּה חִיבִים כֹּרֵת עַל הָעוֹשֶׂה כְּמַתְכוּנָה כִּי מַה הָאָדָם שִׁיבּוֹא אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ לַהֲתַדְמוּת כּו'. נִמְצָא הַיּוֹצֵא לָנוּ מִהַקְדָּמָה זֶה שֶׁהַשֶּׁמֶן שֶׁלְמַטָּה זֶהוּ מִבַּחֲוִי חֲכָמָה דְק"נ".

בַּנֵּד 4

13 וְתוֹרָה אֹר

דר מִשְׁלֵי (שְׁלִמָה) סַרְשׁ ראַ תְּרִיבִי מייַקַּנְד קה פֶּרְמָן פֶּדְרִשׁ ראַ נֶגָה דַּאֲרַד: «זִיִּרָא יֶקַּע פֶּרְמָן (מִצְוָה, mitzvah) צַרָאָג אַסט ו טוֹרַה נּוֹר אַסט»; מַקְדָּמָה דּוּם נִימָה דּוּם אֵיֶה ראַ תּוֹזִיַּח מייַדֶּה.

Proverbs 6:23 מַשְׁלֵי ו'כ"ג

כִּי יֵר מַצְוָה וְתוֹרָה אֹר וְדָרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר:

For the commandment is a lamp, and the teaching is light, And reproofs of instruction are the way of life

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

14 הַנֵּזִי בַּתְּחֵלֶת סֵפֶר עַה"ה

אַפּזוּדֶה־הַי לְקוּטִי טוֹרַה בּר וִיקָרָא דר אָגַז (51b) עֲבָרַת עֵץ חַיִּים ראַ מייַאֲוֹרַנד: ה' דר מִיאַנֶּה נּוֹר חוּישׁ אַנְקִיבּאַז קַרְד ו פּזַאֲיִי תֶּהִי בּר צַאֵי

בר תאג (כתר, Keser) تطبیق می‌دهد که پنهان است و تاریکی خوانده می‌شود. (در یافت: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 18:12 תהלים י"ח:י"ב

יִשְׁתַּחֲשֹׁךְ סָתְרוֹ סְבִיבוֹתָיו סָתְרוֹ חֲשֹׁכֵת־מַיִם עֲבֵי שָׁמַיִם:

He made darkness His hiding-place, His pavilion round about Him; darkness of waters, thick clouds of the skies

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

תהלים יח, יב.

18 ראשית חכמה

«آغاز حکمت، هیبت ה' است»: در این مزمور، هیبت جایی است که حکمت از آن آغاز می‌شود. **אדמו"ר הזקן** «آغاز حکمت» را چنین می‌گیرد که حکمت (**חכמה**, Chochmah) آغاز تجلی است.

Psalms 111:10 תהלים קי"א:י'

רִאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ה' שִׁכֵּל טוֹב לְכָל־עֲשִׂיהֶם תִּהְלֶתָ עֲמֻדַת לְעֹד:

The fear of the L-RD is the beginning of wisdom; A good understanding have all they that do thereafter; His praise endureth for ever

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

תהלים קיא, י.

19 שו"ה שאינו מושג — בזרה פ' בראשית (דל"ב ע"א) .. וגם לכן

دست‌نویس 17 در اینجا می‌افزاید: هرچند تاج برای ما تاریکی نامیده می‌شود، زیرا درک‌پذیر نیست، نسبت به نور بی‌پایان به معنای ساده واژه تاریکی است؛ زیرا نور در حالت پیش از انقباض حتی در تاج نیز نمی‌تابد، چنان‌که از عتس خاییم (**עץ חיים**, Etz Chaim) دانسته است، مگر از طریق انقباض و فضای تهی‌شده.

یادداشت کھوت

בבזך 17 נוסף: "אך אע"פ שאצלנו נק' הכתר חושך לפי שאינו מושג אבל לגבי אור א"ס ב"ה נק' הכתר חושך כפשוטו לפי שאין מאיר ומתגלה האור פ"י כי האור זהו אור א"ס ב"ה כמו שהוא לפני הצמצום ובחי' זו אינו מאיר כלל אפילו בהכתר כנודע בע"ח רק ע"י צמצום ומקום פנוי". ולכן נק' הכתר. בענין כתר שנק' חושך — ראה לקו"ת צו טו, ד.

20 ע"פ שחורה אני

Ma[א] ama «من سیاه‌ام، اما زیبا» در لیکوتی تורה درباره Shir HaShirim (4a-b) با این گفته آغاز می‌شود که تورات همچون آتش سیاه بر آتش سفید داده شد. در آنجا «تاریکی را پوشش نهانی خویش قرار داد» بر تاج تطبیق می‌شود؛ تاج همچنان در مرتبه بی‌نهایت مطلق است، اما نسبت به بی‌نهایت مطلق بالاتر از خود، تاریکی و آتش سیاه نامیده می‌شود؛ و آن مرتبه بالاتر آتش سفید نام دارد.

یادداشت کھوت

לקו"ת שה"ש ד, א.

21 שחורה אני

«سیاه‌ام، اما زیبا»؛ محبوبه این را به دختران اورشلیم می‌گوید. این عبارت آغاز گفتار حسیدی (**מאמר**, maamar) است که **אדמו"ר הזקן** خواننده را به آن ارجاع می‌دهد؛ گفتاری درباره تورات به‌مثابه آتشی سیاه بر آتش سفید.

Song of Songs 1:5 שיר השירים א':ה'

שְׁחֹרָה אֲנִי וְנָאֵה בָנוֹת יְרוּשָׁלַם כְּאֶהְלִי קָדָר מִרְיָעוֹת שְׁלֹמֹה:

I am black, but comely, O ye daughters of Jerusalem, As the tents of Kedar, As the curtains of Solomon

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

22 נק' הכתר חשך שהוא העולם לאו"ס

זוהר ברשית (זהר בראשית) همان منبعی است که **אדמו"ר הזקן** برای این‌که تاج **כתר** تاریکی خوانده می‌شود، به آن استناد می‌کند. این متن عبارت «چیزهای ژرف را از دلی تاریکی آشکار می‌کند» را شرح می‌دهد: مراتب نهای علوی تنها از درون همان تاریکی آشکار می‌شوند.

Zohar, Bereshit 36:352-37:361 ספר הזהר, בראשית ל"ו:שנ"ב-ל"ז:שס"א

23 קו המדה בוצינא דקרדونیא

آغاز روایت آفرینش در זוهر، جایی که بوتزینا دکاردینوسا (**בוצינא דקרדینیوتا**, botzina dekardinususa) در درخشش علوی، در آغاز اراده پادشاه، نقش می‌زند.

Zohar I, 15a זח"א טו, א

Zohar III, 48b זח"ג מח, ב

یادداشت کھوت

זח"א טו, א. זח"ג מח, ב. רצב, ב. ובת"ז ריש תי': בוצינא דקרדونیא כד מדיד משיחא. וראה לקמן קז, ד. וראה באוה"ת שלח ע' תצג. ביאوه"ז לאדהאמ"צ ט, א. שער היחוד פי"ד. ביאوه"ז להצ"צ כרך א ע' שכו.

24 בוצינא דקרדونیא

در Idra Zuta (**אדرا זוטא**), جرقه‌ای از **بוצינא دקרדینیوتا** بیرون می‌آید؛ این یکی از مواضعی است که یادداشت Kehot برای این اصطلاح ذکر می‌کند.

Zohar, Idra Zuta 24:113-27:121 ספר הזהר, האדרא זוטא כ"ד:ק"ג-כ"ז:קכ"א

25 בוצינא דקרדونیא

Tikkunim (תיקוני זהר) از **بוצינא دקרדینیوتا** سخن می‌گوید «هنگامی که اندازه را اندازه می‌گیرد»؛ بدین‌سان این اصطلاح را، همچون توضیح آلتز ربه (**אדמו"ר הזקן**), به خط اندازه‌گیری پیوند می‌دهد.

Tikkunei Zohar 19a:14-16 תיקוני הזהר י"ט א:י"ד-י"ז

אלא בריש *הורמנותא דמלכא בוצינא דקרדנינות' כד מדיד משיחא. האי נקודה נפיק מינה קו דסתים ניצוצא ההיא מחשבה כגוונא דא ב. בקדמיא איחי מ"ם סתימא. וכד אתפשט קו דאיחי ו' מן המדה איחי אתפתחת ואתעבדת ב'. ודא בראשית ב' ראשית נקודה בהיכליה. וכד איחי ב סתימא איחי מ"ם רבתא מלמרבה המשרה (ס"א למרב"ה בגימט' עז"ר או זר"ע בההוא היכל זרע זרעין לתקונא דיליה המשר"ה בגימט' תקו"ן עם האותיות והמלה ודא מם רבתי) ואתעבדת עזקא.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

26 חטי קרדניא

تلمود از **חטי קوردنیئا** (chitei kordenaisa)، نوعی گندم، یاد می‌کند؛ آلتز ربه **بוצیנא دקרדینیوتا** را از این واژه اشتقاق می‌کند و می‌گوید که بر تیرگی و سیاهی دلالت دارد.

Pesachim 7a פסחים ז' א

یادداشت کھوت

פסחים ז, א.

27 ונשגב ה' לבדו

اشعیا روزی را پیش‌بینی می‌کند که غرور انسانی فرو خواهد نشست و «در آن روز تنها ه' سربلند خواهد شد» (این عبارت بار دیگر در 2:17 آمده

בראשית א, ג. ראה לקו"ת בהעלותך לד, ג. והערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בספר המאמרים תש"ד ע' 22.

32 שו"ה אור — אדם גדול מאד

דסטנויס 17 עבארט-האי אראמי «lis din bar nash», יעני «אין שחש, אנסאן [מעמולי] נישט», רא דר אין חמלה דריארה ראו יהודה מי-אזאיד.

יבאדאשט קהוט

בבדך 17 נוסף: "לית דין ברנש".

33 עמוס (עמוס) בה כסאני קה משחא «רוז נאם چهارحرفی (ה', Havayah)» هستند هشدار می-دهد: آن روز تاریکی خواهد بود, نه روشنائی. آلتیر רב (אדמו"ר הזקן) אין ואژه-הא רא برای مراتב سنجیده-شده زنجیره نزولی عوالم به-کار می-گیرد. (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Amos 5:18 עמוס ה' י"ח

הוי המתאוים את-יום ה' למ-היזה לכם יום ה' הוא-חשך ולא-אור:

Woe unto you that desire the day of the L-RD! Wherefore would ye have the day of the L-RD? It is darkness, and not light.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

8 بند

34 ארבעה אבות נזיקין

| آغاز نزيكين (نزيكين, Nezikin): چهار دسته اصلي خسارت وجود دارد. آلتیر ربه (אדמו"ר הזקן) آن-ها را جایگاه پوسته-ها (קליפות, kelipos) می-بیند.

Mishnah Bava Kamma 1:1 משנה בבא קמא א' א'

ארבעה אבות נזיקין, השור והבור והמבעה וההקטר. לא הרי השור פהרי המבעה, ולא הרי המבעה פהרי השור. ולא זה וזה, שיש בקר רוח חיים, פהרי האש, שאין בו רוח חיים. ולא זה וזה, שזרען לילך ולהזיק, פהרי הבור, שאין זרען לילך ולהזיק. הצד השונה שבהם, שזרען להזיק ושמזרעו עליה. וכשהזיק, תב המזיק לשלם תשלומי נזק במיטב הארץ:

There are four primary causes of injury: the ox and the pit and the crop-destroying beast and fire. [The distinctive feature of] the ox is not like [that of] the crop-destroying beast, nor is [the distinctive feature of] either of these, which are alive, like [that of] fire, which is not alive; nor is [the distinctive feature of] any of these, whose way it is to go forth and do injury, like [that of] the pit, whose way it is not to go forth ... and do injury. What they have

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

35 בלע המות לנצח

| اشعيا (ישעיהו) روزی را پیش-بینی می-کند که ה' مرگ را برای همیشه فرو خواهد بلعد و اشک-ها را از هر چهره خواهد زدود؛ آلتیر ربه אין آیه را بر دوران رستائیز تطبیق می-دهد.

Isaiah 25:8 ישעיהו כ"ה ח

בלע המות לנצח ומחה אד-ני ה' דמעה מעל כל-פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל-הארץ כי ה' דבר:

He will swallow up death for ever; And the L-rd GOD will wipe away tears from off all faces; And the reproach of His people will He take away from off all the earth; For the L-RD hath spoken it

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

| است؛ ادمو"ر הזקן این را بر «من واپسینم» تطبیق می-دهد, یعنی بر تجلی آینده.

Isaiah 2:11 ישעיהו ב' י"א

עיני גבהות אדם שפל ושח רום אנשים ונשגב ה' לבדו ביום ההוא:

The lofty looks of man shall be brought low, And the haughtiness of men shall be bowed down, And the L-RD alone shall be exalted in that day

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יבאדאשט קהוט

ישעיה ב, יא. יז.

7 بند

28 מגלה עמקות מני חשך

| ایوب (ایوب), در پاسخ به دوستانش, می-گوید که ה' «امور ژرف را از دل تاریکی آشکار می-کند»; آلتیر ربه این آیه را بر تورات تطبیق می-کند, توراتی که آنچه انقباض (צמצום, tzimtzum) پنهان می-دارد آشکار می-سازد. زوهار (זוהר) (1:32a) نیز آیه را به همین معنا می-خواند: مراتب نهفته از دل تاریکی آشکار می-شوند.

Job 12:22 ایوب י"ב:כ"ב

מגלה עמקות מני-חשך ויצא לאור צלמות:

He uncovereth deep things out of darkness, And bringeth out to light the shadow of death

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

29 ממעמקים קראתיך הוי"ה

| «از ژرفاها تو را خوانده-ام, ה'»: سراینده مزامیر از ژرفای تنگنا و ژرفای دل خویش ندا می-دهد. این آیه در کنار آیه ایوب, برای بیان انکشافی نقل شده است که از ژرفاها می-آید. (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 130:1 תהילים ק"ל א'

שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'

A Song of Ascents. Out of the depths have I called Thee, O L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

30 לא שניתי

| «زیرا من, ה', تغییر نکرده-ام», ה' به-واسطه ملاکی (מלאכי) می-فرماید; و ازاین-رو فرزندان یعقوب (יעקב) از میان نرفته-اند. در اینجا, نور بی-پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) در حکمت (חכמה, Chochmah) است, همان-گونه که پیش از انقباض بود.

Malachi 3:6 מלאכי ג' ו'

כי אני ה' לא שניתי ואמת בני-יעקב לא כליתם:

For I the L-RD change not; and ye, O sons of Jacob, are not consumed

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

31 יהי אור זו חכמה

| «نور باشد» در روز نخست; آلتیر ربه آن را با חכמה یکی می-داند.

Genesis 1:3 בראשית א' ג'

ויאמר אלקים יהי אור ויהי-אור:

.And G-d said: 'Let there be light.' And there was light

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יבאדאשט קהוט

36 ויקרם עליהם עור

דר רזיאי חזקאל (יחזקאל) אז דר דר אסטחואן-הי חשק, פי-הא ו גושט בר אסטחואן-הי מי-רונד ו פוסט אן-הא ר מי-פושאנד, פיש אז אן-הא רוח דר אן-הא דאחל שוד; אלתר רה אז אין אמר נתיגה מי-גירד קה بدن ברחסטה אז מרגאן קאמל גסמאני אסט.

Ezekiel 37:8 יחזקאל ל"ז:ח

ויראיתי והנה עליהם גדים ובשר עלה ויקרם עליהם עור מלמעלה ורוח אין בהם:

And I beheld, and, lo, there were sinews upon them, and flesh came up, and skin covered them above; but there was no breath in them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

37 כמ"ש גבי עצמות דיחזקאל

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

יבדאשט קהות
סי' לז.

38 נהנין מזיו השכינה בלי אכילה ושתייה

תלמוד מי-גויד דר עאלם אינדה נה خوردنی هست ו נה نوشیدنی, ו صالحان אז درخشش حضور الهی (שכינה, Shechinah) لذת מי-רנד; אלתר רה אין گفته רה בר-בדן-הי גסמאני ברחסטה אז מרגאן تطייק מי-דד.

Berakhot 17a:12 ברכות י"ז א"ב

מרגלא בפומיה דרב: לא כעולם הזה העולם הבא. העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתייה ולא פריה ורביה ולא משא ומתן ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות, אלא צדיקים יושבין ועטרוניהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, שנאמר: "ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו".

It was a favourite saying of Rab : Not like this world is the world to come. In the world to come there is neither eating nor drinking; no procreation of children or business transactions; no envy or hatred or rivalry ; but the righteous sit enthroned, their crowns on their heads, and enjoy the lustre of the Shekinah; as it is said, "And they beheld G-d, and did eat and drink" (Exod. xxiv. 11).

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

39 עתידים צדיקים

תלמוד מי-אמוד קה דר אינדה, פיש אז סאלחאן ניש «מקדס» گفته סואד שד, همان گونه که پیش از ה' گفته می-شود.

Bava Batra 75b בבא בתרא ע"ה ב

יבדאשט קהות
ב"ב עה, ב. נסמן לעיל יח, ב.

9 בנד

40 רבי שמעון בן יוחאי שהיתה תורתם אומנתם

תלמוד מי-גויד קסאני קה תורא פישט אן-אסט, מאנד רבי שיימון באר יוחאי (רבי שמעון בר יוחאי) ו همراهانش, برای قرائת שמע (Shema) אז مطالعه خود دست می-کشند, اما برای نماز نه.

Shabbat 11a:8 שבת י"א א:ח

ואם התחילו אין מפסיקין, מפסיקין לקריאת שמע. הא תנא לקה רישא אין מפסיקין? סיפא אתאן לדברי תורה. דתנא: דברים שהיו עוסקין בתורה — מפסיקין לקריאת שמע, ואין מפסיקין לתפלה. אמר רבי יוחנן: לא שנו אלא כגון רבי שמעון בן יוחי וחביריו שתורתן אומנותן.

אבל כגון אנו, מפסיקין לקריאת שמע ולתפלה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

10 בנד

41 ויהי בישרון מלך

דר ברכת מוסי (משה), «ו או דר ישורון (ישורון, Yeshurun) פאדשאה בוד, هنگامی که سران قوم گرد آمدند»: منظور از پادشاه می-تواند ה' یا خود مוסי باشد. אלתר רה (אדמו"ר הזקן) אן רה به מוסי תفسیر می-کند; شاگردی קה همچון פאדשאה אסט, נה خادם. (زمينه: Steinsaltz Tanakh)

Deuteronomy 33:5 דברים ל"ג:ה

ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל:

And there was a king in Jeshurun, When the heads of the people were gathered, All the tribes of Israel together.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

42 צאנה וראנה

«بیرون آبیید و بنگرید، ای دختران صهیون»، سلیمان (שלמה) پادشاه, با تاجی که مادرش در روز عروسی-اش بر سر او نهاد: این همان آیه מאמר (maamar) در פרשת בראשית (Parshas Bereishis) אסט קה خواننده به آن ارجاع داده شده אסט.

Song of Songs 3:11 שיר השירים ג' י"א

צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה-ליו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו:

Go forth, O ye daughters of Zion, And gaze upon king Solomon, Even upon the crown wherewith his mother hath crowned him in the day of his espousals, And in the day of the gladness of his heart.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

11 בנד

43 ופתיל פשתים בידו וקנה המדה

דר רזיאי חזקאל (יחזקאל) דריארה מעיב אינדה, מרדי קה ظاهرش מאנד ברנז אסט בר دروازه ایستاده و ریسمانی از کتان و نی اندازه-گیری در دست دارد تا آن را برای او اندازه بگیرد.

Ezekiel 40:3 יחזקאל מ' ג'

ויביא אותי שמה והנה איש מראהו כמראה נחשת ופתיל-פשתים בידו וקנה המדה והוא עמד בשער:

And He brought me thither, and, behold, there was a man, whose appearance was like the appearance of brass, with a

line of flax in his hand, and a measuring reed; and he stood
in the gate

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

44 **דר זוהר (זוהר)** בר פקודי (פקודי) که اینجا نقل شده، آمده است: گاه ابزار اندازه‌گیری نی است و گاه ریسمان؛ ازاین‌رو در رؤیای حزقیال (יחזקאל) هم ریسمان آمده است و هم نی.

Zohar, Pekudei 25:234–26:246 ספר זוהר, פקודי כ"ה:רל"ד-
כ"ו:רמ"ו

Now, there is a “measuring reed and a “measuring line”. All the measurements of Ezekiel were by the measuring reed, whereas in the work of the Tabernacle all was measured by the measuring line.

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

بند 12

45 ארוכה מארץ מדה

صوفر (צופר) به ایوب (ایوب) می‌گوید که حکمتِ ه' فراتر از درک اوست: «اندازهٔ آن از زمین درازتر است»؛ آلتَر رَبَّه (אדמו"ר הזקן) این آیه را برای نوری که فراتر از اندازه است نقل می‌کند.

Job 11:9 איוב י"א:ט'

אַרְכָּהּ מֵאַרְצֵי מֶדֶה וְרַחְבָּהּ מִנִּיִּים:

The measure thereof is longer than the earth, and broader
than the sea

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יادداشت כהوت

איוב יא, ט.

46 משל השמים זו מקרא ומשמני הארץ

اسحاق (יצחק) یعقوب (יעקב) را با شبنم آسمان و فربهی زمین برکت می‌دهد؛ آلتَر رَبَّه این دو را توراتِ مکتوب و میشنا می‌خواند.

Genesis 27:28 בראשית כ"ז:כ"ח

וַיִּתֵּן־לְךָ הָאֱלֹהִים מִשַּׁל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֵב דָּגַן וְתִירֵשׁ:

So G-d give thee of the dew of heaven, And of the fat places of
the earth, And plenty of corn and wine

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 13

47 נר הוי"ה נשמת אדם

«روح انسان چراغ نام چهارحرفی (ה', Havayah) است و همهٔ نهان‌خانه‌های درونی را می‌کاود»: ה' انسان را به نورِ روح خود او می‌کاود. در اینجا، چراغِ نخست همان روح است.

Proverbs 20:27 משלי כ':כ"ז

נֵר ה' נְשִׁמַת אָדָם חֶפֶשׁ קְלִי־חֶרֶץ־בְּסוֹן:

The spirit of man is the lamp of the L-RD, searching all the
inward parts

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

48 כי נר מצוה ותורה אור

سخنان سلیمان (שלמה) به پسرش در میشلی (משלי): «זیرا یک فرمان (מצוה, mitzvah) چراغ است و تورات نور است»: چراغ دوم، همان מצוה

است.

Proverbs 6:23 משלי ו':כ"ג

כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹר וְדָרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר:

For the commandment is a lamp, and the teaching is light,
;And reproofs of instruction are the way of life

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

49 נה"א . . שהיא א"צ תיקון

תניא (תניא), در فصل ۲۷, به نقل از **עץ חיים (עץ חיים)** می‌گوید که خود روح به‌هیچ‌وجه نیازی به اصلاح ندارد و تنها برای آن در این جهان دربرگرفته شده است که نور را فرود آورد تا نفیس حیاتی و سهم آن از جهان را اصلاح کند.

یادداشت כהوت

תניא פרק לז בשם ע"ח. וראה בליקוט פ"י שם.

50 יעקב חבל נחלתו

در سرود هازینو (האזינו) موسی (משה): «זیرا قوم او سهم ه' است؛ یعقوب (יעקב) سهم اندازه‌گیری‌شدهٔ میراث اوست (חבל, chevel; به‌لفظ, ریسمان).» آلتَر رَبَّه (אדמו"ר הזקן) ریسمان را به‌منزلهٔ فتیله می‌گیرد: روح به‌مثابه خطی پیوسته به ه'.

Deuteronomy 32:9 דברים ל"ב:ט'

כִּי חֵלֶק ה' עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ:

For the portion of the L-RD is His people, Jacob the lot of
His inheritance

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 14

51 כמ"ש באילן

یادداشت, «ایلان» مورد استناد متن را Ilan HaGado عارف قبلاایی R. Meir HaKohen Poppers معرفی می‌کند؛ نموداری از نظام قبلاایی عوالم.

یادداشت כהوت

”אילן הגדול” — להמקובל מאיר הכהן פאפרש.

52 נשמת אדם א' دم

یادداشت برای خوانشِ آدم به صورتِ الف-خون, به مقدمهٔ Shelah استناد می‌کند.

یادداشت כהوت

מבוא שערים ש"ה ח"ב פ"ה. של"ה בהקדמת בית ישראל בית דוד כא, א. ראה גם לקו"ת שה"ש כז, ב. ראה יהל אור ע' שנה.

53 נעוץ תחלתן בסופן

ספר יצירה (ספר יצירה) می‌گوید که «پایان مراتبِ تجلی (سفירות, Sefiros) در آغازشان جای گرفته و آغازشان در پایانشان»؛ آلتَر رَبَّه (אדמו"ר הזקן) این سخن را بر گردش خون تطبیق می‌دهد.

Sefer Yetzirah 1:7 ספר יצירה א':ז'

עשר ספירות בלי מה נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן כשלחבת
קשורה בגחלת שאדון יחיד ואין לו שני ולפני אחד מה אתה סופר:

The decade of existence out of nothing has its end linked to its beginning and its beginning linked to its end, just as the flame is wedded to the live coal; because the L-rd is one and there is not a second one, and before one what wilt thou
?count

Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain) • Sefer Yezirah, trans. by Isidor
Kalisch. New York, 1877 (Public Domain)

15

54 שמעקודים נקודים נעשה ברודים

רؤیای یعقوب (יעקב) دربارهٔ گلهایی بود که به ترتیب راهراه (עקודים, akudim), خال خال (נקודים, nekudim) و لکه دار (برודים, berudim) بودند؛ کابالا مراحل عوالم را به نام آن‌ها می‌خواند.

Genesis 31:10 براسیت ל"א:י

ויהי בעת יחם הצאן ואשא עיני וארא בחלום והנה העתדים העלים על-הצאן עקדים נקדים וברדים:

And it came to pass at the time that the flock conceived, that I lifted up mine eyes, and saw in a dream, and, behold, the he-goats which leaped upon the flock were streaked, speckled, and grizzled

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

17

55 בכל נפשך

فرمان موسی (משה) در שמע (Shema), «و ה' خود را دوست خواهید داشت... با تمام جانتان»: اینجا، نخستین مرتبهٔ معین عشق است.

Deuteronomy 6:5 דברים ו':ה'

ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

18

56 בכל מאדך

«با تمام توانت (مأدך, me'odecha)»: مرتبهٔ دوم و نامحدود عشق.

Deuteronomy 6:5 דברים ו':ה'

ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

57 מאד פי' בלי גבול

לקוטי תורה دربارهٔ שלח (42c) توضیح می‌دهد که «با تمام مئود» عشقی بی‌حد و اندازه است که هرگز پایان نمی‌یابد، زیرا از **סובב כל** **עלמין** سرچشمه می‌گیرد؛ در برابر آن، همه چیز چون هیچ است. هر یهودی این عشق را متناسب با اندازهٔ خود دارد.

יادداشت كهوت

ראה גם לקויות שלח מב, ג ובכ"מ.

58 תשובה בחילא יתיר

زوهار (זهر) می‌گوید اهل بازگشت (תשובה, teshuvah) در جایگاهی می‌ایستند که حتی پارسایان کاملاً درستکار نیز نمی‌توانند در آن بایستند؛ زیرا آنان خود را با اشتیاقی افزون‌تر در دل و نیرویی عظیم به پادشاه می‌کشانند.

Zohar I, 129b זח"א קנט, ב

יادداشت كهوت

זח"א קנט, ב. לקו"ש חי"ז ע' 115. אגה"ת פ"ח. וראה באוה"ת מטות ע' א'רצו.

59 ביו"ד נברא עוה"ב

תלמוד (תלמוד) می‌آموزد که جهان آینده با حرف יוד (יוד, yud) آفریده شد.

Menachot 29b:13-14 מנחות כ"ט ב:י"ג-י"ד

مفني مة نبرأ העולם הבא ביו"ד מפני שצדיקים שבו מועטים ומפני מה כפוף ראשו מפני שצדיקים שבו כפוף ראשיהם מפני מעשיהן שאינן דומין זה לזה אמר רב יוסף הני תרתי מילי אמר רב בספרים ותניא תיובתיה חזא הא דאמר רב ס"ת שיש בו שתי טעיות בכל דף

ודף יתקן שלש יגזו

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

يادداشت كهوت

مנחות כט, ב.

60 יפה שעה א'

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

يادداشت كهوت

אבות ד, יז.

61 יפה שעה א' בתשובה

یک ساعت **תשובה** و اعمال نیک در این جهان بهتر از تمام زندگی جهان آینده است.

Pirkei Avot 4:17 משנה אבות ד:י"ז

הוא היה אומר, יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מקל חיי העולם הבא. ויפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, מקל חיי העולם הזה:

He used to say: more precious is one hour in repentance and good deeds in this world, than all the life of the world to come; And more precious is one hour of the tranquility of the world to come, than all the life of this world

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

19

62 אש אוכלה הוא

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

يادداشت كهوت

ואתחנן ד, כד.

63 אש אוכלה הוא

موسی (משה) اسرائیل را از بت‌ها برحذر می‌دارد: «زیرا نام چهارحرفی (ה', Havayah), ה', شما، آتشی سوزاننده است، ה' ی غیور؛ آیه‌ای که ה' را به آتش تشبیه می‌کند.

Deuteronomy 4:24 דברים ד:כ"ד

כי ה' אלקיך אש אכלה הוא אל קנא:

For the L-RD thy G-d is a devouring fire, a jealous G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

64 אני הוי"ה לא שנית

«زیرا من، ה', تغییر نکرده‌ام»: آفرینش تنها پرتویی اندک از او می‌گیرد و او را دگرگون نشده باقی می‌گذارد.

Malachi 3:6 מלאכי ג:ו'

כי אני ה' לא שנית ואתם בני יעקב לא קליتم:

For I the L-RD change not; and ye, O sons of Jacob, are not consumed.
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

בנד 20

65 שו"ה ממנו — ע"ד הארה

در دست خط تسماع تسدک (הצמח צדק) در اینجا حاشیه‌ای هست که می‌پرسد چگونه آتش، که یکی از چهار عنصر جسمانی است، می‌تواند نیرویی نامحدود داشته باشد و برای آن توضیحی می‌آورد؛ خطی بر آن کشیده شده تا حذف شدنش را نشان دهد.

یادداشت کهوت

בגותי'יק הצ"צ יש כאן הערה: איך יהי' באש מדי' יסודות הגשמיים כח בלתי גבול ומבאר, — והעביר קו סי' למחיקה.

בנד 22

66 בכל מאדך

«با تمام توان تو (מאדך, me'odecha)»; אֵלֶּיךָ רַבֵּה (אדמו"ר הזקן) בר ואז «תו» تأکید می‌کند: نامحدود در قیاس با تو.

Deuteronomy 6:5 דברים ו':ה'

וְאָהַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

67 יותר — בכל מאדך מאד שלך

در لکוטי תורה بر שלח (42c) توضیح داده شده است که عشق «با تمام מאד تو» از حد و اندازه فراتر است، زیرا از نوری که همهٔ عوالم را فرا می‌گیرد (סובב כל עלמין, sovev kol almin) سرچشمه می‌گیرد؛ همچنین هر شخص به اندازهٔ خاص خود از آن برخوردار است.

یادداشت کهوت

ראה לקו"ת שלח מב, ג. דרך מצותיך קכג, ב. קס, א ואילך. אוה"ת נ"ד כרך ג ע' א'שלט. לקו"ש ח"ד ע' 1133 ובהערה לשם.

בנד 23

68 רשפי אש

«شراره‌های عشق، شراره‌های آتش است»: عشق آتشین بی‌اندازه (مأد, me'od).

Song of Songs 8:6 שיר השירים ח':ו'

שִׁימֵנִי כְחֹתֶם עַל-לִבְּךָ כְּחֹתֶם עַל-זְרוּעֶךָ כִּי-עֲזָה כְּמוֹת אֶהְיֶה קֶשֶׁה כְּשֹׂאוֹל קֶנָּה רֶשֶׁפִּיָּה רֶשֶׁפִּי אֵשׁ שְׁלֶהֲבֶתִי:

Set me as a seal upon thy heart, As a seal upon thine arm; For love is strong as death, Jealousy is cruel as the grave; The flashes thereof are flashes of fire, A very flame of the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

בנד 25

69 לא ע"ה חסיד

یادداشت Kehot برای این عبارت به Zohar III, 33b ارجاع می‌دهد.

Zohar III, 33b זח"ג לג, ב

یادداشت کهوت

אבות ב, ה. זח"ג לג, ב.

70 לא ע"ה חסיד ולא בור ירא חטא

הייל (הלל) تعلیم می‌دهد که شخص خام نمی‌تواند از گناه پروا داشته باشد و فرد ناآگاه نمی‌تواند پارسا باشد؛ آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) از این سخن استفاده می‌کند تا نشان دهد که نفس به فرمان (מצוה, mitzvah) نیاز دارد. یادداشت Kehot همچنین Zohar III 33b را ذکر می‌کند.

Pirkei Avot 2:5 משנה אבות ב':ה'

הוא הנה אומר, אין בור ירא חטא, ולא עם הארץ חסיד, ולא הבןשן למד, ולא הקפדן מלמד, ולא כל המרבה בסחורה מחכים. ובמקום שאין אנשים, השתדל להיות איש:

He used to say: A brute is not sin-fearing, nor is an ignorant person pious; nor can a timid person learn, nor can an impatient person teach; nor will someone who engages too much in business become wise. In a place where there are no men, strive to be a man.

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

71 כל האומר אין לי אלא תורה

هر کس بگوید جز تورات چیزی ندارد، حتی تورات هم ندارد؛ آلتز ربه از این سخن استفاده می‌کند تا نشان دهد که این فرمان به نفس نیاز دارد.

Yevamot 109b:4-5 יבמות ק"ט ב:ד-ה'

ערבי שלציון — דעבדי שלוף דוין. תוקע עצמו לדבר הלכה — דתנא, רבי יוסי אומר: כל האומר אין לו תורה — אין לו תורה. פשיטא! אלא: כל האומר אין לו אלא תורה — אין לו אלא תורה. הא נמי פשיטא! אלא דאפילו תורה אין לו. מאי טעמא? אמר רב פפא, אמר קרא: "ולמדתם ועשייתם" — כל שישנו בעשיה ישנו בלמידה, כל שאינו בעשיה אינו בלמידה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

یادداشت کهوت

יבמות קט, ב.

بند 26

72 צורה בצרור החיים

ابیجایل (ابیگیل) برای داوود (دוד) برکت می‌طلبد که جانش «در پیوند حیات بسته باشد»؛ در اینجا، فرمان‌ها (מצוות, mitzvot) همچون جامه‌ها، جان را می‌بندند و آن را بالا می‌برند.

I Samuel 25:29 שמואל א כ"ה:כ"ט

וַיָּקָם אָדָם לְרִדְפָה וּלְבַקֵּשׁ אֶת-נַפְשׁוֹ וְהִיתָה נַפְשׁ אֲדֹנָי צְרוּרָה בְּצִרוֹר הַחַיִּים אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְאֵת נַפְשׁ אֲבִיךָ יַקְלִעְנָה בְּתוֹךְ בֶּהּ הַקֶּלַע:

And though man be risen up to pursue thee, and to seek thy soul, yet the soul of my lord shall be bound in the bundle of life with the L-RD thy G-d; and the souls of thine enemies, them shall he sling out, as from the hollow of a sling.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

77 נעוץ סופן בתחלתן

«פאנשאן דר אגאזשאן פרו נשאנדה שדה אסט»: פאיינ-טריין מרטיה, פראמאנרוואיי (מלכות, Malchus), בה באלאטריין מרטיה פייונד דארד.

Sefer Yetzirah 1:7 ספר יצירה א'ז:

עשר ספירות בלי מה נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן כשלחבת קשורה בגחלת שאדון יחיד ואין לו שני ולפני אחד מה אתה סופר:

The decade of existence out of nothing has its end linked to its beginning and its beginning linked to its end, just as the flame is wedded to the live coal; because the L-rd is one and there is not a second one, and before one what wilt thou ?count

Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain) • Sefer Yezirah, trans. by Isidor Kalisch. New York, 1877 (Public Domain)

בנד 29

78 המגביה דהיו"ד אחר הה"א

אין יאדאשט خوانדה רא בה amarla פיישין באזמי-גרדאנד קה אין שר חן רא תושיח מי-דהד. אן בלש בא מושוואטי אגאז מי-שוד קה דר אין-גא בלש יאפה-אנד: ארא-גרפן נור בי-פאין דר פאיינ, همان-گونه קה דר בלא אסט, בה-واسطه טוהא: טוהא-הי קה אז חכמת מי-איד; ו مطالعه راوی יהודה (יהודה) דר Nezikin. سپس HaMagbihi רא چنین מי-خواند קה יו" ד דרון הי רא برمی-کشد: فرمانروایی, که دالت است و هیچ از خود ندارد, به-واسطه "یو" د میتصوه به هی بدل می-شود.

יאדאשט קהוט

ראה לעיל לה, ד.

79 שו"ה קיום — וביאור זה

דסט-נושט 1223 דר אין-גא אختסא' nil'ad רא מי-אזאיד: «چنان-که به نظری من کم-بضاعت می-رسد».

יאדאשט קהוט

בבד 1223 נוסף: גלע"ד.

80 יהי רזא דאמשכותא מההוא אתר עילאה דאיהא סתים

זהר דר ויחי תושיח מי-דהד קה «יהי» (yehi, «باشد») בה معنی פרוד آوردن نور از سرچشمه پنهان, یعنی حروف יוד-הי (י"ה, yud-hei), בה יוד פאייני פהאן אסט: אלתר רبه (אדמו"ר הזקן) אן רא בה-תפصيل نقل מי-کند.

Zohar, Vayechi 46:476-47:484 ספר הזהר, ויחי מ"ו:תע"ו-מ"ז:תפ"ד

The text continues "Blessed be (Yehi) the name of the L-rd." The word yehi consists of the name Kah and the letter yod, and indicates the continuity between that supernal and inscrutable place which is Kah and the grade of the covenant which is the lower yod

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

81 יהי רקיע

«فضایی گسترده باشد», که זהר آن را به-عنوان نمونه‌ای از آفرینش از طریق واژه «יהי» می-آورد.

Genesis 1:6 בראשית א'ו:

ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים:

And G-d said: 'Let there be a firmament in the midst of the waters, and let it divide the waters from the waters

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

בנד 27

73 בעבירה ג"כ מלפפתו

תלמוד מי-אמוד קה פראמ (מצוה, mitzvah) פיישאפיש אנסאן מי-רוד, חאל אנה-גנה או רא דר-ברמי-גירד ו בה דאורי מי-קשאנד.

Sotah 3b:13 סוטה ג' ב:י"ג

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: קל העושה מצוה אחת בעולם הזה — מקדמתו והולכת לפניו לעולם הבא, שנאמר: "והלך לפניך צדקך". וכל העובר עברה אחת בעולם הזה — מלפפתו והולכת לפניו ליום הדין, שנאמר: "ילפתו ארחות דרכם ועלו בתהו ויאבדו".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

74 ולאפשא לה בכל יומא

مقدمه زوهر (זהר) فرمان کوشش در تورات, پرداختن به آن و بارور ساختن آن را هر روز, برمی-شمارد.

Zohar, Introduction 24:209-26:220 ספר הזהר, הקדמה כ"ד:ר"ט-כ"ו:ר"כ

And this is the inner meaning of the text: Let there be lights in the firmament of heaven. The omission of the vau from the word emoroth (lights) points to complete unity, to the black light and the white light being only two manifestations of one indivisible light. The same is symbolised by the "white cloud by day" and the "cloud of fire by night" (Exod. 13, 21); the two phases of day and night are complementary to each other, both forming one whole, in order-as we read- "to give

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

75 ימי שנתינו בהם שבועים שנה

דר דעאי מוסי (משה), «روزهای سال‌های ما هفتاد سال است»: هر روز از عمر, جرقه‌ای دیگر از نفس حیاتی است که باید پالوده شود.

Psalms 90:10 תהילים צ':י

ימי־שנתינו בהם שבועים שנה ואם בגבורת שמונים שנה ורקבם עמל ואן כיינו חיש ונעפה:

The days of our years are threescore years and ten, Or even by reason of strength fourscore years; Yet is their pride but travail and vanity; For it is speedily gone, and we fly away

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

בנד 28

76 ומצות הן במלי מצות המלך

דר ואתחנן, «Lema'an Tira», אלתר רبه תושיח מי-דהד קה מיתסוות, קה «פרמאן-הי פאדשא» נאמידה מי-שונד, רישה דר פרמאנרוואיי דארנד ו ניש פוששה ו נורהי פראגיר (מקיפים, makifim) هستند: چون پایان در آغاز جای گرفته است, نور تاج در فرمانروایی بیش از همه مراتب تجلی (ספירות, Sefiros) می-تابد: بنابراین مיתסוות קה در فرمانروایی به پאיינ جاری می-شوند, ریشه در تاج دارند. در شرح (ביאור, biur) بر «Vaydaber... Anochi» در במדבר (بخش ۲), مיתסוות به-عنوان «فرمאן-הי پادشا» در فرمانروایی قرار دارند, فروتر از טוהא, اما ریشه-شان באלטר אסט, در جمجمه-ای קה بالای قوای عقلانی (מוחין, mochin) قرار دارد.

יאדאשט קהוט

ראה לקו"ת פ' במדבר ביאור לד"ה וידבר ג' אנכי ס"ב, ופ' ואתחנן ד"ה למען תירא. וראה לעיל לה, א.

82 ראשית חכמה

«אָגַזְ חִכְמָה» רַא אָגַזְ זָהוּר מִי־חוֹנֵד; וְאָגַזְ זָהוּר חֵז נִקְטֵה־אֵי נִמְי־תוֹנֵד
בִּשְׁדֵּי.

Psalms 111:10 תהילים קי"א:

רִאשִׁית חִכְמָה יִרְאֵת ה' שֹׁכֵל טוֹב לְכָל־עֲשִׂיהֶם תִּהְלֹתוֹ עֲמֻדָת לֵעֵד:

The fear of the L-RD is the beginning of wisdom; A good understanding have all they that do thereafter; His praise endureth for ever.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

83 רחובות הנהר

שִׁאוּל (שִׁאוּל) אֶז רַחְבוֹת הַנָּהָר (Rechovos HaNahar), «גִּסְתֵּרֵה־אֵי
רוֹד», יֶכִי אֶז פִּדְשָׁה־אֵן אֶדוּם כִּי פִישׁ אֶז אֵנֶכֶּה פִּדְשָׁה־אֵי דִר אִסְרָאֵיל
פִּרְמָנֵרוּאִי כִנֵּד סִלְטָנֵת כִּרְד; אֵין תַּעֲבִיר בְּרַא פִּהֶם (Binah), יִעֲנִי רוֹד
גִּסְתֵּרֵשׁ יִפְתֵּה, בִּה־כָּר מִי־רוֹד.

Genesis 36:37 בראשית ל"ז:

וַיָּמָת שַׁמְלָה וַיָּמָלֶךְ תַּחְתָּיו שְׁאוּל מִרַחְבוֹת הַנָּהָר:

And Samlah died, and Shaul of Rehoboth by the River reigned in his stead.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

84

הַמְתָּי אֵן דִּר זָהָר דִּר בְּרִאשִׁית: «יֵהִי» בִּה רֶאֶז פִּדֵּר וּמִדֵּר (אֲבָא וְאֲמָא, Abba v'Imma) אִשָּׁרֵה דָּרֵד, כִּה־הֵמָן יוֹד־הֵי אֵסֵת.

Zohar, Bereshit 5:28–38 ספר הזהר, בראשית ה': כ"ח-ל"ח

The first 27 lines of the English translation do not correspond to the Hebrew text. Line 28 of the English text corresponds to the passage beginning on line 5 of the Hebrew text. AND GOD SAID, LET THERE BE LIGHT; AND THERE WAS LIGHT. From this point we can begin to discover hidden things relating to the creation of the world in detail. For up to this point the Creation has been described in general, and lower down the general description is repeated, so that ... we have a combination of general-particular-general.2i.e

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

31

85 פינחס בן אלעזר הכהן

ה' בִּה מוֹשֶׁה (מֹשֶׁה, Moshe) מִי־גוֹיֵד כִּי פִינְחָס (פִּינְחָס, Pinchas),
פִּסֵּר אֶלְעָזָר (אֶלְעָזָר, Elazar), פִּסֵּר אֶהֱרֹן (אֶהֱרֹן, Aharon) כֹּהֵן (כֹּהֵן,
Kohen), בִּא גִירַת־וֹרְזִי אֵשׁ חֶשֶׁם אוּרָא פִּרוּ נִשָּׁנֵד; זוֹהָר (זָהָר) חִרְפִּי יוֹדֵד
(yud) דִּר נָאֵם אוּרָא פִּדְשָׁה־אֵי בְּרַא פִּימָאֵן מִי־דָּנֵד.

Numbers 25:11 במדבר כ"ה:

פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הָשִׁיב אֶת־חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
בְּקִנְאוֹ אֶת־קִנְאוֹתִי בְּתוֹכָם וְלֹא־כִלִּיתִי אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹתִי:

Phinehas, the son of Eleazar, the son of Aaron the priest, hath turned My wrath away from the children of Israel, in that he was very jealous for My sake among them, so that I consumed not the children of Israel in My jealousy.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

86 בפינחס בן אלעזר הכהן

אָגַזְ זָהוּר (זָהָר) דִּרְבָּרֵה פִּדְשָׁה־אֵי פִינְחָס, כִּי אֶלְתֵּר בִּה (אֶדְמוּרִי זָהוּר) בְּרַא
חִרְפִּי יוֹדֵד אֶפְזוּדֵה־שֵׁדֶה בִּה נָאֵם פִּינְחָס בִּה אֵן אִסְתָּאֵד מִי־כִנֵּד (בִּא אֶרְגָּע בִּה

215b ו 236b).

Zohar, Pinchas 3:10–6:18 ספר הזהר, פנחס ג': י"ז-י"ח

He is like a man who builds a fair building, but when he examines the foundation he finds that it is sloping and crooked. His building in itself is good, but in respect of its foundation it is bad, and therefore is not called a perfect building. Note that if one is zealous for the name of the Holy One, blessed be He, even though he is not qualified for greatness, he nevertheless obtains it. Phineas at that time was not qualified for ... greatness, but because he was zealous for

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

87 יהי שם ה' מבורך

סְרַאִינֵדֶה מְזִמּוֹר, חֲאֶדְמָאֵן ה' רַא פִּרְאֵמִי־חוֹנֵד: «נָאֵם כְּהֹרְחִרְפִּי (ה',
Havayah) אֶז אִכְוֹן תָּא אֵיִד מְבָרַךְ בָּאֵד.» אֵין גִּפְתָּר (מִאֲמָר, maamar),
וֹאָדֶה יֵהִי (yehi) רַא בִּה יֵהִי (yud-hei) וּבֵי יוֹדֵד פִּאִיִּנִי (yud) מִי־חוֹנֵד;
אֶז פִּרְיִק אֵן, תַּגְלִי בִּה פִּרְמָנֵרוּאִי (מִלְכוּת, Malchus) מִי־רִסֵּד כִּי «נָאֵם»
חוֹנֵדֶה מִי־שׁוּד.

Psalms 113:2 תהילים קי"ג:

יְהִי שֵׁם ה' מְבָרַךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

Blessed be the name of the L-RD From this time forth and for ever.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

33

88 עיני העדה

תּוֹרֹת אֶז גִּנְהֵי שִׁחַן מִי־גוֹיֵד כִּי סִהּוֹ «אֶז דִּידְגָּאֵן כְּמַעַת» אִנְגָּאֵם שֵׁדֶה
אֵסֵת; יִעֲנִי דָּאֶגָּה־אֵי כִּי בְּרַא סְרַאִסֵּר אִסְרָאֵיל חֶכֶם מִי־דֵהֵד. אֶז־אֵין רוֹ
חֶכֶּמָא «כְּשִׁמָּאֵן כְּמַעַת» חוֹנֵדֶה מִי־שׁוּד וּבִינָאִי בִּא חֶכְמָה (חֶכְמָה,
Chochmah) פִּיּוֹנֵד דָּרֵד.

Numbers 15:24 במדבר ט"ו:

וְהָיָה אִם מַעֲשֵׂי הָעֵדָה נַעֲשֶׂתָה לְשִׁגְגָה וַעֲשׂוּ כָל־הָעֵדָה פֶּר בְּרִי־בָקָר אֶחָד
לְעֹלָה לַיהוָה נִחֹחַ לֵה, וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפֵּט וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת:

then it shall be, if it be done in error by the congregation, it being hid from their eyes, that all the congregation shall offer one young bullock for a burnt-offering, for a sweet savour unto the L-RD—with the meal-offering thereof, and the drink-offering thereof, according to the ordinance—and one he-goat for a sin-offering.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

34

89 צדיק יסוד עולם

«סָלַח בְּנֵיִד גִּהָא אֵסֵת»: יוֹד דּוּם יֵהִי (yehi), בְּנֵיִד (יִסוּד, Yesod).

Proverbs 10:25 משלי י':

כַּעֲבוּר סוּפָה וְאֵין רֶשַׁע וְצַדִּיק יִסוּד עוֹלָם:

When the whirlwind passeth, the wicked is no more; But the righteous is an everlasting foundation.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מובא גם בלקו"ת מסעי צה, ב ושמ כ' "וע' במק"מ שם ובסה"מ סי' צד . מה שפי' ג"כ בזה באופן אחר קצת".

96 צדיק יסוד עולם

עבאר אינאז Proverbs 10:25 נפל שדח אסט; מנ דר זיר אדח אסט.

Proverbs 10:25 משלי י:כ"ה

כַּעֲבוֹר סוּפָה וְאִין רָשָׁע וְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם:

When the whirlwind passeth, the wicked is no more; But the righteous is an everlasting foundation

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יادדאש'ט קהוט

משלי י, כה.

97 שו"ה' — ולכן לפ"ז

דסטנויפס 1223 עבארתי דרון פראנז מיאזאיד: אין מרבה רא מיאון בא «דר אן רוז או אואדח בוד» מפיאסה כרד; מרבהאי ברטר אז הנגמי כה פרמאנוואיי אז ואו, יעני נאם צהאחרפי (ה', Havayah), דריאפט מיאנכד: זירא yehi shem יעני מרבה yihyeh אשאר דארד.

יادדאש'ט קהוט

בבוכ 1223 נוסף אחר תי' ה': "ו"ל דבחי' זו ע"ד מ"ש ביום ההוא יהי' שוהו יותר נעלה מכשמקבלת מבחי' ו' שוהו ש' הוי' כי יהי שם כו' היינו בחי' יהיה)".

בנד 36

98 בפי' שלח

דר מאלה ציצית דר ליקוטי טורא, דר פאראשט שילאח (45d), פרמאנוואיי, יעני עאלם גפארא, «זנ» נאמידה מיאוד; יעני אש'ט הי, ו אז מרד, יעני אש'ט יוד, חכמת רא דריאפט מיאנכד. אין חכמת אז פריקי שפאט'ט עאפ'י (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) ו בהואספ'ט 248 פרמאן איגאיי, כה אנדאמאי פאדשאהאנד, פרוד מיאיד טא פרמאנוואיי בואנד אז פאיינ בראיד; דר אנא אלטר רבה בה מאלה «HaMagbihi lashaves» דריאפט צראג מצוה ארגאע מיאדד.

יادדאש'ט קהוט

לקו"ת מזה, ד.

99 והיה לכם לציצית

«ו בראי שמה צון רשטהאי חאשיה גאמה (ציצית, tzitzis) אואדח בוד»: איהאי אז גפארא חסידי (מאמר, maamar) דר שילאח (שלח) כה אואנדח בה אן ארגאע דאדח שדח אסט.

Numbers 15:39 במדבר ט"ו:ל"ט

וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וְרָאִיתֶם אֹתוֹ וְזָכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת ה' וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תוֹרִוּ אַחֲרָי לְבַבְכֶּם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אֵתֶם זֵנִים אַחֲרֵיהֶם:

And it shall be unto you for a fringe, that ye may look upon it, and remember all the commandments of the L-RD, and do them; and that ye go not about after your own heart and your own eyes, after which ye use to go astray

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

100 וישב ה' מלך לעולם

דר סרוד «صدای نام چهارحرفی (ה', Havayah) בר אב'ה»: «ה' בר סילאב בה תחת נשט: ה' טא איד בהמנלה פאדשאה מיאנשיד». פאדשאהי דר היינט נשטטה.

Psalms 29:10 תהילים כ"ט:י

ה' לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיָּשָׁב ה' מֶלֶךְ לְעוֹלָם:

90 יאדדאש'ט Kehot בראי אין עבארט בה –Zohar, Pinchas 75:462 76:470 ארגאע מיאדד.

Zohar, Pinchas 75:462–76:470 ספר הזהר, פנחס ע"ה:תס"ב-ע"ו:ת"ע

בנד 35

91 בזהר פ' ויחי (דרל"ב טע"ב)

ארגאעא'ט Kehot בראי אין אלהאש'טש דר פאיינ אדח אסט).

יادדאש'ט קהוט

ראה גם יהל אור ע' תרנב.

92 כמ"ש בזהר פ' פנחס

דר לקוטי טורה דריאפט בהעלותך, אין זוהר דריאפט פטילה מורד אסטנאד צראר גרפטה אסט. אן בחד תוציח מיאדד כה מיתזואס (מצוות, mitzvos), כה הדפשאן תבדיל אודבדג'י (yesh: יש) בה נישטי (ayin: אין) אסט, אשכארג'י נור בראינ רא בה דרון עואלם פרוד מיאורנד; ו לז'ט ברין תנח הנגמי דריאפט מיאוד כה דר מיתזואס, כה אואסט'ט ה' הסטנד, פושידה באשד.

יادדאש'ט קהוט

ראה ג"כ לקו"ת בהעלותך לד, ב.

93 כיון דאתאחד פתילה

זוהאר (זהר) דריאפט פינחס (פינחס) (צאפ'שדח דר 3:219a, צנאן כה אלטר רבה (אדמו"ר הוקן) אן רא נפל מיאנכד): נופ צראג, הנגמי כה דר פטילה גאי מיאגיד, הרקז אראם נמיאגיד, בלכח פיוסטה בה אין-סו ו אן-סו מיאגיד. אלטר רבה אן רא דריאפט פטילהאי נפל מיאנכד כה נור אז רהגדר אן נגאח דאשטה מיאוד.

Zohar, Pinchas 16:115 ספר הזהר, פנחס ט"ז:קט"ו

He replied: You have reminded me of a very deep idea which very few people know. He pondered for a moment and wept. Then he continued: Alas for mankind who go about like cattle without understanding. This thing alone is sufficient to distinguish the holy souls of Israel from the souls of heathen peoples. The souls of Israel have been hewn from the Holy Lamp, as is written, "The spirit of man is the lamp of the L-rd" (Prov. 20, 27). Now once this lamp has been kindled ... from the

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

94 זאת תורת העולה

«אין אסט צאנון צרבאני סואח'טני (עולה, olah)», כה נאמש בה מענאי אעוד אסט.

Leviticus 6:2 ויקרא ו:ב'

צו אַתָּא־הָרָךְ וְאַתָּא־בְּנֵי לְאֹמֶר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הוּא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ כָּל־הַלֵּילָה עַד־הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוֹקֵד בּוֹ:

Command Aaron and his sons, saying: This is the law of the burnt-offering: it is that which goeth up on its firewood upon the altar all night unto the morning; and the fire of the altar shall be kept burning thereby

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

95 דלא כפי' המק"מ

ארגאעא'ט Kehot בראי אין אלהאש'טש דר פאיינ אדח אסט).

יادדאש'ט קהוט

כסאך ולא נודעת בעולמך, עד שאמרו בניך שירה, לכך נאמר: נכון כסאך מאז. משל למלך, שעשה מלחמה ונצח, ועשו אותו אגוסטוס. אמרו לו: עד שלא עשית המלחמה היית מלך, עכשיו עשינוך אגוסטוס. מה יש כבוד בין המלך לאגוסטוס? אלא, המלך עומד על הלוח ואגוסטוס יושב. כך אמרו ישראל: באמת עד שלא בראת עולמך, היית אתה, משבראת אותו אתה הוא, אלא כביכול עומד, שנאמר (חבקוק ... Then Moses and the children of Israel sang this song to the "L-rd, and spoke, saying: I will sing to the L-rd, for He is exalted; the horse and his rider He cast into the sea" (Exodus 15:1). "Then [az] Moses...sang" – that is what is written: "Your throne is established of old [me'az]; [You have existed from eternity]" (Psalms 93:2). Rabbi Berekhya said in the name of Rabbi Abahu: Even though "You have existed from eternity," Your throne was not settled and You were not ... known in Your world

Daat Shemot Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

38 בנד

105 וישב ה' מלך לעולם

«נאם چهارحرفی (ה', Havayah) تا ابد بر جایگاه پادشاهی جلوس می‌کند»؛ حالتی که از خروج فرمانروایی (ملכות, Malchus) حاصل می‌شود.

Psalms 29:10 תהילים כ"ט:י

ה' לַמַּבּוּל יֹשֵׁב וְיֹשֵׁב ה' מֶלֶךְ לְעוֹלָם:

The L-RD sat enthroned at the flood; Yea, the L-RD sitteth as King for ever

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

106 ורגליה יורדות

میثلی (משלי) دربارهٔ زن بیگانه هشدار می‌دهد که پاهایش به‌سوی مرگ فرود می‌روند؛ آلتز ربه (ادمורי'ר הזקן) این عبارت را به‌صورت منفی به کار می‌برد: در جلوسِ **ملכות**, پاهای او فرود نمی‌آیند.

Proverbs 5:5 משלי ה':ה

רַגְלֶיהָ יֵרְדוּת מוֹת שְׂאוֹל בְּעֵדֶיהָ יִתְמָכוּ:

Her feet go down to death; Her steps take hold on the nether-world

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

107 והארץ הדום רגלי

از زبان اشعيا (ישعיהו), ה' می‌فرماید: «آسمان‌ها تخت من‌اند و زمین زیرپایی من؛ چه خانه‌ای می‌توانید برای من بنا کنید؟» اینجا: پاهای بالاتر از زمین برافراشته‌اند.

Isaiah 66:1 ישעיהו ס"ו:א

כֹּה אָמַר ה' הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ רֶגְלִי אֵינִי בֵּית אֲשֶׁר תִּבְנוּלִי וְאֵינִי מְקוֹם מְנוּחָתִי:

Thus saith the L-RD: The heaven is My throne, and the earth is My footstool; where is the house that ye may build unto Me? And where is the place that may be My resting-place

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יבדאש'ת קהות

ישע'י ס"ו, א.

The L-RD sat enthroned at the flood; Yea, the L-RD sitteth as King for ever

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

101 אין ישיבה בעזרה

تلمود می‌آموزد که هیچ‌کس حق ندارد در صحنِ معبد بنشیند, مگر پادشاهانِ خاندانِ داوود.

Yoma 25a:6 יומא כ"ה א:ו

אָמַר אֲבִי: שְׁמַע מִינִי לְשִׁכְתַּת הַגְּזִית חֲצִיָּה בְּקֶדֶשׁ וְחֲצִיָּה בַּחֹל, וְשְׁמַע מִינִי שְׁנֵי פְתִיחִים הָיוּ לָהּ, אֶחָד פְּתִיחַ בְּקֶדֶשׁ, וְאֶחָד פְּתִיחַ בַּחֹל. דְּאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ כּוֹלָה בְּקֶדֶשׁ — זָקוּ יוֹשְׁבֵי בְּמַעְרְבָּהּ? וְהָאֵמַר מֶר: אִין יִשְׁיבָה בְּעֶזְרָה אֱלָא לְמַלְכִּי בֵּית דִּין בְּלִבָּד.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Zohar III, 161b זח"ג קסא, ב

יבדאש'ת קהות

יומא כה, א. זח"ג קסא, ב.

37 בנד

102 באשה קראו מושב

تلمود یادآور می‌شود که در اشاره به زن, کتاب مقدس از واژهٔ «نشستگاه» (מושב, moshav) استفاده می‌کند.

Pesachim 3a:12-13 פסחים ג' א:י"ב-ר"ג

תְּנִינָא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: לְעוֹלָם יִסְפֵּר אָדָם בְּלִשׁוֹן נְקִיָּה, שְׁהָרִי בְּזַב קְרָא "מְרַב", וּבִאִשָּׁה קְרָא "מוֹשֵׁב". וְאֹמַר: "וְתִבְחַר לִשׁוֹן עֲרוּמִים". וְאֹמַר: "וְדַעַת שְׂפָתַי בְּרוּר מְלִלִי". מֵאִי "וְאֹמַר"? וְכִי תִימָא: הֲגִי מִלִּי בְּדִאֲרִינִימָא, אֲבָל בְּדִרְבְּנִי לֹא — תָּא שְׁמַע: וְאֹמַר "וְתִבְחַר לִשׁוֹן עֲרוּמִים". וְכִי תִימָא: הֲגִי מִלִּי בְּדִרְבְּנִי, אֲבָל בְּמִלִּי דְּעֻלְמָא לֹא — וְאֹמַר "וְדַעַת שְׂפָתַי בְּרוּר מְלִלִי".

At the academy of R. Ishmael, it was taught that a man should always speak in clean language, since the seat of a male zab the passage calls (Lev. 15:9) saddle, and the seat of a female zab the passage calls (Ib.) sitting place. This principle is also supported by the following passage (Job 15:6) So that thou chooseth the language of the prudent. Also by another passage (Ib. 33, 3) And my lips utter knowledge clearly. ... Why does he cite all these passages [is not the first one

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • En Jacob (Rabbi S.H. Glick) (Public Domain)

יבדאש'ת קהות

פסחים ג, א.

103 המלך עומד . . ואגוסטוס יושב

בראיתא תְּמִיל דְּבִרָא דְּאָגוֹסְטוֹס, בִּה אור הַתּוֹרָה (אור התורה) דְּבִרָא דְּבִשְׁלַח (p. 666) אִסְתָּאד שְׁדֵּה אִסְתָּאד.

יבדאש'ת קהות

שמו"ר ר"פ כג. ראה אוה"ת פ' בשלח ע' תרסו.

104 המלך עומד על הלוח ואגוסטוס יושב

תְּמִיל מִדְּרַשׁ (מדרש, Midrash) כִּה דר אִן פֹּדֶשָׁה אִיסְתָּאד אִסְתָּאד, דר חָלִי כִה אָגוֹסְטוֹס, פֶּרְמָנְרוּאִי בִּלְאִדְסֵת, נִשְׁסֵתֵת אִסְתָּאד.

Shemot Rabbah 23:1 שְׁמוֹת רַבֵּה כ"ג:א

אז ישיר משה - הדא הוא דכתיב (תהלים צג, ב): נכון כסאך מאז. אמר רבי ברכיה, בשם רבי אבהו: אף על פי שמעולם אתה, לא נתישב

108 מבואר במ"א ע"פ אז ישיר

מאמר «אָגאָה אַסראָיִל סרוד... בַּגּוֹשׁ, אַי צאָה» דר ליקוטי תורה, בַּחֲסִידוֹת, תּוֹשִׁיחַ מִיִּדֵּי שְׂדֵי עֲשֻׁקִים אֶל תּוֹרַת כְּשִׁידָה מִיִּשְׂרָאֵל וּסְרָשְׁמֵהּ אֶל חִכְמַת אֶסְתֵּר, עֲשֻׁקִים בְּרָחֻסֶּה אֶל רְוּיַת אֶסְתֵּר: אֵינִי עֲשֻׁקִים חֹדְנִפִּי גְרִי אֶסְתֵּר וּלְעֲשֻׁקִים בְּרָחֻסֶּה אֶל שְׁנִידֵּינִי בַּלְאִתֵּר אֶסְתֵּר: עֲשֻׁקִים אֶל «אֶל דּוֹר» אֶסְתֵּר, יִעֲנִי צִרְעֵה אֵשׁ. אֵנְצָה בִּי מֵאֵמֶר «אֵנְצָה בְּרִי אֶסְתֵּר» בְּרִי אֶסְתֵּר, אֵנְצָה חֲוִישׁ רַא פֶּרּוּמִי אֶרְדֵּי תַּא בְּנִגְרָד» בַּזְמִי גֵרָד: «תַּא בְּנִגְרָד» יִעֲנִי רְוּיַת וּתְגִלָּה נֹר בִּי פֶּאִיִּן אֶל רֶה תּוֹרַת.

יִאֲדָהֶשֶׁת קִהוֹת

לְקוּרִינִי פִי חֻקֵּת סִג, א. וְרֵאָה שְׁעַר הָאֱמוּנָה לְאֲדָה"א לִג, ב.

109 אז ישיר

«אָגאָה אַסראָיִל אֵינִי סרוד רַא חֻאֵנֶד: אַי צאָה, בַּגּוֹשׁ!» סרוד כְּנַר צֶה דר בִּיבִיאֵן: אֵינִי אֶל מַאֲלֵה חֲסִידִי (מֵאֵמֶר, maamar) דר ליקוטי תורה (לְקוּרִינִי תּוֹרָה), חֻקֵּת (חֻקֵּת), אֶל אֵינִי אִמּוֹר דר אֵן תּוֹשִׁיחַ דָּאֶה שְׁדֵּה אֵנֶד.

Numbers 21:17 במדבר כ"א:יז

אז ישיר ישראל את־השירה הזאת עלי באר ענו־לה:

Then sang Israel this song: Spring up, O well—sing ye unto it

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

110 המשפילי לראות

דר מַעֲנֵי זָהָרִי, ה' «פֶּרּוּד מִי אֵיִד תַּא בִּיבִינֵד» צֶה צִיזִי דר אֶסְמָן וּבֶר זִמִּיִּן אֶסְתֵּר: אֵו צֶנָּן פֶּרַאֲתֵר אֶסְתֵּר אֶל חֲסִידֵי אֶסְמָן הָאֵל זִיבֵר אֵו הֶסְתֵּנֵד, וּבֶה הֶמֶה בֶּה יִכְסָן תּוֹצֶה דָּאֶר. אֶלְתֵּר רֵבֶה (אֲדָמִי"ר הֻקֵּן) וַאֲזֵה לְרֵאֻת (lir'os, «דִּידֵּן») רַא בֶּה סוֹרֵת לְהֵרָאוֹת (lira'os, «דִּידֵּה שְׁדֵּן») מִי חֻאֵנֶד: נֹר בִּי פֶּאִיִּן (אֵוֹר) אֵינִי סוֹף, Or Ein Sof) אֶל דר תּוֹרָה מִכְתּוּב וּשְׁפָאֵהי אֶשְׁכָּר שְׁדֵּה אֶסְתֵּר. (זִמִּינֶה: תִּנְחַ אֶסְתֵּיִן סַלְתִּיִּן)

Psalms 113:6 תהילים קי"ג:ו

המשפילי לראות בשמים ובארץ:

?That looketh down low Upon heaven and upon the earth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

111 למטר השמים תשתה מים

מוֹשֶׁה (מֹשֶׁה) סרזִמִּיִּן אַסראָיִל רַא תּוֹשִׁיחַ מִיִּדֵּי; סרזִמִּינִי אֶל קוֹהֵה וּדְרֵהֵה אֶל «אֵי בָרָן אֶסְמָן רַא מִיִּנּוֹשֶׁד». אֶזֶינֵר, תּוֹרָה שְׁפָאֵהי אֶל תּוֹרָה מִכְתּוּב דִּרְיָאֵת מִיִּדֵּי.

Deuteronomy 11:11 דברים י"א:יא

והארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה ארץ הרים ובקעת למטר השמים תשתה־מים:

but the land, whither ye go over to possess it, is a land of hills and valleys, and drinketh water as the rain of heaven cometh ;down

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יִאֲדָהֶשֶׁת קִהוֹת

דברים יא, יא.

112 מנא הני מילי דאמר קרא

פֶּרְשִׁישׁ תִּכְרָאֲרוּנְדֵּה תִלְמוּד: «אֵינִי אִמּוֹר אֶל כִּגָּא דָּאֶסְתֵּה מִיִּשְׁוֹנֵד? זִיבֵר אֵינִי מִיִּגוּיֵד:» אֵינִי עֲבָרַת נֶשָׁן מִיִּדֵּי אֶל תּוֹרָה שְׁפָאֵהי אֶל תּוֹרָה מִכְתּוּב

דריאֵת מִיִּדֵּי.

Shabbat 24b:6-7 שבת כ"ד ב:ו-ז

גַּמְ' מֵאִי טַעְמָא? לְפִי שְׁאִין שׁוֹרְפִין קֶדְשִׁים בְּיוֹם טוֹב. מִנְהֵנִי מִיִּלִּי? אֵמֶר חֲזָקָה, וְכֵן תֵּנָּה דְבִי חֲזָקָה, אֵמֶר קֵרָא: «וְלֹא תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בִּקֵּר וְהַנּוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בִּקֵּר». שְׁאִין תִּלְמוּד לֹמֵר «עַד בִּקֵּר»! מֵה תִּלְמוּד לֹמֵר «עַד בִּקֵּר» — בָּא הַכְּתוּב לֵיתֵן לוֹ בִּקֵּר שְׁנֵי לְשׁוֹרְפֵתוֹ. אֲבִי אֵמֶר, אֵמֶר קֵרָא: «עוֹלַת שֶׁבֶת בְּשִׁבְתּוֹ» — וְלֹא עוֹלַת חוּל בְּשִׁבְתּוֹ, וְלֹא עוֹלַת חוּל בְּיוֹם טוֹב.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

יִאֲדָהֶשֶׁת קִהוֹת

שבת כד, ב. ושי"ג.

113 שמע ישראל

«בִּשְׁנוֹ, אֵי אַסראָיִל»: עֲשֻׁקִים אֶל רַא שְׁנִידֵּינִי וּתְעֻמָּה פִּידִיד מִיִּאֵד.

Deuteronomy 6:4 דברים ו:ד

שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד:

HEAR, O ISRAEL: THE L-RD OUR GOD, THE L-RD IS ONE.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

114 ואהבת כו' ובכל מאדך

«וּדוֹסֵת בִּדָּר... בַּא תֵּמָא נִירוֹי חֻד»: חֲסִי אֵינִי עֲשֻׁקִים נִיז אֶל שְׁנִידֵּינִי פִּידִיד מִיִּאֵד.

Deuteronomy 6:5 דברים ו:ה

ואהבת את ה' אלקיך בכל־לבבך ובכל־נפשך ובכל־מאדך:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

115 עין בעין יראו

נִגְהֵיבָנִן שְׁהִיֹּן בַּא הֶמ סרוד מִי חֻאֵנֶד, זִיבֵר «צֶחֶם דר צֶחֶם חֻאֵנֶד דִּיד» בַּזְגִּשֵׁת נָאם צֶהָרְחֻפִּי (ה', Havayah) בֶּה שְׁהִיֹּן רַא: אֶשְׁכָּרִי אֵי בֶה רוֹשְׁנִי דִידֵּן מִסְתַּקִּיִּם.

Isaiah 52:8 ישעיהו נ"ב:ח

קול צפנד נשאו קול יחדו וירננו כי עין בעין יראו בשבוע ה' ציון:

Hark, thy watchmen! they lift up the voice, Together do they sing; For they shall see, eye to eye, The L-RD returning to Zion.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

116 שו"ה ראה — ממש עין בעין יראו וגו'

דֶּסֶת חֶטֶת תִּסְמַח תִּסְדֵּק מִי אֶזְרִידֵּי אֶל «בַּלְאֶרְנֵדֶה» רַא מִי תוֹאֵן נִיז בֶּר פֶּאִיֶּה מֵאֵמֶר תִּזְיִתִּסִּיִּת (צִיזִיִּת, tzitzis) פֶּהֶמִיד: צִמַּעַת אַסראָיִל «זֵן», יִעֲנִי «אֶתִּשׁ הָאֵ», נָאמִידֵּה מִיִּשְׁוֹד וּלְ «מֵרָד», יִעֲנִי «אֶתִּשׁ יוֹד» (חִכְמַת). אֶל רֶה 248 מִיִּתְּסוּוֹה אֵיבָבִי מִיִּכְשֵׁד אֶל הֶמֶן פֶּתִילֵה אֵנֶד: «בַּלְאֶרְנֵדֶה» יִעֲנִי הָאֵ רַא בֶּהוֹסִילֵה יוֹד בַּלָּא מִיִּבֵּרֵד.

יִאֲדָהֶשֶׁת קִהוֹת

בְּכּוֹכְבֵי"ק הַצִּי"צ נוסף: "עוֹד יוֹבֵן עֵינִין הַמַּגְבִּיהִי עֵפֶמ"ש (בִּפְ' שְׁלַח בְּדִ"ה וְהִיהָ לֶכֶם לְצִיזִיִּת) בְּמִ"א בְּעֵינִין שְׁכַסִּי נִקְ' אִשָּׁה אִשׁ ה' כִּי מֵאִישׁ לוֹקַחְתָּ זֹאת הוּא בְּחִי" אִשׁ יוֹ"ד שְׁכַדִּי שִׁיחִי בְּכַסִּי" בְּחִי" אִשׁ הִיא מִמִּטָּה לְמַעְלָה וְאֵל אִישׁךָ תִּשְׁוֹקֶתְךָ הוּא נִמְשָׁךְ מִבְּחִי" אִשׁ יוֹ"ד חִכְמָה וְנִמְשָׁךְ מִבְּחִי" אִישׁ הוּא זִ"א רִמְ"ח מִצּוֹת רִמְ"ח אֵיבֵרִין כִּי שְׁעִי" רִמְ"ח אֵיבֵרִין שְׁנִמְשָׁךְ הַטְפָּה מֵהַמּוֹחַ כִּי עִי"ש וְהוּא עֵינִין הַפְּתִילָה רִמְ"ח מִי"ע שְׁבּוּ וְעַל יְדוֹ נִמְשָׁךְ הָאוֹר אִשׁ יוֹ"ד שְׁעִי"ז תְּהִי כַסִּי" בְּבִחִי" אִשׁ ה', וְהוּא הַמַּגְבִּיהִי שְׁמַגְבִּיהִי הַהִיא בְּחִי"

אש ה' ע"י היו"ד הוא בחי' הפתילה שממשיך בחי' אש יו"ד כו". בבוכ 766 נוסף [המאמר שם רשום שהוא משנת תקצדיק]: "ולכן נאמר ג"כ משפילי ביו"ד בסוף התיבה כי המשכה זו ע"י יו"ד עילאה כו' בשמים ובארץ היינו ג"כ בזו"נ אך ההמשכה ראשונה ע"י המצוה הוא עדיין בבחי' ימינו תחבנני אבל ע"י (?) הוא אור הגילוי בפנימיות, וז"ש מקימי מעפר דל היא המל' שנק' דלית מאשפות ירים אביון הוא יסוד שנק' אביון להושיבי עם נדיבים שנעשה היסוד בחי' יו"ד כמו יו"ד דח"ע ועי"ז מושיבי עקרת הבית שנמשך היו"ד בבחי' מל' כנ"ל, וה' יודי"ן יש כאן בסופי תיבת המגביהי המשפילי מקימי להושיבי מושיבי כנגד ה"פ אור שנאמר במעש"ב שגגנו לצדיקים היינו בחי' צדיק וצדק ואז נעשה מצדק צדקה הנ"ל, ועמ"ש במ"א בענין בקר דיוסף כו' וד"ל". [מוגה היטב מגוף הביכל ש"ר =] של רבינו].

درباره این نسخه

.the notes و .our explanations ,the English translation ,This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) از طریق سفاریا: (Public Domain); Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY); Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain); Sefer Yezirah, trans. by Isidor Kalisch. New York, 1877 (Public Domain); En .Jacob (Rabbi S.H. Glick) (Public Domain); Daat Shemot Rabbah (Public Domain); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication /Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro:batch) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: -likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانه لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

از /likuteitorah.com/fa/torah-ohr/mikeitz/12/

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

ידר ר'ה, רב לבوی ייטשאק